

ODKRYWAM siebie

przewodnik
metodyczny cz. 1

A

ODKRYWAM siebie

przewodnik
metodyczny cz. 1

A

Autorki
Wiesława Żaba-Żabińska
Małgorzata Skrobacz

Autorka scenariuszy zajęć umuzykalniających
Bożena Forma

Kierownik projektu
Marzena Czarnowska-Mazurek

Redakcja merytoryczna
Aleksandra Stryk
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwiłk

Projekt i koncepcja artystyczna
Agnieszka Serwicka

Ilustracja na okładce
Justyna Hołubowska-Chrzęszczak

Skład i łamanie
Marek Zapala

ćwiczenia i zabawy ruchowe

karty pracy

zabawa badawcza

odwołanie do tablic
demonstracyjnych

odwołanie do wyprawki plastycznej

ćwiczenia logopedyczne

Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Przestrzegaj praw, jakie im przysługują. Udostępniając książkę lub jej fragmenty, rób to wyłącznie w zakresie dozwolonego użytku, który określają przepisy prawa. Zawartość książki możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

© Grupa MAC S.A. 2020

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich. Osoby, których nie udało nam się ustalić, prosimy o kontakt z wydawnictwem.

ISBN 978-83-8108-747-6

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: mac@mac.pl; www.mac.pl

Spis treści

1. Ogólny rozkład materiału	5
2. Zabawy i ćwiczenia integracyjne, ułatwiające poznanie się dzieci i ich adaptację w przedszkolu	6
3. Scenariusze zajęć	10
Wrzesień, tygodnie 1 i 2. Pierwszy raz w przedszkolu	10
Dzień 1. Poznajmy się	10
Dzień 2. Nasza sala	12
Dzień 3. Znaczkę rozpoznawczą	14
Dzień 4. Nasze zabawki	17
Dzień 5. Trzeba tylko chcieć	19
Wrzesień, tydzień 3. Nadeszła jesień	22
Dzień 1. Lecą liście	22
Dzień 2. Bukiet z liści	25
Dzień 3. Nasze drzewa	27
Dzień 4. Jesienne zabawy przy piosence	29
Dzień 5. Szal pani Jesieni	32
Wrzesień, tydzień 4. Co robią zwierzęta jesienią	34
Dzień 1. Oto jeź	34
Dzień 2. Kto mieszka w lesie?	38
Dzień 3. Wesoły jeź	41
Dzień 4. Ruda wiewióreczka	44
Dzień 5. Liczymy, liście, kasztany, żołędzie	46
Październik, tydzień 1. Jesień w sadzie	48
Dzień 1. Gdzie się schowało jabłko	48
Dzień 2. Owocowy dzień	50
Dzień 3. Jabłkowe krówki, gruszkowe konie	54
Dzień 4. Lepię jabłuszko	57
Dzień 5. Jestem przedszkolakiem	59
Październik, tydzień 2. Smaczne warzywa	61
Dzień 1. Lubimy warzywa	61
Dzień 2. Jesienne kwiaty	64
Dzień 3. Kolorowe warzywa	65
Dzień 4. Śpiewam o warzywach	68
Dzień 5. Kupujemy warzywa i owoce	70
Październik, tydzień 3. Jaki jestem	72
Dzień 1. Części mojego ciała	72
Dzień 2. Co lubimy jeść?	74
Dzień 3. Jestem samodzielny	77
Dzień 4. Lubię bawić się z innymi	80
Dzień 5. Każdy ma urodziny	83
Październik, tydzień 4. Moje zmysły	86
Dzień 1. Nasze ulubione zabawy	86
Dzień 2. Rozpoznaję zabawki	89
Dzień 3. Nasze zmysły	92
Dzień 4. Jak pachnie!	95
Dzień 5. Moje oczy	97

Listopad, tydzień 1. Pada deszcz	100
Dzień 1. Odgłosy deszczu	100
Dzień 2. Trzy parasole	103
Dzień 3. Chmurki i deszcz	106
Dzień 4. Bawimy się, gdy pada deszcz	108
Dzień 5. Rozmarzone kalosze	111
Listopad, tydzień 2. Dbamy o zdrowie	115
Dzień 1. Czyści jak kotki	115
Dzień 2. Kolorowy ręcznik	117
Dzień 3. Czyścioszki są wśród nas	120
Dzień 4. Chcemy mieć zdrowe zęby	123
Dzień 5. Bańki mydlane	125
Listopad, tydzień 3. Domowi ulubieńcy	127
Dzień 1. Mały kot	127
Dzień 2. Nasz przyjaciel pies	129
Dzień 3. Ile jest kotków?	133
Dzień 4. Dalmatyńczyki	136
Dzień 5. Biały kotek i czarny kotek	138
Listopad, tydzień 4. Urządzenia w moim domu	141
Dzień 1. Żelazko ma gorące serce	141
Dzień 2. To jest odkurzacz	143
Dzień 3. Mój dom	146
Dzień 4. Kolorowe ćwiczenia	148
Dzień 5. Sprzątamy salę	150

Ogólny rozkład materiału

WRZESIEŃ			
Lp.	Pierwszy raz w przedszkolu	Nadeszła jesień	Co robią zwierzęta jesienią
1.	Poznajmy się, s. 10	Lecą liście, s. 22	Oto jeź, s. 34
2.	Nasza sala, s. 12	Bukiet z liści, s. 25	Kto mieszka w lesie?, s. 38
3.	Znaczkę rozpoznawcze, s. 14	Nasze drzewa, s. 27	Wesoły jeź, s. 41
4.	Nasze zabawki, s. 17	Jesienne zabawy przy piosence, s. 29	Ruda wiewióreczka, s. 44
5.	Trzeba tylko chcieć, s. 19	Szał pani Jesieni, s. 32	Liczmy, liście, kasztany, żółędzie, s. 46
PAŹDZIERNIK			
Lp.	Jesień w sadzie	Smaczne warzywa	Jaki jestem
1.	Gdzie się schowało jabłko, s. 48	Lubimy warzywa, s. 61	Części mojego ciała, s. 72
2.	Owocowy dzień, s. 50	Jesienne kwiaty, s. 64	Co lubimy jeść?, s. 74
3.	Jabłkowe krówki, gruszkowe konie, s. 54	Kolorowe warzywa, s. 65	Jestem samodzielny, s. 77
4.	Lepię jabłuszko, s. 57	Śpiewam o warzywach, s. 68	Lubię bawić się z innymi, s. 80
5.	Jestem przedszkolakiem, s. 59	Kupujemy warzywa i owoce, s. 70	Każdy ma urodziny, s. 83
LISTOPAD			
Lp.	Pada deszcz	Dbamy o zdrowie	Domowi ulubieńcy
1.	Odgłosy deszczu, s. 100	Czyści jak kotki, s. 115	Maly kot, s. 127
2.	Trzy parasole, s. 103	Kolorowy ręcznik, s. 117	Nasz przyjaciel pies, s. 129
3.	Chmurki i deszcz, s. 106	Czyściszki są wśród nas, s. 120	Ile jest kotków?, s. 133
4.	Bawimy się, gdy pada deszcz, s. 108	Chcemy mieć zdrowe zęby, s. 123	Dalmatyńczyki, s. 136
5.	Rozmarzone kalosze, s. 111	Bańki mydlane, s. 125	Biały kotek i czarny kotek, s. 138
			Urządzenia w moim domu
			Żelazko ma gorące serce, s. 141
			To jest odkurzacz, s. 143
			Mój dom, s. 146
			Kolorowe ćwiczenia, s. 148
			Sprzątamy salę, s. 150

WRZESIEŃ

Zabawy i ćwiczenia integracyjne, ułatwiające poznanie się dzieci i ich adaptację w przedszkolu

- Zabawa *Poślij całuska*.
Dzieci siedzą lub stoją w kręgu. Chętne dziecko mówi swoje imię i posyła całuska do wybranego dziecka. Dziecko, które *otrzymało* całuska, wymawia swoje imię i posyła całuska do kolegi itd.
- Zabawa *Poznajmy się*.
Dzieci siedzą lub stoją w kręgu. Chętne dziecko trzyma w ręce dowolną maskotkę. Podchodzi do wybranego kolegi lub wybranej koleżanki, podaje mu (jej) maskotkę i mówi swoje imię, np. *Mam na imię Ania*. Dziecko, które otrzymało maskotkę, kontynuuje zabawę.
- Zabawa *Witam cię*.
Dzieci tworzą krąg, w którego środku stoi chętne dziecko. Podchodzi ono do wybranego kolegi lub wybranej koleżanki, wymawia swoje imię i wita się z nim (z nią) wymyślonym gestem lub okrzykiem. Potem dzieci zamieniają się miejscami i zabawa toczy się dalej.
- Zabawa *Pociąg z imion*.
Dzieci siedzą w kręgu. N. chodzi w jego środku, w rytm skandowanego przez grupę jego imienia, np. *To pani Gosia. To Gosia, to Gosia, Gosia, Gosia*. N. wskazuje dziecko, a ono podchodzi do niego i łapie go w pasie. W tym czasie pozostałe dzieci skandują imię nowego dziecka (wagonika). Kolejno zapraszane dzieci wchodzą do środka i tworzą pociąg. Na zakończenie zabawy, kiedy wszystkie dzieci są już w pociągu, N. z ich pomocą kolejno skanduje ich imiona, np. *To Ania. To Paweł. To Wika*. Kiedy wymieni wszystkie imiona, dzieci krzyczą: *To my. To my. To my. To my. To my* – i machają rękami.
- Zabawa *Witamy się*.
Dzieci poruszają się swobodnie przy muzyce. Podczas przerwy w grze N. podaje sposób, w jaki będą się witać, np. *Witamy się rękami (kolanami, brzuchami, plecami)*. Dzieci starają się przywitać z jak największą liczbą osób.
- Zabawa *Lustro*.
Dzieci przy muzyce naśladują ruchy N.
Odmiana zabawy. Dzieci ustawiają się w parach. Jedno dziecko jest lustrem. Pokazuje dowolne ruchy, a partner je naśladuje. Wcześniej dzieci wypowiadają tekst rymowanki.
Jesteś moim lustrem i robisz to, co chcę (wykonują ukłon przed partnerem).
Ja teraz tańczyć mogę (obracają się wokół własnej osi), *a ty nie*.
Ale kiedy tańczyć skończę (kołyszą się na boki), *uważnie na mnie patrz*.
Lustro, lustro powie ci, co czynić teraz masz... (pokazują dowolne gesty) lub – po zmianie zakończenia rymowanki na: *Lustro, lustro powie ci, co czyni moja twarz* – naśladują pokazywane miny.
- Zabawa ruchowa *Niezwykła drabina*.
N. układa ze sznurka na dywanie szczebelki drabiny. Dzieci przechodzą po nich w dowolny, wymyślony przez siebie, sposób.
- Ćwiczenia słuchowe *Zgadnij, kto cię woła*.
Chętne dziecko odwraca się tyłem do grupy i próbuje odgadnąć, kto wypowiada jego imię lub słowa powitania, np. *Dzień dobry*. Jeśli odgadnie, zamienia się miejscem z tą osobą.
- Zabawa *Kogo brakuje?*
Chętne dziecko staje tyłem do pozostałych. W tym czasie N. przykrywa dużą chustą inne chętne dziecko. Zadaniem dziecka, po odwróceniu się, jest odgadnięcie, kto został ukryty.
- Zabawa twórcza *Witam wszystkich*.
Dzieci stoją w kręgu. N. wypowiada zdanie. Jeśli dzieci uznają, że wypowiedane przez N. słowa powitania ich dotyczą, wbiegają do środka koła, krzycząc i wymachując rękami, a następnie z niego wybiegają.

Przykłady powitań: *Witam wszystkie dzieci, które jadły dziś śniadanie (mają niebieskie oczy, mają dzisiaj spodnie, mają na sobie coś niebieskiego, lubią lody, potrafią jeździć na rowerze).*

- Zabawa *Jestem wesoly*.

Dzieci stoją w kręgu i naśladują czynności, o których jest mowa w rymowance.

Jeżeli jesteś wesoly i to wiesz, klaśnij też. (bis)

Jeżeli jesteś wesoly i to wiesz, i pokazać nam to chcesz, klaśnij też. (bis)

Przy kolejnych powtórzeniach N. podaje nazwy innych czynności, np.: *tupnij też, podskocz też.*

- Zabawa twórcza *Przyjacielski krąg* (według Klause W. Vopla).

Dzieci wspólnie z N. wypowiadają słowa rymowanki i naśladują wykonywane przez niego gesty.

*Stoimy ramię przy ramieniu,
możemy być wielcy
w okamgnieniu,
możemy być także mali,
ale nigdy nie będziemy sami.*

Dzieci:

tworzą krąg, trzymają się za ręce,

unoszą złączone ręce, stoją na palcach,
opuszczają ręce, przykucają,
przekazują uścisk sąsiadowi.

- Ćwiczenia słuchowe *Zasypianie, przebudzanie*.

Dzieci zajmują miejsca w różnych częściach sali. Przykucają, zamykają oczy i udają, że śpią. Sygnałem do przebudzenia jest dla nich dźwięk, np. brzęk pęku kluczy. Kiedy dzieci usłyszą dźwięk wydawany przez klucze, budzą się, otwierają oczy, podnoszą się i przeciągają. Kiedy usłyszą inny dźwięk, nie budzą się.

- Ćwiczenia słuchowe *Ukryte budziki*.

N. ukrywa w różnych miejscach sali budzik, a następnie kilka głośno tykających budzików. Zadaniem dzieci jest odszukanie miejsc, w których są one schowane. Podczas powtórzeń zabawy budziki może chować wspólnie cała grupa, a szukać ich – jedno dziecko.

- Zabawa *Polecenia*.

N. wydaje każdemu dziecku inne polecenie do wykonania, np. *Dotknij każdego, kto tak jak ty jest chłopcem (ma spódnicę, ma jasne włosy, ma na sobie coś czerwonego, ma na bluzce obrazek itp.).*

- Zabawa *Ulubiona maskotka*.

Każde dziecko przynosi do przedszkola ulubioną przytulankę. Opowiada o niej, podaje jej imię, wyjaśnia, dlaczego tak bardzo ją lubi, następnie bawi się w zaproponowane przez N. zabawy, np.

- *Milutkie powitania*.

Dzieci witają się z maskotką w podany przez N. sposób: podając jej rękę, pocierając się z nią noskami, brzuskami, przytulając się.

- *Jest – nie ma*.

Maskotki leżą na dywanie. Na hasło *Jest* – dzieci poruszają się swobodnie wokół swoich maskotek. Na hasło *Nie ma* – klękają i nakrywają maskotki rękami – ukrywają je.

- *Spacerek*.

Dzieci spacerują z maskotkami po sali. Pokazują, co jest wysoko (sufit), wspinając się na palce, wyciągając zabawki do góry. Pokazują, co jest nisko (podłoga), wykonując przysiad.

- *Na podnośniku*.

Dzieci leżą tyłem, maskotki mają na brzuchach, nogi zgięte w kolanach. Rytmicznie podnoszą maskotki w górę – wykonują wdech nosem, opuszczają je do pozycji wyjściowej – wykonują wydech ustami.

- *Na trampolinie*.

Dzieci dowolnie podrzucają i chwytają maskotki.

- *Nauka skakania.*
Dzieci umieszczają maskotki między stopami. Skaczą obunóż w miejscu.
- *Sen zabawek.*
Dzieci, przy głośniejszej muzyce, swobodnie poruszają się w różnych kierunkach. Przy cichej, spokojnej muzyce układają maskotki do snu i wspólnie z nimi zasypiają.
- *Milutkie pożegnanie.*
Dzieci wymyślają swoje sposoby pożegnania z maskotkami. Dziękują im za wspólną zabawę.

Zabawy ze śpiewem (na podstawie publikacji *Moje 3 i 4 lata. Scenariusze zajęć muzyczno-ruchowych*).

- *Zabawa Paluszek.*
N. śpiewa dzieciom krótki wierszyk na dowolną melodię, ilustrując ruchem jego tekst. Następnie uczy go dzieci fragmentami, metodą ze słuchu.

*Tu paluszek, tam paluszek,
kolorowy mam fartuszek.*

*Tu jest rączka, a tu druga,
a tu oczko do mnie mruga.*

- *Zabawa przy piosence Ta nasza zabawa* (autor nieznany, muzyka popularna).
Dzieci, z pomocą N., ustawiają się w kole. Naśladują różne czynności pokazywane przez N., np.: podskoki, przysiady, machanie rękami, klaskanie. Ruchy mogą demonstrować także chętne dzieci.

Ta na - sza za - ba - wa mu - si być we - so - ła, a więc da - lej,
dzie - ci, do ko - ła, do ko - ła. Hej - że, dzie - ci, hej - że, ha!
Rób - cie wszyst - kie to co ja! to co ja!

*Ta nasza zabawa musi być wesola,
a więc dalej, dzieci, do koła, do koła.*

*Hejże, dzieci, hejże, ha!
Róbcie wszystkie to co ja. (bis)*

- *Zabawa przy piosence Krasnoludki* (autor nieznany, muzyka popularna).

My jes - teś - my kras - no - lud - ki, hop - sa - sa, hop - sa - sa!
Pod grzyb - ka - mi na - sze bud - ki, hop - sa - sa, hop - sa - sa!

- I. *My jesteśmy krasnoludki, hopsasa, hopsasa!
Pod grzybkami nasze budki, hopsasa, hopsasa!*
 - II. *Jemy mrówki, żabie łapki. Oj, tak, tak! Oj, tak, tak!
A na głowach krasne czapki. To nasz znak! To nasz znak!*
 - III. *Gdy ktoś zbłądzi, to trąbimy: Trututu! Trututu!
Gdy ktoś senny, to uśpimy: Lulu, lulu, lulu.*
 - IV. *Gdy ktoś skrzywdzi krasnoludka. Oj, oj, oj! Oj, oj, oj!
To zapłacze niezabudka. Oj, oj, oj! Oj, oj, oj!*
- Interpretacja ruchowa tekstu piosenki *Krasnoludki*.
Ustawienie dzieci w kole.

*My jesteśmy krasnoludki,
hopsasa, hopsasa!
Pod grzybkami nasze budki,

hopsasa, hopsasa!
Jemy mrówki, żabie łapki.
Oj, tak, tak! Oj, tak, tak!
A na głowach krasne czapki.
To nasz znak! To nasz znak!
Gdy ktoś zbłądzi, to trąbimy:
Trututu! Trututu!
Gdy ktoś senny, to uśpimy:
Lulu, lulu, lulu.
Gdy ktoś skrzywdzi krasnoludka.
Oj, oj, oj! Oj, oj, oj!
To zapłacze niezabudka.
Oj, oj, oj! Oj, oj, oj!*

Dzieci:
wskazują ręką na siebie,
wykonują dwa podskoki w miejscu,
przykucają, łączą ręce nad głową (tworzą
kapelusz grzyba),
wykonują dwa podskoki w miejscu,
na przemian unoszą dłonie do ust,
naśladując jedzenie,
tworzą z dłoni stożek nad głową,
pokazują palcem na siebie,
naśladują granie na trąbce,

splatają ręce na piersiach i kołyszają nimi
w prawą i w lewą stronę,
grożą palcem wskazującym,

przykładają dłonie do oczu i naśladują
ocieranie łez.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa ułatwiająca poznanie i zapamiętanie imion dzieci <i>Powitanie</i> . Oglądanie obrazka przedstawiającego słonika Felka. Wypowiedzi dzieci na temat jego wyglądu. Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	II 3, III 3 IV 5 I 5
II. Słuchanie rymowanki <i>Kto jest w przedszkolu?</i> (ilustrowanej sylwetami postaci). Cel: utrwalanie imion koleżanek i kolegów z grupy. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Pokaż, jak to robisz</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer dookoła przedszkola – nauka chodzenia w parach, przyglądanie się urządzeniom znajdującym się w ogrodzie.	IV 5 I 5 I 4, I 5
III. Zabawa słowna, utrwalająca imiona dzieci, ułatwiająca ich rytmizację – <i>Nasze imiona</i> . Słuchanie wiersza Ireny Suchorzewskiej <i>Mam trzy lata</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> . Zabawa plastyczna <i>To my</i> (praca w małych zespołach).	IV 2 IV 5 I 5 IV 8

Cel główny:

- utrwalanie imion kolegów i koleżanek z grupy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wymienia imiona kolegów i koleżanek.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Ireny Suchorzewskiej *Mam trzy lata*, rymowanka *Kto jest w przedszkolu?*, sylwety: postaci, dziecięcych twarzy, domu, elementy twarzy wycięte z kolorowego papieru, klej, karta pracy, cz. 1, nr 2.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa ułatwiająca poznanie i zapamiętanie imion dzieci *Powitanie*.
Dzieci siedzą na dywanie. N. śpiewa tekst powitania na melodię piosenki *Panie Janie*, podchodząc do kolejnych dzieci.
Witaj, Aniu. (N. podaje dziecku rękę). Dzieci powtarzają: *Witaj, Aniu. Jak się masz?* (N. kłania się). Dzieci powtarzają: *Jak się masz? Wszyscy cię witamy.* (N. wskazuje na wszystkie dzieci). Dzieci powtarzają: *Wszyscy cię witamy. Ręką pozdrawiamy.* (N. i dzieci machają ręką). Dzieci powtarzają: *Ręką pozdrawiamy. Bądź wśród nas.* (N. przytula dziecko). Dzieci powtarzają: *Bądź wśród nas.*

W dalszej części zabawy N. wita kolejne dzieci. Kiedy zabawa jest już dobrze znana, w rolę witającego może wcielić się chętne dziecko, któremu N. pomaga śpiewać.

- Karta pracy, cz. 1, nr 2.
 - To słonik Felek. Przyszedł do przedszkola z Olą.
 - Powiedzcie, jak wygląda Felek.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu*. Na hasło *Jestem w przedszkolu* – dzieci spacerują po sali, witają się z innymi przez podanie ręki. Hasło *Nie ma mnie* jest sygnałem do przysiadu i ukrycia głowy w ramionach.

II

Śłuchanie rymowanki *Kto jest w przedszkolu?* (ilustrowanej sylwetami postaci).

- Poznanie rymowanki.
Sylwety postaci dzieci.
N. recytuje rymowankę, manipulując sylwetami postaci.

*To jest Ola, a to Hania,
Krzyś i Adaś, mała Ala.
Chociaż mają po trzy lata,
to w przedszkolu nie chcą płakać.*

*Buzie ładne, roześmiane,
rączki sprawne i zadbane.
Wszystkich pięknie dziś witają,
do zabawy zapraszają.*

- Rozmowa na temat rymowanki.
Dzieci wymieniają imiona osób występujących w rymowance. Wskazują poszczególne sylwety, starając się zapamiętać wygląd osób i wskazać charakterystyczne dla nich elementy ubioru, wyglądu, np. **Ola** – ma okulary, **Hania** – warkocz, **Krzyś** – spodnie w kratkę, **Adaś** – bluzkę z samochodem, **Ala** – długie, rude włosy.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Pokaż, jak to robisz*.
N. mówi, co potrafią robić dzieci z rymowanki. Pokazuje te czynności, a przedszkolaki je naśladowują, np. *Ola potrafi klaskać w ręce. Pokażcie, jak to robi. Hania potrafi głośno tupać. Krzyś potrafi skakać jak piłeczka. Adaś potrafi szybko biegać w miejscu. Ala potrafi przykucnąć i podskoczyć w górę.*
- Zabawa *O kim myślę?*
Dzieci odgadują imiona postaci z rymowanki po krótkim opisie N., np. *Jak ma na imię chłopiec, który ma spodnie w kratkę?* (Krzyś) *Jak ma na imię dziewczynka, która ma długie, rude włosy?* (Ala) itp.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer dookoła przedszkola.
Dzieci uczą się ustawiania i chodzenia w parach. Przyglądają się urządzeniom znajdującym się w ogrodzie przedszkolnym.

III

- Zabawa słowna, utrwalająca imiona dzieci, ułatwiająca ich rytmizację – *Nasze imiona*. N. rytmizuje imiona poszczególnych dzieci, wykonując równocześnie proste ruchy, np. **E-wa** – klaszcze w dłonie; **Mar-cin** – uderza dłońmi o podłogę; **Do-mi-nik** – masuje się po brzuchu itp. Dzieci powtarzają sylaby i czynności wykonywane przez N.
- Słuchanie wiersza Ireny Suchozewskiej *Mam trzy lata*. (Dzieci przez kolejne dni uczą się wiersza).

*Mam trzy lata, trzy i pół,
brodą sięgam ponad stół.
Do przedszkola chodzę z workiem
i mam znaczek z muchomorkiem.
Pantofelki ładnie zmieniam,
myję ręce do jedzenia.*

*Zjadam wszystko z talerzyka,
tańczę, kiedy gra muzyka.
Umiem wierszyk o koteczku,
o tchórzliwym koziołeczku
i o piasku, co był w polu,
nauczyłam się w przedszkolu.*

- ✿ • Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).
- Zabawa plastyczna *To my* (praca w małych zespołach).
Dla każdego dziecka sylwetę twarzy (chłopców lub dziewczynek), oczy i usta wycięte z kolorowego papieru, klej, sylwetka domu symbolizującego przedszkole.
Dzieci przyklejają na podpisanych ich imionami sylwetkach twarzy (chłopców lub dziewczynek) oczy i usta wycięte przez N. z kolorowego papieru. Przyklejają sylwetki twarzy na sylwecie domu symbolizującego przedszkole. N. wyjaśnia dzieciom, że jest to przedstawienie przedszkolnej grupy. Podkreśla duże znaczenie każdego dziecka w grupie.

Wrzesień, tygodnie 1 i 2

Dzień 2

Pierwszy raz w przedszkolu

Nasza sala

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Oglądanie obrazka sali. Określanie, co robią dzieci. Wskazywanie Oli – bohaterki kart pracy. Burza mózgów – <i>Co mogą robić dzieci w przedszkolu?</i> Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	IV 5, IV 9 IV 5 I 5
II.	<i>Spacerkiem po naszej sali</i> – zapoznanie z wyglądem i wyposażeniem sali zabaw. Cel: poznawanie kącików zainteresowań, omówienie sposobu korzystania z nich. Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer po ogrodzie przedszkolnym. Nauka chodzenia w parach. Bezpieczne zabawy na zjeździe.	IV 2 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa <i>Porządkujemy zabawki</i> . Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Pokaż, jak to robią</i> . Ćwiczenia artykulacyjne <i>Odwiedziny w przedszkolnej sali</i> .	IV 12 I 5 IV 2

Cel główny:

- zapoznanie z kącikami zainteresowań; omówienie sposobu korzystania z nich.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wymienia kąćki zainteresowań znajdujące się w sali; korzysta z nich.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: wiersz Iwony Róży Salach *Porządku*, zabawki, karta pracy, cz. 1, nr 3.

Przebieg zajęć

I

- Karta pracy, cz. 1, nr 3.
 - To sala w przedszkolu. Co robią dzieci?
 - Odszukajcie Olę. Po czym ją poznaliście?
 - Jak ma na imię słonik?
- Burza mózgów – *Co mogą robić dzieci w przedszkolu?* Chętne dzieci podają propozycje zabaw (zajęć), w które można (lub w które chciałyby) bawić się w przedszkolu. N. poznaje upodobania dzieci.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

II

Spacerkiem po naszej sali – zapoznanie z wyglądem i wyposażeniem sali zabaw.

- Oglądanie kąćków zainteresowań; nazywanie ich; omawianie, co się w nich znajduje. Nazywanie wyposażenia kąćka lalek; nadawanie imion lalkom i misiom. Ustalanie sposobu ustawiania samochodów na półkach – które będą stały wysoko, a które – nisko. Oglądanie książek umieszczonych w kąćku książki, omawianie zasad układania książek i korzystania z nich. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat innych sprzętów znajdujących się w sali. Określanie, do czego służą i w jaki sposób należy z nich korzystać.
- Słuchanie wiersza Iwony Róży Salach *Porządku*.

*O zabawki zawsze dbamy,
po zabawie je sprzątamy.
Już samochód na wirażu,
pędzi prędko do garażu.
Lalki suną rażno w rzędzie:
bałaganu dziś nie będzie!*

*Każdy przedszkolaczek wie,
po zabawie sprząta się.
Klocki ułożymy w kątku,
Krzyś pilnuje dziś porządku.
Lalki siedzą na tapczanie,
a w garażu auto stanie.*

- Rozmowa na temat wiersza.
- Wyjaśnianie niezrozumiałych słów.
 - Dlaczego należy odkładać zabawki na swoje miejsca?
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Nauka chodzenia w parach.
- Bezpieczne zabawy na zjeżdżalni.
Dzieci zjeżdżają kolejno ze zjeżdżalni, z asekuracją N.

III

- Zabawa *Porządkujemy zabawki*.

N. układa przed dziećmi zabawki z różnych kącików zainteresowań. Dzieci nazywają je, a następnie kolejno odkładają na właściwe dla nich miejsca, próbując uzasadnić swój wybór.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Pokaż, jak to robią* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

- Ćwiczenia artykulacyjne *Odwiedziny w przedszkolnej sali*.

N. pokazuje wybrane zabawki. Mówi, co mogą robić, jakie odgłosy wydawać. Dzieci naśladują odgłosy wydawane przez zabawki. Np. lalki płaczą – *uu, uu, uu*; wołają: *ma-ma, ta-ta*; trąbka trąbi – *tu, tu, tu*; samochód jedzie – *brum, brum, brum...*

Wrzesień, tygodnie 1 i 2

Dzień 3

Pierwszy raz w przedszkolu

Znaczki rozpoznawcze

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Słuchanie piosenki <i>Jestem przedszkolakiem</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	IV 7 I 5
II.	Rozmowa na temat znaczków rozpoznawczych. Cel: rozpoznawanie znaczków rozpoznawczych; wyjaśnianie, do czego służą. Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer dookoła przedszkola – nauka chodzenia w parach. Zabawy w piaskownicy.	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa rozwijająca umiejętność określania położenia przedmiotów w przestrzeni <i>Gdzie jest miś?</i> Odszukanie w naklejkach obrazków przedstawiających słonika Felka. Naklejenie ich na stoliku i pod stolikiem. Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	IV 12 IV 14 I 5

Cel główny:

- rozpoznawanie znaczków rozpoznawczych; wyjaśnianie, do czego służą.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rozpoznaje swój znaczek; określa, co przedstawia; wskazuje miejsca, gdzie można go zobaczyć.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jestem przedszkolakiem*, powiększone obrazki znaczków rozpoznawczych dzieci, miś, stolik dla lalek, obrazki znaczków rozpoznawczych z wiersza, klej, kartki, nożyczki, karta pracy, cz. 1, nr 4.

Przebieg zajęć

I

- Słuchanie piosenki *Jestem przedszkolakiem* (sł. i muz. Bożena Forma).

Ty masz lal - kę, ja mam mi - sia,
ni - mi się ba - wi - my dzi - siaj.
Hop, hop, hop, tra - la - la,
każ - dy swą za - baw - kę ma. - baw - kę ma.

I. *Ty masz lalkę, ja mam misia,
nimi się bawimy dzisiaj.*

Ref.: *Hop, hop, hop, tralala,
każdy swą zabawkę ma. (bis)*

II. *Razem z panią w naszej sali
tańczą przedszkolacy mali.*

Ref.: *Hop, hop, hop...*

III. *Kolorowe kredki mamy,
więc rysować zaczynamy.*

Ref.: *Hop, hop, hop...*

- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

II

Rozmowa na temat znaczków rozpoznawczych.

- Słuchanie rymowanki.

*Przedszkolaczek – tak jak ja –
w szatni własny znaczek ma.
Ja mam statek, Ola – kotka,
lalkę ładną ma Dorotka.*

*Znaczkę te w sali też mamy,
tam je sobie odszukamy.
I w łazience znaczkę są
nad ręcznikiem do wytarcia rąk.*

- Wypowiedzi dzieci na temat rymowanki.
 - Jakie znaczkę miały dzieci?
- Odszukiwanie wymienianych znaczków na obrazkach przypiętych do tablicy.
- Wyjaśnianie, po co są znaczkę rozpoznawcze i w jakich miejscach w przedszkolu można je zobaczyć (szatnia, łazienka, sala zajęć).
- Zabawa rozwijająca percepcję wzrokową *Czyj to znaczek?*
Powiększone obrazki znaczków rozpoznawczych.

N. układa przed dziećmi powiększone obrazki znaczków rozpoznawczych. Dzieci rozpoznają przedmioty, które się na nich znajdują, nazywają je. Kolejno odszukują obrazki swoich znaczków wśród innych i układają przed sobą. N. rytmizuje nazwy przedmiotów znajdujących się na poszczególnych znaczkach. Dziecko, które rozpozna nazwę swojego znaczka, podnosi go do góry.

- Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej *Układam swój znaczek*.

Pocięte, powiększone znaczki rozpoznawcze dzieci, klej, kartki.

N. tnie powiększone obrazki znaczków na dwie lub trzy części (w zależności od możliwości dzieci). Dzieci układają obrazki, przyklejają je na kartkach z pomocą N.

- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer dookoła przedszkola. Nauka chodzenia w parach.
- Zabawy w piaskownicy.
Łopatką, wiaderka, foremki.
Budowanie tuneli, babek z piasku.

III

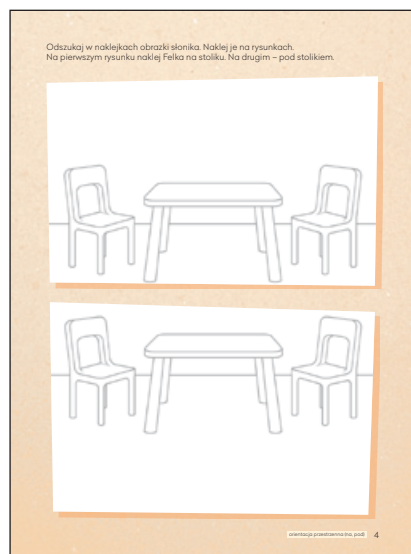
- Zabawa rozwijająca umiejętność określania położenia przedmiotów w przestrzeni *Gdzie jest miś?*

Miś, stolik dla lalek.

N. wypowiada rymowaną, ilustrując jej tekst za pomocą zabawek – misia i stolika dla lalek. *Misio siedzi na stoliku. Oj, nieładnie, mój chłopczyku! Teraz się pod stolik chowa, bo się boi, mądra głowa. Obok stołu stoi zgrabnie, uszka w górze trzyma ładnie.*

Dzieci określają, gdzie znajdował się miś. Chętne – manipulują zabawką zgodnie z rymowaną.

- Karta pracy, cz. 1, nr 4.
 - Odszukajcie w naklejkach obrazki przedstawiające słonika Felka.
 - Naklejcie je na stoliku i pod stolikiem.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa relaksacyjna <i>Kołysanie ramionami</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	III 5, IV 7 I 5
II.	Zabawy z wykorzystaniem piosenki <i>Jestem przedszkolakiem</i> . Cel: umuzykalnianie dzieci. Zabawa rytmiczna <i>Nasze zabawki</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer dookoła przedszkola. Nauka chodzenia w parach. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Zapamiętaj swoją parę</i> .	IV 7 IV 2 I 4, I 5 I 5
III.	Zabawa rozwijająca zmysł dotyku <i>Hop, hop, tralala, każdy swą zabawkę ma</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> . Kolorowanie (przez chętne dzieci) rysunków zabawek kredkami świecowymi. Oglądanie tablicy. Określanie, co na niej było (po jej schowaniu).	IV 2 I 5 IV 8 IV 9

Cel główny:

- umuzykalnianie dzieci.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rytmicznie klaszcze; ilustruje piosenkę ruchem.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jestem przedszkolakiem*, rymowanka *Powiedz, Kasiu, powiedz, Olu*, rysunki przedstawiające zabawki, zabawki, opaska do zawiązania na oczach, tamburyn, kredki świecowe, rysunki zabawek, tablica demonstracyjna nr 3.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa relaksacyjna *Kołysanie ramionami*.
Każde dziecko wybiera sobie lalkę, misia lub inną pluszową zabawkę. Podczas śpiewu N. (*A, a, a, kotki dwa...*) dzieci kołyszą trzymane w ramionach zabawki. Potem, na hasło N. *Kołyszemy misia*, wstają dzieci, które mają misie, i kołyszą je, a N. śpiewa:
A, a, a, misie dwa, szare, bure obydwaj.
Tę samą zabawę przeprowadzamy z dziećmi mającymi lalki, kotki, pieski... Na koniec prosimy, aby dzieci kołysały swoje zabawki z zamkniętymi oczami.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

II

Zabawy z wykorzystaniem piosenki *Jestem przedszkolakiem*.

- Zabawa rytmiczna *Powiedz, Kasiu, powiedz, Olu*.
Dzieci rytmizują tekst razem z N., wykonując zaproponowane przez niego ruchy. (Dzieci przez kolejne trzy dni będą się uczyły rymowanki).
Dzieci za N.:

<i>Po-wiedz, Ka-siu, po-wiedz, O-lu,</i>	klaszczą w ręce,
<i>jak we-so-ło, jak we-so-ło</i>	tupią rytmicznie,
<i>jest w przed-szko-lu.</i>	kołyszą się w miejscu, ręce trzymają na biodrach,
<i>Bo przed-szko-le</i>	tupią rytmicznie,
<i>u-czy, ba-wi nas,</i>	klaszczą w ręce,
<i>bo w przed-szko-lu</i>	tupią rytmicznie,
<i>szyb-ko pły-nie czas.</i>	tupią rytmicznie.
- Zabawa przy piosence *Jestem przedszkolakiem* (według Bożeny Formy).
Dzieci ustawiają się w parach i stają w dowolnych miejscach na środku sali.
Dzieci za N.:

I. <i>Ty masz lalkę, ja mam misia,</i>	wyciągają ręce przed siebie, wskazują
	na koleżankę lub kolegę, następnie wskazują
	na siebie,
<i>nimi się bawimy dzisiaj.</i>	miarowo klaszczą,
Ref.: <i>Hop, hop, hop, tralala,</i>	trzy razy podskakują, trzy razy tupią,
<i>każdy swą zabawkę ma.</i>	wykonują obrót wokół siebie (2 razy refren),
II. <i>Razem z panią w naszej sali</i>	podają sobie ręce w parach, wykonują obroty
	w małych kołach,
<i>tańczą przedszkolacy mali.</i>	
Ref.: <i>Hop, hop, hop...</i>	jak po zwrotce pierwszej,
III. <i>Kolorowe kredki mamy,</i>	naśladują rysowanie,
<i>więc rysować zaczynamy.</i>	
Ref.: <i>Hop, hop, hop...</i>	jak po zwrotce pierwszej.
- Rozmowa na temat piosenki.
Omawianie tekstu piosenki. Podkreślanie, że o zabawki należy dbać i odkładać je po skończonej zabawie na właściwe miejsca.
- Zabawa rytmiczna *Nasze zabawki*.
Tamburyn.
Dzieci spacerują po sali przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze razem z N. rytmicznie klaszczą i za N. rytmizują tekst refrenu piosenki: *Hop, hop, hop, tra-la-la, ka-żdy swą za-baw-kę ma*. Ponowne dźwięki tamburynu są sygnałem do ruchu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer dookoła przedszkola. Nauka chodzenia w parach.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zapamiętaj swoją parę*.
Dzieci biegają po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Potem dobierają się w pary i maszerują za N. Na hasło *Rozejść się* – dzieci rozchodzą się po wyznaczonym terenie, gdzie spacerują. Na hasło *Do swojej pary* – szukają swojego partnera i starają się ustawić w pary.

III

- Zabawa rozwijająca zmysł dotyku *Hop, hop, hop, tralala, każdy swą zabawkę ma*. Dzieci nazywają zabawki zgromadzone przed N. Dotykają każdej z nich i określają, czy jest miękka, twarda, mała, duża. Następnie N. daje chętnemu dziecku do rąk, wyciągniętych do tyłu, widzianą wcześniej zabawkę. Dziecko poprzez dotyk odgaduje, jaką zabawkę trzyma w ręce.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).
- Kolorowanie kredkami świecowymi przez chętne dzieci rysunków zabawek, które im się podobają.
- T** • Tablica demonstracyjna nr 3.
 - Obejrzyjcie tablicę.
(Po chwili oglądania N. chowa tablicę).
 - Powiedzcie, co było na tablicy.
Potem N. pokazuje tablicę, żeby dzieci mogły porównać swoje spostrzeżenia.

Wrzesień, tygodnie 1 i 2

Dzień 5

Pierwszy raz w przedszkolu

Trzeba tylko chcieć

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa rozwijająca umiejętność stosowania pojęcia <i>para</i> – <i>Ubieramy lalkę</i> . Zabawa ze śpiewem <i>Mam laleczkę</i> . Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	IV 14 IV 7 I 5
II.	Słuchanie opowiadania Iwony Róży Salach <i>Kłopoty Krysi</i> . Cel: uświadamianie dziecku, że jest częścią grupy. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Szukam przyjaciela</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer po ogrodzie przedszkolnym. Nauka chodzenia w parach. Zabawy liśćmi.	III 2, IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Rwanie papieru na paski. Układanie z nich dowolnej kompozycji. Ćwiczenia warg <i>Ćwiczymy wargi</i> . Nazywanie kolorów kół. Próby rysowania pod nimi trzech kół. Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny <i>Jestem w przedszkolu</i> .	IV 8 IV 2 IV 8 I 5

Cel główny:

- uświadamianie dziecku, że jest częścią grupy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- dostrzega potrzeby innych.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Teresy Fiutowskiej *Ubieramy lalkę*, rymowanka *Mam laleczkę*, opowiadanie Iwony Róży Salach *Kłopoty Krysi*, lalka, pasek papieru, nagranie marszowej melodii, farby, wyprawka, karta 17, karta pracy, cz. 1, nr 5.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca umiejętność stosowania pojęcia *para* – *Ubieramy lalkę*.
N. recytuje wiersz Teresy Fiutowskiej, manipulując zabawką.

*Daj mi, lalko, nogę,
to dziś ci pomogę
włożyć na nią but.*

*Popchnij stopę trochę
do przodu, ciut, ciut!*

*Daj mi drugą nogę,
znowu ci pomogę
włożyć drugi but.*

*Popchnij stopę trochę
do przodu, ciut, ciut.*

- Określanie przez dzieci, ile butów ma lalka.
N. wyjaśnia, że lalka ma *parę* butów. Pierwszy but (prawy) i drugi (lewy) to para butów, czyli dwa buty.
- Zabawa ze śpiewem *Mam laleczkę*.

Lalka.

Dzieci stają w kole. N. śpiewa piosenkę na melodię *Mam chusteczkę haftowaną*, zachęca dzieci do wspólnego śpiewu. Chętne dziecko wchodzi do środka koła i spaceruje z lalką w ręce, wskazując na dzieci zgodnie ze śpiewanym tekstem. Następnie daje lalkę osobie, która wchodzi do środka koła na jego miejsce.

*Mam laleczkę bardzo miłą,
zawsze jest wesola.
Komu oddam teraz lalkę,
ten wejdzie do koła.*

*Tobie nie dam, tobie nie dam,
tobie też niechętnie,
a laleczkę moją miłą
oddam w twoje ręce.*

- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

II

Słuchanie opowiadania Iwony Róży Salach *Kłopoty Krysi*.

- Zabawa *Kto to potrafi?*
N. podaje propozycje czynności, które mogą wykonać dzieci. Te z nich, które uznają, że potrafią wykonać wymienioną czynność, wstają i klaszczą w ręce, np. *Kto potrafi biegać (skakać, jeździć na rowerze, rysować, sam się ubierać)?* N. podkreśla, że dzieci są coraz bardziej samodzielne i wiele już potrafią.

- Zapoznanie z opowiadaniem.

Nadeszła pora poobiedniego odpoczynku. Równo ustawione leżaki zapraszają dzieci. Każde rozbiera się przy krzeselku. Aż miło patrzeć! Dzieci zdejmują ubranka i układają je tak, jak nauczyła pani Hania. Ale cóż to? Czyżby kłopot?

Krysia szarpie bluzeczkę i wcale nie może jej zdjąć. Ze spódnicy też trudna sprawa, akurat teraz zaciął się suwak. Ewa jest już ubrana w piżamę, rzeczy powiesiła na oparciu krzesła i zerka na Krysię.

– Nie potrafisz? – zapytała.

– Nie – smutno odpowiedziała dziewczynka. – W domu pomaga mi mama, a tutaj pani, ale jest zajęta.

– Chodź, ci pomogę. Zobaczysz, że to nic trudnego. – I Ewa już jest przy Krysi. Odpięła jej guziki przy bluzce.

– Teraz wyjmij ręce. O, dobrze – pochwaliła.

– Zobacz! – uradowała się Krysia. – Sama schodzi z głowy! – powiedziała, zdejmując bluzkę i układając ją równiutko na krześle.

– Ale ładnie składasz rzeczy! – pochwaliła ją znowu Ewa. – Coś jednak umiesz. Teraz suwak u spódnicy. O! Już odpięty. Chyba poradzisz sobie dalej?

– Dziękuję. Dalej to już łatwa sprawa. Bez ciebie nie dałabym rady – westchnęła Krysia.

– Oj, niewiele ci pomogłam. To ty sama się rozebrałaś. Wskakuj szybko w piżamę, bo zmarzniesz – roześmiała się Ewa.

A Krysia, zadowolona z siebie, pomyślała: – To nie takie trudne. Trzeba tylko chcieć!

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Z czym miała kłopot Krysia? Kto jej pomógł?
N. podkreśla, że w każdej sytuacji można sobie pomagać; zachęca do tego dzieci. Zwraca też uwagę, że w przypadku trudności nie należy się zniechęcać.
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Szukam przyjaciela*.

Nagranie marszowej melodii.

Dzieci spacerują po sali, w różnych kierunkach, przy dźwiękach marszowej muzyki. Zmiana muzyki na szybszą i skoczną jest sygnałem do utworzenia par i podskoków w kołach.

- Podawanie przez dzieci propozycji pomocy, jaką mogłyby zaoferować kolegom z grupy.
- Zabawa *Łańcuch rąk*.

Długi pasek papieru, farby.

Dzieci moczają ręce w farbie w wybranym kolorze i odbijają je na długim pasku papieru. N. podkreśla, że wszystkie dzieci są ważne i razem w grupie mogą wiele osiągnąć.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Nauka chodzenia w parach.
- Zabawy liśćmi.

Dzieci chodzą po liściach, szurając nogami. Na sygnał N. zatrzymują się i podrzucają liście do góry.

III

- Rwanie papieru na paski (sztanca). Układanie z pasków dowolnej kompozycji.

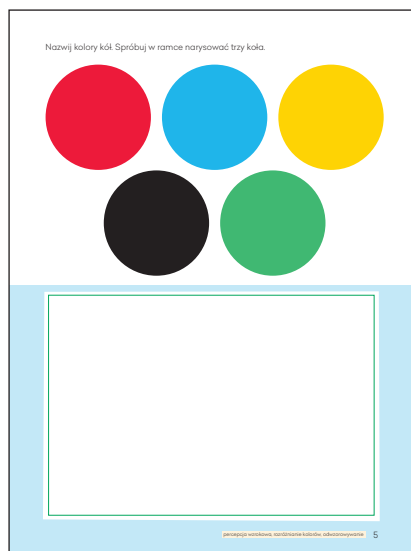
Wyprawka, karta 17.

- Ćwiczenia warg *Ćwiczymy wargi*.

Dzieci wykonują następujące ćwiczenia: posyłają całusy; nakładają dolną wargę na górną i odwrotnie; parskają.

- Karta pracy, cz. 1, nr 5.
- Nazwij kolory kół. Spróbuj narysować w ramce trzy koła.
- Zabawa ruchowa rozwijająca szybką reakcję na sygnał słowny *Jestem w przedszkolu* (przewodnik, cz. 1, s. 11).

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 1

Nadeszła jesień

Lecą liście

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Wielozmysłowe poznawanie liści: oglądanie, dotykanie, wąchanie – próby określenia zapachu. Ćwiczenia graficzne <i>Listki</i> . Słuchanie piosenki <i>Liście w parku</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i> .	IV 1 IV 8 IV 7 I 5
II.	Słuchanie fragmentu wiersza Doroty Gellner <i>Spacer z psem</i> . Cel: rozwijanie umiejętności uważnego słuchania utworu i wypowiedzania się na jego temat. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania <i>Pieski na spacerze</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer dookoła przedszkola. Nauka chodzenia w parach. Zabawa ruchowa <i>Figurki</i> .	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Pokazanie zdjęcia, na którym wiewiórka siedzi na ławce, a następnie zdjęcia, na którym wiewiórka siedzi na alejce. Określanie, co robi wiewiórka na ostatnim zdjęciu. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i> Ćwiczenia oddechowe: dmuchanie na listki trzymane za ogonki.	IV 11 I 5 IV 2

Cel główny:

- rozwijanie umiejętności uważnego słuchania utworu i wypowiedzania się na jego temat.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- uważnie słucha wiersza, wypowiada się na jego temat.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: fragment wiersza Doroty Gellner *Spacer z psem*, piosenka *Liście w parku*, obrazek *Park jesienią*, pies maskotka, smycz, liście, farby, karton, bębenek, tamburyn, karta pracy, cz. 1, nr 6.

Przebieg dnia

I

- Wielozmysłowe poznawanie liści przyniesionych przez N.: oglądanie, zwracanie uwagi na kształt, kolorystykę, fakturę, wielkość; dotykane, wąchanie – próby określania zapachu.
Liście.
- Ćwiczenia graficzne *Listki*.
Karton, farby, kredki.
Dzieci odbijają na kartonie dłonie pomalowane farbą. Po wyschnięciu obrysowują powstałe odbitki, próbując nadać im kształt liścia.
- Słuchanie piosenki *Liście w parku* (śl. i muz. Bożena Forma).

W par - ku wszę - dzie liś - cie, liś - cie ko - lo - ro - we

spa - da - ją na tra - wę, spa - da - ją na gło - wę.

Szu, szu, szu, sza, sza, sza, wiatr nam śpie - wa, wiatr nam gra,

szu, szu, szu, sza, sza, sza, wiatr pio - sen - kę dzie - ciom gra.

I. *W parku wszędzie liście,
liście kolorowe
spadają na trawę,
spadają na głowę.*

III. *Zatańczyły dzieci,
wesoło się śmieją,
świetna to zabawa
z wiatrem i jesienią.*

Ref.: *Szu, szu, szu, sza, sza, sza,
wiatr nam śpiewa, wiatr nam gra,
szu, szu, szu, sza, sza, sza,
wiatr piosenkę dzieciom gra.*

Ref.: *Szu, szu...*

II. *Zbiera je Anetka,
zbiera Karolina.
Nagle wiatr jesienny
powiewać zaczyna.*

Ref.: *Szu, szu...*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa*.

Tamburyn.

Dzieci są podzielone na dwie grupy. Jedna to drzewa, które stoją i delikatnie poruszają rękami jak gałązkami. Druga to dzieci, które biegają przy dźwiękach tamburynu pomiędzy drzewami. Podczas przerwy w grze dzieci chowają się za najbliższymi drzewami. Co pewien czas następuje zmiana ról.

II

Słuchanie fragmentu wiersza Doroty Gellner *Spacer z psem*.

- Omawianie obrazka przedstawiającego park jesienią.

Obrazek *Park jesienią*.

Zwracanie uwagi na drzewa liściaste i drzewa iglaste oraz ich kolorystykę; porównywanie ich liści. Odwołanie się do doświadczeń i obserwacji dzieci. Próba udzielania odpowiedzi na pytanie *Co się dzieje z listkami jesienią?*

- Zapoznanie z utworem.

Pies maskotka, smycz.

N. recytuje fragment wiersza, spacerując z psem maskotką uwiązanym na smyczy.

Znajdź utwór
we własnych zasobach

- Rozmowa na temat wiersza.
 - Kto był na spacerze? Co się działo z listkami?
 - Co robił pies? Jak wyglądały drzewa?
- Wyjaśnianie znaczenia słów *drzewa są w rudych futerkach*.
- Pokaz koloru rudego; wyszukiwanie go w otoczeniu.
- Zabawa *Jaki kolor mają moje liście?*

Liście.

(Jeżeli naturalne liście mają zdecydowane kolory, wykorzystujemy je w zabawie, jeśli nie, lepsze będą liście kartonowe). Dzieci wybierają po dwa liście spośród leżących na dywanie. N. prosi, aby powiedziały *pieskowi z wiersza*, w jakim kolorze są ich listki.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania *Pieski na spacerze*.

Bębenek, liście.

Dzieci są pieskami. Poruszają się na czworakach, przy dźwiękach bębna, pomiędzy liśćmi rozłożonymi na dywanie. Podczas przerwy w grze zatrzymują się przy wybranym liściu i go wążają. Dźwięk bębna jest sygnałem do ponownego ruchu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer dookoła przedszkola. Nauka chodzenia w parach.
- Zabawa ruchowa *Figurki*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego przy dźwiękach tamburynu. Gdy instrument milknie, zatrzymują się i przyjmują wybraną pozę.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 6.
- Pokażcie zdjęcie, na którym wiewiórka siedzi na ławce.
- Pokażcie zdjęcie, na którym wiewiórka siedzi na alejce w parku.
- A co robi wiewiórka na ostatnim zdjęciu?
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).
- Ćwiczenia oddechowe: dmuchanie na listki trzymane za ogonki.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 2

Nadeszła jesień

Bukiet z liści

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

<p>I. Zabawy z wykorzystaniem rymowanki <i>Lecą liście z drzewa</i>. Układanie przez chętne dzieci bukietów z liści (w małych wazonach). Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i>.</p>	<p>IV 1 IV 8 I 5</p>
<p>II. Zabawa dydaktyczna rozwijająca umiejętność rozpoznawania różnych kształtów <i>Robimy kolorowe bukiety</i>. Cel: poznawanie nazw wybranych drzew. Zabawa ruchowa <i>Kolor do koloru</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer wokół przedszkola – obserwowanie drzew, krzewów, słuchanie ich nazw. Zbieranie kolorowych liści, robienie z nich bukietów. Zabawa ruchowa <i>Dobiegij do drzewa</i>.</p>	<p>IV 11, IV 18 I 5 I 4, I 5</p>
<p>III. Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – składanie w całość papierowych liści, pociętych na części (ćwiczenia indywidualne). Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i>. Układanie przez chętne dzieci pomieszanych liści: dębu, kasztanowca, klonu, jarzębiny, na tacach oznakowanych rysunkami takich samych liści. Dowolny taniec przy piosence <i>Liście w parku</i>.</p>	<p>IV 9 I 5 IV 12 IV 7</p>

Cel główny:

- poznawanie nazw wybranych drzew.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wymienia nazwy wybranych drzew.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: rymowanka *Lecą liście z drzewa*, piosenka *Liście w parku*, liście, wazoniki, kolorowe kartonowe liście: klonu, kasztanowca, dębu, jarzębiny, pudełko, tamburyn, sylwety wazonów z emblematami określonych liści, obręcze w kolorach: czerwonym, żółtym, zielonym, kartonowe liście (pocięte na części), tace oznakowane rysunkami liści, tablica demonstracyjna nr 4.

Przebieg dnia

I

- Zabawy z wykorzystaniem rymowanki *Lecą liście z drzewa*.

Dzieci ilustrują tekst ruchem (za N.).

*Lecą liście z drzewa,
bo to jesień już.*

*Za jesienią zima
zbliża się tuż-tuż.*

*Nazbieramy liści,
małutkich i dużych.*

*Bukiet z nich zrobimy,
niech nam długo służy.*

Dzieci (za N.):

naśladują ruchem palców spadające liście,

wskazują dłonią w jedną stronę,
wskazują dłonią w drugą stronę,
naśladują zbieranie liści,

wyciągają ręce przed siebie, pokazują bukiet,
klaszczą.

- Układanie przez chętne dzieci bukietów z liści (w małych wazonach); ozdabianie nimi sali.
Liście, małe wazony.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

Zabawa dydaktyczna rozwijająca umiejętność rozpoznawania różnych kształtów **Robimy kolorowe bukiety.**

- Tablica demonstracyjna nr 4.

Pudełko, liście.

N. pokazuje zdjęcia liści: dębu, kasztanowca, klonu, jarzębiny oraz zdjęcia ich drzew. Podaje nazwy drzew, z jakich pochodzą. Dzieci je powtarzają. N. zwraca uwagę na różne kształty znajdujących się na nich liści. Dzieci wybierają z pudełka liście. Układają je pod tablicą. Powtarzają nazwy drzew, z jakich pochodzą wybrane liście.

- Zabawa utrwalająca poznane kolory *Kolorowe bukiety*.

Kartonowe liście, wazony oznaczone listkami w określonym kształcie.

Dzieci wybierają po jednym kolorowym (czerwony, żółty, zielony), kartonowym liściu: dębu, kasztanowca, jarzębiny lub klonu. Witają się z nimi różnymi częściami ciała.

Układają bukiety w wazonach (na sylwetkach) oznaczonych listkami w określonym kształcie, np. kiedy N. nazwie i pokaże liść dębu, dzieci, które mają liść dębu, podchodzą do oznaczonej nim sylwety wazonu i układają bukiet. Oglądają powstałe bukiety; próbują podać nazwy drzew, z których pochodzą dane liście. Nazywają kolory liści. Liczą liście w danym kolorze (same lub z pomocą N.).

- ✿ Zabawa ruchowa rozwijająca spostrzegawczość i utrwalająca znajomość kolorów *Kolor do koloru*.

Tamburyn, obręcz, liście w kolorach: czerwonym, żółtym, zielonym.

Dzieci z listkami w kolorze czerwonym, żółtym lub zielonym poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze szukają w sali obręczy w takim samym kolorze jak ich listki i siadają przy nich. Podczas powtórzenia zabawy zamieniają się listkami.

✿ Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym, przyglądanie się drzewom, krzewom, słuchanie ich nazw (podawanych przez N.). Zbieranie kolorowych liści, robienie z nich bukietów do kącika przyrody.
- Zabawa ruchowa *Dobiegij do drzewa*.
N. wyznacza drzewo. Dzieci kolejno (pojedynczo) biegną do drzewa, dotykają go i wracają do N.

III

- Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – składanie w całość papierowych liści, pociętych na części (ćwiczenia indywidualne lub w małych zespołach).

Papierowe liście pocięte na części.

- ✿ Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).
- Układanie przez chętne dzieci pomieszanych liści: dębu, kasztanowca, klonu, jarzębiny, na tacach oznakowanych rysunkami takich samych liści.

Liście, tace.

- ✿ Dowolny taniec przy piosence *Liście w parku* (przewodnik, cz. 1, s. 23).

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 3

Nadeszła jesień

Nasze drzewa

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa rozwijająca wrażliwość słuchową <i>Opadające liście</i> .	IV 7
	Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i> .	I 5
	Ćwiczenia ruchowo-graficzno-dźwiękonaśladowcze <i>Drzewa na wietrze</i> .	IV 2
II.	Wydzieranka z kolorowego papieru <i>Nasze jesienne drzewa</i> . Cel: rozwijanie sprawności manualnych.	IV 8
	Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Rób to co ja</i> . Zabawy w piaskownicy.	I 4, I 5
III.	Zabawa rozwijająca spostrzegawczość <i>Ukryte listki</i> .	IV 9
	Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i> .	I 5
	Ćwiczenia rozwijające percepcję wzrokową – dopasowywanie liści do ich rysunków (ćwiczenia indywidualne).	IV 9

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnych.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wykonuje wydzierankę z kolorowego papieru.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: liście, dzwonki, nagranie szumu drzew, kolorowe kartonowe elementy do ułożenia sylwetki drzewa (pień, gałęzie, liście), wzór wykonanej pracy, gazety, klej, papier kolorowy, kartki w kształcie drzewa, kartonowe listki, liście oraz ich rysunki konturowe, łopatkki, wiaderka, foremki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca wrażliwość słuchową *Opadające liście*.

Liście, dzwonki.

Dzieci klęczą na kolanach. Każde dziecko trzyma w rękach dwa liście. Kiedy N. zaczyna grać na dzwoneczkach dźwięki gamy C-dur, dzieci pokazują, jak jesienią liście spadają z drzew.

(N. zwraca uwagę na opadający kierunek linii melodycznej).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).
- Ćwiczenia ruchowo-graficzno-dźwiękonaśladowcze *Drzewa na wietrze*.

Nagranie szumu drzew.

Dzieci słuchają nagrania szumu drzew. Próbuje rozpoznać odgłosy. Naśladują ruchem rąk gałęzie drzew poruszane wiatrem. Zwiększają lub zmniejszają intensywność ruchu w zależności od siły wiatru (nagranie); naśladują szum drzew: szszszsz...

II

Wydzieranka z kolorowego papieru *Nasze jesienne drzewa*.

- Poznanie części, z jakich składa się drzewo.

Kartonowe elementy drzewa (pień, gałęzie, liście).

N. układa sylwetkę drzewa z elementów wyciętych z kolorowego kartonu. Układając ją na tablicy, nazywa poszczególne części: *pień, gałęzie, liście*. Dzieci powtarzają te nazwy.

- Zabawa naśladowcza *Części drzewa*.

Kiedy N. powie *pień*, dzieci stoją prosto i nie ruszają się, ręce trzymają wzdłuż tułowia. Kiedy powie *gałęzie*, poruszają wyciągniętymi w górę rękami, w jedną i w drugą stronę. Kiedy powie *listki* – pokazują rękami opadanie liści z drzew.

- Ćwiczenia plastyczne *Gazetowe drzewo*.

Gazety.

Dzieci drą papier gazetowy na paski różnej długości; wspólnie układają z nich na dywanie sylwetkę drzewa.

- Wykonanie pracy *Nasze jesienne drzewa*.

Kolorowy papier, wzór pracy, klej, kartki.

- Pokaz przez N. sposobu wykonania pracy: wydzieranie *pnia* i *gałązek* z czarnego lub brązowego papieru; przyklejanie ich na kartce – tworzenie kształtu drzewa; doklejanie *listków* – wydartych kawałeczków w kolorach: czerwonym, zielonym i żółtym – na *gałązkach* i pod drzewem.
- Samodzielne wykonywanie pracy przez dzieci (wzór N. jest przypięty w widocznym miejscu).
- Oglądanie powstałych prac; zorganizowanie wystawy w kąciку dla rodziców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Rób to co ja*.
N. staje przed dziećmi, wykonuje różne ruchy, które dzieci naśladowają. Np. podskakuje, klaszcze, robi przysiad, wyciąga ręce przed siebie.
- Zabawy w piaskownicy.

Łopatką, wiaderką, foremką.

Dzieci bawią się w piaskownicy według własnych pomysłów.

III

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość *Ukryte listki*.

Kartonowe listki.

Dzieci siedzą na dywanie, tyłem do N., który chowa na umówionej przestrzeni kartonowe listki (trzy lub więcej) w taki sposób, aby były trochę widoczne (wcześniej pokazuje listki dzieciom). Na sygnał dzieci rozchodzą się po sali i szukają listków, starając się zapamiętać, w jakich miejscach były ukryte.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).
- Ćwiczenia rozwijające percepcję wzrokową – dopasowywanie liści do ich rysunków (ćwiczenia indywidualne).

Liście, rysunki liści.

Wrzesień, tydzień 3

Dzień 4

Nadeszła jesień

Jesienne zabawy przy piosence

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawy manipulacyjne z wykorzystaniem materiału przyrodniczego. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i> .	IV 1 I 5
II.	Zabawy z wykorzystaniem piosenki <i>Liście w parku</i> . Cele: kształtowanie poczucia rytmu, rozpoznawanie wysokości dźwięków. Zabawa muzyczna <i>Jesienny spacer</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci, na spacer – dzieci, do domu</i> . Spacer w pobliżu przedszkola – obserwowanie drzew i krzewów, zmian, jakie w nich zaszły.	IV 7 IV 7 I 4, I 5
III.	Zabawa <i>Grające kasztany</i> . Zabawa ruchowa przy piosence <i>Liście w parku</i> . Ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej – wspólne układanie z N. jesiennych obrazków, pociętych na części (ćwiczenia indywidualne lub w małych zespołach).	IV 2 I 5 IV 9

Cel główny:

- kształtowanie poczucia rytmu.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rozpoznaje dźwięki: wysokie i niskie.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Liście w parku*, odtwarzacz CD, kasztany, żołądź, patyczki, liście, talerzyki, instrumenty perkusyjne (bębenek, kołatka, tamburyn), obrazki o tematyce jesiennej (pocięte na części), nagranie wysokich i niskich dźwięków.

Przebieg dnia

I

- Zabawy manipulacyjne z wykorzystaniem materiału przyrodniczego (kasztanów, żołądź, patyczków, liści).

Materiał przyrodniczy.

Układanie przez dzieci wzorów stworzonych przez N. lub kompozycji według własnych pomysłów. Zachęcanie dzieci do nazywania powstałych prac.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

Zabawy z wykorzystaniem piosenki *Liście w parku*.

- Zabawa muzyczno-ruchowa, rozwijająca umiejętność rozpoznawania dźwięków wysokich i niskich, *Zbieramy liście*.

Nagranie wysokich dźwięków i niskich dźwięków.

Dzieci wyobrażają sobie, że biegają pomiędzy drzewami przy akompaniamencie w rytmie ósemek. Gdy słyszą dźwięki w dolnym rejestrze, *zbierają liście*; gdy słyszą wysokie dźwięki, wspinają się na palce i starają się *zerwać liście z drzewa*.

- Słuchanie piosenki *Liście w parku* (przewodnik, cz. 1, s. 23).

- Rozmowa na temat piosenki.

– Czego jest dużo jesienią w parku?

– Gdzie spadają liście?

– Co robi wiatr?

– Kto zbiera liście?

– Co zrobiły dzieci?

- Zabawa przy piosence (według Bożeny Formy).

Nagranie piosenki *Liście w parku*, odtwarzacz CD, liście.

N. rozrzuca na środku sali zebrane wcześniej liście.

I. *W parku wszędzie liście,
liście kolorowe
spadają na trawę,
spadają na głowę!*

Dzieci za N.:

swobodnie maszerują między liśćmi
w wyznaczonym kierunku,

Ref.: *Szu, szu, szu, sza, sza, sza,
wiatr nam śpiewa, wiatr nam gra,*

zatrzymują się i kołyszą rękami nad głowami,

szu, szu, szu, sza, sza, sza,
wiatr piosenkę dzieciom gra.

- II. Zbiera je Anetka, zbierają liście,
zbiera Karolina. rozrzucają zebrane liście,
Nagle wiatr jesienny powiewać zaczyna.

Ref.: Szu, szu, szu... tak samo jak podczas refrenu po zwrotce pierwszej,

- III. Zatańczyły dzieci, dowolnie improwizują ruchowo,
wesoło się śmieją,
światna to zabawa
z wiatrem i jesienią.

Ref.: Szu, szu, szu... tak samo jak podczas refrenu po zwrotce pierwszej.

- Zabawa rozwijająca umiejętność rozpoznawania melodii piosenki *Jesienna zabawa*.

Nagranie melodii piosenki.

Dzieci spacerują po sali. Kiedy usłyszą melodię piosenki, dobierają się dwójkami i podskakują w parach.

- Zabawa muzyczna *Jesienny spacer*.

Bębenek, kołatka, tamburyn.

N. mówi dzieciom, że na niby wybiorą się na spacer do parku. Dzieci chodzą po sali przy akompaniamencie bębena. Słyszac mocne uderzenie, zatrzymują się, aby posłuchać szumu drzew. Błona bębena pocierana ręką wydaje odgłos imitujący ten szum, a dzieci wtórują jej na głosce sz. W czasie spaceru dzieci spotykają zwierzęta. Pojawieniu się każdego z nich towarzyszy głos jednego z instrumentów perkusyjnych, np. głos kołatki jest przeznaczony dla wiewiórki (dzieci naśladują wtedy jej ruchy), a tamburynu – dla sroki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci, na spacer – dzieci, do domu*.
N. wyznacza w ogrodzie miejsce – dom. Dzieci ustawiają się w nim. Na hasło *Dzieci, na spacer*, dzieci wychodzą z domu i biegają w wyznaczonym miejscu. Na hasło *Dzieci, do domu* – biegną do wyznaczonego miejsca – domu.
- Spacer w pobliżu przedszkola. Obserwowanie drzew i krzewów, zmian, jakie w nich zaszły.

III

- Zabawa *Grające kasztany*.
Kasztany.
N. mówi dzieciom, że pobawią się kasztanami. Będą nimi stukać o podłogę, ale muszą wziąć tylko tyle kasztanów co on.
- N. bierze jeden kasztan i prosi, aby dzieci wzięły tyle samo kasztanów. Następnie uderza nim rytmicznie o podłogę, zachęcając dzieci, aby robiły to samo.
- N. bierze dwa kasztany i prosi dzieci, aby wzięły tyle samo kasztanów co on. Uderza kasztanami rytmicznie o siebie, dzieci robią to samo.
- Zabawa ruchowa przy piosence *Liście w parku* (przewodnik, cz. 1, s. 23).
- Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej – wspólne układanie z N. jesiennych obrazków (ćwiczenia indywidualne lub w małych zespołach).

Obrazki pocięte na części.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Ćwiczenia liczbowe w formie opowieści matematycznej <i>Liście dębu</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dzieci i drzewa</i> .	IV 15 I 5
II.	Teatrzyk sylwet na podstawie utworu Teresy Fiutowskiej <i>Chciałabym mieć szal</i> . Cel: rozwijanie mowy i koncentracji uwagi. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Taniec liści</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: układanie z liści szala dla pani Jesieni. Spacer alejkami osiedla – obserwowanie mijanych osób, zwracanie uwagi na ich ubiór.	IV 1, IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia plastyczne <i>Jesienny szal</i> . Zabawa rozwijająca umiejętność współdziałania w parze <i>Nie podepcz liści</i> . Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.	IV 8 IV 14 I 6

Cel główny:

- rozwijanie mowy i koncentracji uwagi.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- uważnie słucha, wypowiada się na określony temat.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Teresy Fiutowskiej *Chciałabym mieć szal*, sylweta gałązki dębu, kartonowe sylwety liści dębu, szal, sylwety postaci do teatrzyku, liście, nagranie muzyki tanecznej, rysunki szala, stemple z ziemniaków (w kształcie liści), farby plakatowe, tacka, kartonowe liście.

Przebieg dnia**I**

- Ćwiczenia liczbowe w formie opowieści matematycznej *Liście dębu*.
Sylwety liści dębu, sylweta gałązki dębu z trzema listkami, tacka.
Dzieci mają przed sobą trzy sylwety liści dębu. Na tablicy jest umieszczona sylweta gałązki dębu z trzema listkami. N. opowiada: *Na gałęzi dębu zostało już niewiele liści. Wiatr psotnik prawie wszystkie strącił, ale z tymi miał trochę kłopotu. Ile liści zostało?*
Dzieci głośno liczą (3), układają przed sobą tyle liści, ile jest na sylwecie gałązki.
Wiatr psotnik nie dał za wygraną, dmuchnął na gałązkę i strącił jeden liść.
Jedno z dzieci ściąga z sylwety gałązki jeden listek i układa go pod tablicą.
Ile liści zostało? Dzieci głośno liczą (2).
Co trzeba zrobić, aby i u was zostało tyle samo liści? (Dzieci odkładają po jednym listku na tackę).

Wietrzykowi było tego jednak za mało. Dmchnął jeszcze mocniej i stracił z gałązki ostatni listek. (Chętne dziecko ściąga listek i układa pod tablicą).

Ile liści zostało na gałązce? (Nie ma żadnego).

Co trzeba zrobić, aby i u was zostało tyle samo? (Dzieci odkładają kolejny listek na tackę).

Popatrzcie na gałązkę. Ile jest na niej listków? A gdzie teraz znajdują się listki? (Pod gałązką).

Ile ich jest? (3).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).

II

Teatrzyk sylwet na podstawie utworu Teresy Fiutowskiej *Chciałabym mieć szal*.

- Oglądanie szala przyniesionego przez N. Zwracanie uwagi na jego kolorystykę i wzornictwo, określanie wrażeń dotykowych oraz przeznaczenia szala.
- Teatrzyk na podstawie opowiadania.

Sylwety postaci do teatrzyku.

N. opowiada, manipulując sylwetami postaci.

Jesień idzie przez las. Z zadowoleniem patrzy na drzewa z pięknymi kolorowymi liśćmi.

– Dobrze listkom. Słoneczko je grzeje i maluje pięknymi barwami, a ja mam suknię z kwiatów, korale z owoców jarzębiny, wianek z gałęzi i traw. Chciałabym mieć jeszcze szal z kolorowych liści. Byłoby mi w nim ciepło w długie jesienne wieczory.

Słonko zamrugało:

– Potrafię malować liście. Nie potrafię jednak zrobić szala. Zawołaj wiatr. On ci pomoże.

Wiatru nie trzeba było wołać. Sam się pojawił. Wpadł między drzewa i wypatrywał, na których są najbardziej kolorowe liście. Dmchnął na jedno, dmchnął na drugie i trzecie, a najpiękniejsze liście spadały powoli na ziemię.

– Jakie piękne! Dziękuję ci, wietrze... Zaraz zrobię sobie z nich piękny długi szal. Mam nadzieję, że dzieci mi pomogą.

- Rozmowa na temat teatrzyku.
 - Kto spacerował po lesie? Co podziwiał?
 - Jak była ubrana Jesień? Co chciała mieć? Po co? Kto jej pomógł?
- Zabawa *Szal dla pani Jesieni*.

Liście.

Dzieci układają z liści na dywanie kompozycje pasowe, oglądają je. Porównują długość i szerokość; nabywają umiejętność posługiwania się określeniami: *długi, krótki, dłuższy, krótszy, wąski, szeroki, węższy, szerszy*.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Taniec liści*.

Nagranie spokojnej melodii.

Dzieci są listkami. Swobodnie poruszają się przy muzyce. Kiedy ona cichnie, pomału opadają na ziemię i chwilę odpoczywają. Ponowne dźwięki muzyki są sygnałem do ruchu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Układanie z liści szala dla pani Jesieni.

Liście.

Dzieci z N. układają szal z liści dla pani Jesieni w wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego.

- Spacer alejkami osiedla.

Dzieci obserwują mijane osoby, zwracają uwagę na ich ubiór, określają, czy jest odpowiedni do pogody.

III

- Ćwiczenia plastyczne *Jesienny szal*.

Kartki z rysunkiem szala, stemple z ziemniaka, farby.

Dzieci stemplują na rysunkach szala kolorowe listki stemplami (wykonanymi przez N. z ziemniaków) maczanymi w farbie – tworzą dowolne kompozycje.

- Zabawa rozwijająca umiejętność współdziałania w parze *Nie podepcz liści*.

Kartonowe liście.

N. rozkłada na dywanie, w różnych odstępach, kartonowe liście. Prosi, aby jedno z dzieci zamknęło oczy. Przeprowadza je pomiędzy liśćmi w taki sposób, aby nie nadepnęło na żaden liść.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dzieci i drzewa* (przewodnik, cz. 1, s. 24).

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 1

Co robią zwierzęta jesienią

Oto jeź

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Słuchanie piosenki <i>Jeż</i> . Pokazanie jeża na zdjęciu. Określanie, jak on wygląda. Nazywanie zwierząt przedstawionych na zdjęciach. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Zwierzęta z lasu</i> .	IV 7 IV 5 I 5
II.	Słuchanie fragmentu opowiadania Heleny Bechlerowej <i>Kolczatek</i> . Cele: rozwijanie mowy; poznawanie wyglądu i zwyczajów jeża. Dowolny taniec przy piosence <i>Jeż</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Skacz tak jak ja</i> , spacer w pobliżu przedszkola – zbieranie liści, kasztanów.	IV 5 IV 7 I 4, I 5
III.	Słuchanie wiersza Doroty Gellner <i>Kolczasty jeż</i> . Zabawa ruchowa <i>Zanieś śniadanie językowi</i> . Zabawy plastyczne <i>Jeże</i> (dla chętnych dzieci).	IV 5 I 5 IV 8

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące utworu.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

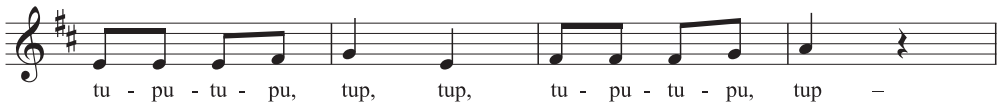
- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jeż*, opowiadanie Heleny Bechlerowej *Kolczatek*, wiersz Doroty Gellner *Kolczasty język*, kartoniki z obrazkami jeży: małych, dużych, kolorowe krążki, klocki, kolorowa plastelina, łupiny z kasztana, tablice demonstracyjne nr 5, 8.

Przebieg dnia

I

- Słuchanie piosenki *Jeż* (sł. i muz. Bożena Forma).

I. *Jestem sobie jeżyk mały.*

Chcę, by dzieci mnie poznały.

Chociaż igły mam na grzbiecie,

kłuć nie muszę nimi przecież.

II. *Tuptam tup, tup, idąc lasem,*

opoczywam sobie czasem.

Chętnie słucham śpiewu ptaków

i piosenki przedszkolaków.

Ref.: *Z jeżem wszyscy maszerują –
tupu-tupu, tup, tup, tupu-tupu, tup –
i wesoło przytupują –
tupu-tupu, tup, tup, tupu-tupu, tup.*

Ref.: *Z jeżem...*

III. *Kiedy boję się troszeczkę,
wtedy zwijam się w kuleczkę
i wystawiam igły swoje,
bo nikogo się nie boję.*

Ref.: *Z jeżem...*

- Tablica demonstracyjna nr 5.
- Pokażcie jeża na zdjęciu. Jak on wygląda?
- Nazwijcie pozostałe zwierzęta, które są na zdjęciach (pomaga N.).

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zwierzęta z lasu*.

N. wyjaśnia, że zwierzęta, które są na zdjęciach, żyją w lesie. Podaje nazwę zwierzęcia, naśladuje jego ruchy, a dzieci wykonują je za nim.

II

Słuchanie fragmentu opowiadania Heleny Bechlerowej *Kolczatek*.

- Zabawa matematyczna *Mały jeż – duży jeż*.

Kartoniki z obrazkami jeża.

Dzieci siedzą w kręgu. N. rozdaje im kartoniki z obrazkami jeża. Obrazki są dwojako rodzaju: na jednych jest mały jeż, na drugich – duży.

N. prosi, żeby podniosły się dzieci, które mają obrazki z dużymi jeżami (wcześniej pokazał im obrazek, na którym obok siebie były duży jeż i mały jeż; dzieci wskazywały dużego jeża, a potem – małego jeża). Potem prosi, żeby podniosły się dzieci, które mają obrazki z małymi jeżami. Na zakończenie prosi, żeby dzieci dobrały się w takie pary, jakie on ma na obrazku (duży jeż i mały jeż), to znaczy tak, aby w każdej parze były dzieci z obrazkami z dużym jeżem i z małym jeżem.

- Słuchanie fragmentu opowiadania.

W ogrodzie koło ścieżki stał sobie chochoł i rozmawiał z jesiennym wiatrem.

Przyszedł do niego jeż Kolczatek. Podniósł do góry noskę i popatrzył na słomianą osobę. Chochół spojrział z wysoka, potem uklonił się miłemu gościowi.

– Czy mógłbym zamieszkać na zimę pod twoim słomianym dachem? – zapytał jeżyk.

– Zamieszkać u mnie? – zdziwił się Chochół. – Nie, u mnie już ktoś mieszka.

Tego jeżyk się nie spodziewał. Kto może mieszkać pod chochołowym dachem?

– Ktoś bardzo piękny – powiedział Chochół. – Jeżeli zgadniesz, to kto wie, może i dla ciebie znajdzie się miejsce.

– Ktoś bardzo piękny, mówisz? A jak ubrany?

– Latem ubiera się w piękną sukienkę. Ale teraz śpi, więc proszę cię, mów ciszej.

– W czerwonej sukienkę, w czerwonej sukienkę... – powtarzał Kolczatek zamysłony. – Nie,

chyba nie zgadnę. Powiedz coś więcej.

Chochół pochylił się niżej i szepnął:

– Ona jest podobna do ciebie.

– Do mnie? Nigdy nie noszę czerwonej sukienki. Ani latem, ani zimę.

– Ale masz kolce. I ona też ma kolce.

Jeżyk usiadł i jedną łapką obliczał na pazurkach drugiej:

– Ma kolce, ma czerwona sukienkę... Nie wiem. Powiedz sam.

Ale chochoł nie chciał zdradzić tajemnicy. Powiedział tylko:

– Przyjdź do mnie w odwiedziny na wiosnę. Ona się obudzi. I jeżyk odszedł.

„Przyjdę wiosną i zobaczę, kto mieszka pod chochołowym dachem. Ale gdzie znajdę mieszkanie na zimę?”

Nad stawem stała wierzba. Była rozczochrana i trzęsła się na jesiennym wietrze. Trochę ze strachem zapytał ją Kolczatek, czy da mu na zimę mieszkanie pod swoimi konarami.

Wierzba poruszyła ciemnymi włosami i powiedziała: – U mnie już ktoś mieszka. Widzę, że masz ciekawy nosek i pewnie chciałbyś wiedzieć kto. Tego ci nie powiem.

– Powiedz chociaż, jak wygląda – poprosił jeżyk.

– Ma płaszczyk zielony jak trawa. Poza tym umie grać.

– Ma płaszczyk zielony jak trawa i umie grać... – powtórzył jeżyk. – Czy na skrzypczkach?

Bo jeśli tak, to może to świerszczyk?...

Ale wierzba odpowiedziała trochę niecierpliwie, bo wiatr targał ją za włosy.

– Za dużo chciałbyś wiedzieć. Przyjdź wiosną. Zobaczysz.

Jeżyk spuścił ciekawy nosek.

– Nie zostaje mi nic innego, jak wrócić do ogrodu; coraz silniejszy wiatr się zrywa.

W ogrodzie za klombem leżał duży kamień. Z jednej strony siwy mech wisiał mu jak broda.

– Czy nie mógłbym znaleźć u ciebie zimowego mieszkania? – zapytał jeżyk grzecznie.

Kamień, który nigdy w życiu nie ruszał się z miejsca, odzywał się też bardzo niechętnie.

Mruknął grubo, tak jakby i głos miał obrośnięty mchem:

– U mnie już ktoś mieszka.

– U ciebie też? Kto?

– Oho, powiem ci głośno, wicher usłyszysz, zawoła mróz, zmrozą mojego lokatora.

– Powiedz chociaż, jak wygląda – prosił jeżyk.

– Jak wygląda? Mały, złoty...

– Mały, złoty? I co jeszcze?

Ale kamień nie odpowiedział już nic. Milczał zwyczajem wszystkich kamieni, tylko przez chwilę drżała mu jeszcze siwa broda.

Jeżyk odszedł w drugi koniec ogrodu. Rósł tam krzak berberysu. Liści tu było na ziemi dużo, brunatnych, szeleszczących.

– Czy mogę zamieszkać u ciebie, berberysie?

– Dobrze – zgodził się berberys. – Miętko tu będzie, cicho...

Więc jeżyk zagrzebał się w liściach, zwinął się w kłębek i zasnął.

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Czego szukał jeżyk?
- Jak miał na imię?
- Czy znalazł mieszkanie pod chochołem, kamieniem, czy pod wierzbą? Dlaczego?
- Gdzie jeżyk znalazł mieszkanie?
- Co robi jeż zimą?
- Tablica demonstracyjna nr 8.
- Pokażcie na tablicy zdjęcia kojarzące się z opowiadaniem.
- Dowolny taniec przy piosence *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Skacz tak jak ja*. N. podskakuje w różny sposób (na całych stopach, na palcach, na rozsuniętych nogach...), a dzieci go naśladowują.
- Spacer w pobliżu przedszkola. Dzieci spacerują i zbierają liście, kasztany.

III

- Słuchanie wiersza Doroty Gellner *Kolczasty język*.

Znajdź utwór
we własnych zasobach

- Zabawa ruchowa *Zanieś śniadanie językowi*.

Krażki, klocki.

N. dzieli dzieci na dwie równoliczne grupy. Dzieciom z pierwszej grupy rozdaje krażki i po jednym klocku, który można położyć na krażek. Dzieci ustawiają się obok siebie w szeregu, po jednej stronie sali. Naprzeciwko każdego dziecka, w odległości pięciu lub sześciu kroków, znajduje się, na czworakach, drugie dziecko – język. Na polecenie N. dzieci idą w stronę języków, które w tym czasie zwijają się w kłębki. Dziecko dochodzi do języka, stawia przed nim śniadanie i cicho wraca na swoje miejsce. Następuje zmiana ról i zabawa toczy się dalej.

- Zabawy plastyczne *Jeże* (dla chętnych dzieci).

Plastelina, łupiny z kasztana.

Dzieci siedzą przy stolikach. Dostają po dwa kawałki plasteliny w różnych kolorach oraz łupinę z kasztana. Nazywają kolory plasteliny, np. brązowy i żółty. Lepią jeża. N. przypomina, że jeż z wiersza miał nosek jak koralik, ale każdy jeż ma również brzuszek, pyszczek, łapki: z przodu dwie i z tyłu dwie. Na samym końcu dzieci przymocowują do plasteliny łupiny z kasztanów.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 2

Co robią zwierzęta jesienią

Kto mieszka w lesie?

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa paluszkowa <i>Srocza</i> . Zabawa ze śpiewem <i>Stary niedźwiedź</i> .	IV 1 IV 7
II.	Zabawa dydaktyczna <i>Kto mieszka w lesie?</i> Cel: rozwijanie mowy. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Jestem zwierzątkiem</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wiatr i liście</i> . Spacer w pobliżu przedszkola – przyglądanie się nielicznym ptakom. Zbieranie opadłych liści.	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Wskazywanie małych liści, a potem dużych liści. Łączenie ze sobą małych liści, a potem dużych liści z tego samego drzewa. Dowolny taniec przy piosence <i>Jeż</i> . Ćwiczenia logorytmiczne. Masaż relaksacyjny – masowanie wymienionych części ciała.	IV 12 IV 7 IV 2 IV 1

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- mówi wyraźnie.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jeż*, zdjęcia różnych zwierząt, karta pracy, cz. 1, nr 7, tablice demonstracyjne nr 5, 6.

Przebieg dnia

I

- Zabawa paluszkowa *Sroczka* (ludowa).

Dzieci naśladują ruchy N., który mówi tekst i pokazuje to, o czym mówi.

*Sroczka kaszkę warzyła,
dzieci swoje karmiła.*

Temu dała na łyżeczce.

Temu dała na miseczce.

Temu dała w spodeczku.

Temu dała w garnuszczyku.

A dla tego? Nic nie miała!

Frr! – po więcej poleciała.

N. naśladuje mieszanie kaszki w garnuszkach,
we wgnieceniu lewej dłoni.

Dotyka małego palca.

Dotyka palca serdecznego.

Dotyka palca środkowego.

Dotyka palca wskazującego.

Podnosi kciuk i rękę.

- Zabawa ze śpiewem *Stary niedźwiedź* (autor nieznany, muzyka popularna).

Tempo marsza

St - ry nie - dźwiedź mo - cno śpi. Sta - ry nie - dźwiedź
mo - cno śpi. My się go bo - i - my,
na pal - cach cho - dzi - my, jak się zbu - dzi, to nas
zje. Jak się zbu - dzi, to nas zje!

Stary niedźwiedź mocno śpi. (bis)

*My się go boimy, na palcach chodzimy,
jak się zbudzi, to nas zje. (bis)*

Dziecko, które jest niedźwiedziem, przykuca i zakrywa oczy. Pozostałe dzieci chodzą dookoła niego z N. na paluszkach, trzymając się za ręce, aby go nie zbudzić. Po zaśpiewaniu piosenki dzieci zatrzymują się i liczą na palcach.

*Pierwsza godzina – niedźwiedź śpi,
druga godzina – niedźwiedź chrapie,
trzecia godzina – niedźwiedź łapie!*

Na słowo *łapie* – dzieci rozbiegają się po sali, a niedźwiedź je goni. Złapane dziecko zostaje niedźwiedziem.

II

Zabawa dydaktyczna *Kto mieszka w lesie?*

- T** • Tablice demonstracyjne nr 5, 6.
- Posłuchajcie nazw zwierząt. Powtarzajcie je za mną. (Mówiąc, N. wskazuje odpowiednie zdjęcia).
- Ćwiczenia słuchowe.
- Posłuchajcie nazw zwierząt, podzielonych rytmicznie – na części (sylaby).
- Powiedzcie całe nazwy i wskaźcie odpowiednie zwierzęta (N. pomaga). (*So - wa, wie - wiór - ka, dzie - cioł, niedź - wiedź, sar - na, je - leń, dzik, lis, jeź, ku - kuł - ka, wilk, wro - na*).

N. wyjaśnia, że zwierzęta przedstawione na zdjęciach (z wyjątkiem kukułki, która odleciała do ciepłych krajów) są z nami podczas zimy.

- U** • Ćwiczenia ortofoniczne.
N. pokazuje zdjęcia wybranych zwierząt, naśladuje ich głosy, a dzieci je powtarzają. Np.
wrona – *kra, kra, kra...*
kukułka – *kuku, kuku...*
dzięcioł (stuka w drzewo) – *stuk-puk, stuk-puk...*
wilk – *uuu, uuu...*
dzik – *chrum, chrum...*

- W** • Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jestem zwierzątkiem*.

Zdjęcia zwierząt.

N. pokazuje zdjęcie wybranego zwierzęcia, przypomina jego nazwę i pokazuje jego sposób poruszania się. Dzieci za nim naśladują jego ruchy. Potem N. pokazuje zdjęcie innego zwierzęcia, podaje jego nazwę i przedstawia jego ruchy, a dzieci za nim... Zabawa trwa do czasu zainteresowania nią przez dzieci.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiatr i liście*.

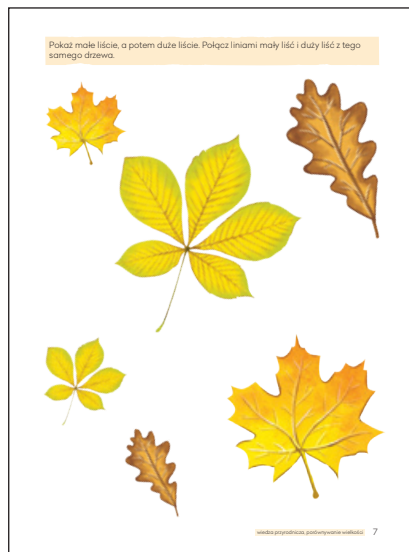
Tamburyn.

Dzieci są liśćmi poruszonymi wiatrem (wcześniej obserwowały liście, którymi poruszał wiatr). N. gra na tamburynie, a dzieci poruszają się odpowiednio do natężenia gry.

- Spacer w pobliżu przedszkola.
Dzieci spacerują i przyglądają się nielicznym ptakom. N. nazywa ptaki. Dzieci zbierają opadłe, kolorowe liście.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 7.
 - Pokaż małe liście, a potem duże liście.
 - Połącz ze sobą mały liść i duży liść z tego samego drzewa.
- Dowolny taniec przy piosence *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35).
- Ćwiczenia logorytmiczne.
 - N. recytuje wierszyk, podskakuje i pokazuje wymieniane części ciała. Dzieci go naśladowują.

*Hopsasa!
Oto ja!
Rączki dwie, nóżki dwie.
Hopsasa! To się wie!
Głowa dwoje uszu ma,
oczy, broda, usta, nos,
no i włosów cała moc.
Hopsasa! Oto ja!*

(N. wykonuje podskok w miejscu).
(Pokazuje na siebie).
(Pokazuje odpowiednie części ciała).
(Wykonuje podskok w miejscu).
(Pokazuje odpowiednie części ciała).

(Wykonuje podskok w miejscu, pokazuje na siebie).

- Masaż relaksacyjny.
Masowanie wymienianych części ciała, np.: głowy, brzucha, nóg, bo są zmęczone.

Wrzesień, tydzień 4

Dzień 3

Co robią zwierzęta jesienią

Wesoły jeż

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

<p>I. Zabawa <i>Jeżyk</i>. Słuchanie nazw zwierząt przedstawionych na zdjęciach. Naśladowanie wydawanych przez nie głosów i odgłosów oraz sposobu poruszania się. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Jestem zwierzątkiem</i>.</p>	<p>I 5 IV 2 I 5</p>
<p>II. Zabawy przy piosence <i>Jeż</i>. Cel: umuzykalnianie dzieci. Zabawa rytmiczna przy piosence <i>Jeż</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Domek jeża</i>. Spacer alejkami osiedla – obserwowanie drzew, krzewów.</p>	<p>IV 7 IV 7 I 4, I 5</p>
<p>III. <i>Kolczasty jeż</i> – rozmazywanie plamek farby. Zabawa przy piosence <i>Jeż</i>. Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań.</p>	<p>IV 8 IV 7 I 6</p>

Cel główny:

- umuzykalnianie dzieci.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- śpiewa piosenkę.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jeż*, brązowa farba plakatowa, rysunki przedstawiające jeża (dla każdego dziecka), karta pracy, cz. 1, nr 8.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Jeżyk*.

Dzieci siedzą w kole. W środku siedzi jedno chętne dziecko – jeżyk. Dzieci (wraz z N.) mówią:
*Na dywanie siedzi jeż. Co on robi, to my też.
Co, jeżyku, robisz?*

Dziecko, które jest jeżykiem, pokazuje określoną czynność, np.: klaskanie, podskakiwanie, a pozostałe dzieci je naśladują. Potem jeżyk wybiera inne dziecko na swoje miejsce i zabawa toczy się dalej.

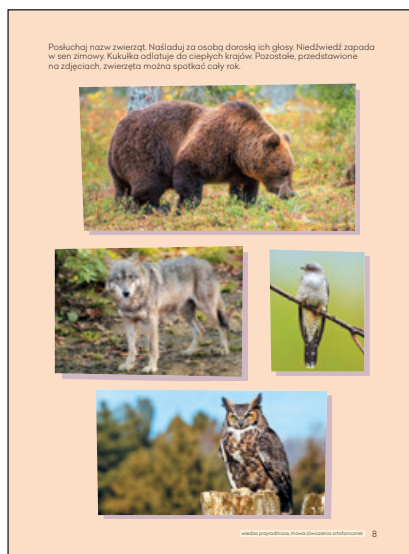
- Karta pracy, cz. 1, nr 8.
 - Posłuchajcie nazw zwierząt.
 - Jaki głos wydaje kukułka? Jakie odgłosy wydają: sowa, wilk?
 - Zaryczyć jak niedźwiedź. (N. wyjaśnia, że niedźwiedź zasypia przed zimą, a kukułka odlatuje do ciepłych krajów).
 - Dzieci, samodzielnie lub z pomocą N., podają nazwy zwierząt przedstawionych na zdjęciach na karcie pracy. Potem naśladują ich ruchy.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jestem zwierzątkiem* (przewodnik, cz. 1, s. 40).

II

Zabawy przy piosence *Jeż*.

- Słuchanie piosenki *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 34).
- Rozmowa na temat piosenki.
 - Czego chce mały jeż?
 - Czego chętnie słucha jeżyk?
 - Co robi, gdy się bawi?
 - Co robi jeż, gdy zbliża się zima?
- Zabawa przy piosence (według Bożeny Formy).
Dzieci są ustawione w kole z N.

I. *Jestem sobie język mały.
Chcę, by dzieci mnie poznały.
Chociaż igły mam na grzbiecie,
kłuć nie muszę nimi przecieź.*

Ref.: *Z jeżem wszyscy maszerują –
tupu-tupu, tup, tup, tupu-tupu, tup –
i wesoło przytupują –
tupu-tupu, tup, tup, tupu-tupu, tup.*

II. *Tuptam tup, tup, idąc lasem,
opoczywam sobie czasem.
Chętnie słucham śpiewu ptaków
i piosenki przedszkolaków.*

Ref.: *Z jeżem...*

III. *Kiedy boję się troszeczkę,
wtedy zwijam się w kuleczkę
i wystawiam igły swoje,
bo nikogo się nie boję.*

Ref.: *Z jeżem...*

Dzieci (za N.):
wykonują przysiad,
powracają do pozycji stojącej,
dotykają ramion palcami wskazującymi,
wykonują przeczący ruch głową,

maszerują po kole w prawą stronę,
mocno tupią,

zwracają się do środka koła, maszerują w miejscu,
opierają głowy na złożonych dłoniach,
zbliżają dłonie do ucha – słuchają piosenki
i klaszczą,

jak po pierwszej zwrotce,

przechodzą do przysiadu, chowają głowy
między kolanami,

powracają do pozycji stojącej,
wykonują przeczący ruch palcem wskazującym,
jak po pierwszej zwrotce.

- Zabawa *Stajemy w kole.*
Tamburyn.

Dzieci swobodnie biegają po sali przy akompaniamencie w rytmie ósemek lub ćwierćnut. Podczas przerwy w grze wiążą koło. Gdy usłyszą muzykę, puszcza ręce kolegów i poruszają się swobodnie po całej sali. Podczas przerwy znowu wiążą koło i siadają.

- Zabawa rytmiczna *Cicho – głośno.*

Dzieci siedzą w kręgu. N. zachęca je, aby powiedziały, w jaki sposób można uspić języka. Dzieci kilkakrotnie wymawiają głoskę *a*. Następnie N. prosi je, aby powiedziały to bardzo głośno, i jednocześnie unosi swoją rękę do góry. Następnym razem dzieci mają mówić głoskę *a* cicho, gdy N. opuszcza rękę. Zabawę powtarzamy 3 lub 4 razy.

- Nauka refrenu piosenki *Jeż* fragmentami, metodą ze słuchu.

N. śpiewa fragmenty piosenki, a dzieci za nim powtarzają. Potem wspólnie śpiewają refren (zwrotki powoli uczą się podczas następnych dni).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Domek jeża.*

Liście.

Dzieci zbierają liście i budują z nich kopce dla jeża.

- Spacer alejkami osiedla – przyglądanie się drzewom, krzewom.

III

- *Kolczasty język* – rozmazywanie plamek farby.

Rysunki jeża, brązowa farba.

Dzieci dostają schematyczne rysunki jeża, na które N. nanosi krople brązowej farby. Dzieci rozmazują palcami krople farby, aby otrzymać kolce jeża.

- Zabawa przy piosence *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35).
- Zabawy swobodne w wybranych kąciakach.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawy z wykorzystaniem wiersza Iwony Róży Salach <i>Wiewióreczka</i> . Określanie, co robi wiewiórka na pierwszym, drugim, trzecim zdjęciu. Naśladowanie wykonywanych przez nią czynności. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wiewiórki, do dziupli!</i>	I 5, IV 5 IV 11 I 5
II. <i>Wiewióreczka</i> – wyklejanie sylwety wiewiórki kawałkami wełny. Cele: rozwijanie sprawności manualnej; poznawanie jesiennych zwyczajów wiewiórki. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wiewiórki – do dziupli!</i> Zabawy na świeżym powietrzu: spacer po ogrodzie przedszkolnym. Bez- bezpieczne zabawy z zastosowaniem urządzeń znajdujących się w ogrodzie. Zbieranie kolorowych, opadłych liści.	IV 8 I 5 I 4, I 5
III. Nauka krótkiego wiersza o jeżu. Nauka pierwszej zwrotki piosenki <i>Jeż</i> . Zabawa przy piosence <i>Jeż</i> . Ćwiczenia indywidualne <i>Grzybek</i> (wyprawka).	IV 5 IV 7 IV 7 IV 8

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wykonuje pracę plastyczną.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Iwony Róży Salach *Wiewióreczka*, sylweta wiewiórki (dla każdego dziecka), szarfy, kawałki pociętej włóczki (rudej), klej, wyprawka, karta F, tablica demonstracyjna nr 7.

Przebieg dnia**I**

- Zabawy z wykorzystaniem wiersza Iwony Róży Salach *Wiewióreczka*.
 Dzieci wspólnie z N. rytymizują tekst, z klaskaniem. Powtarzają go cicho i głośno.

*Wiewióreczka ruda
 oczkiem sobie mruga.
 Damy jej orzech,
 może przyjdzie tutaj.*

*Ma rudy ogonek,
 oczka jak węgielki,
 a na uszkach śmieszne
 czerwone pędzelki.*

- T** • Tablica demonstracyjna nr 7.
- Powiedzcie, co robi wiewiórka na pierwszym, drugim i trzecim zdjęciu. (Je, skacze, stoi).
- Naśladujcie czynności wiewiórki przedstawionej na zdjęciach.

- N** • Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki – do dziupli!*

Szarfy.

N. rozkłada na dywanie szarfy (dziuple). Dzieci są wiewiórkami. Skaczą pomiędzy dziuplami. Na hasło *Wiewiórki – do dziupli!* wskazują do najbliższej dziupli i przykucają w niej. Hasło *Wiewiórki – z dziupli!* jest sygnałem do ponownego ruchu.

II

Wiewióreczka – wyklejanie sylwety wiewiórki kawałkami wełny.

- T** • Tablica demonstracyjna nr 7.
- Co znajduje się na zdjęciach na dole tablicy? (Orzechy laskowe, żołądźcie, szyszki, grzyby). (Jeżeli dzieci nie znają nazw, podaje je N.).
- To są zapasy wiewiórki: orzechy laskowe, żołądźcie, nasionka szyszek i grzybki. Suszy je, nadziewając na gałązki.
- Wykonywanie prac.

Kartonowe sylwety wiewiórki, ruda włóczka, klej.

N. proponuje dzieciom wyklejanie kartonowych sylwet wiewiórek kawałkami pociętej włóczki w kolorze rudym. Pokazuje, w jaki sposób należy to zrobić.

- Samodzielne działania dzieci: smarowanie klejem fragmentów sylwety wiewiórki, posypywanie pociętą włóczką, dociskanie ręką.
- Oglądanie wykonanych prac; nadawanie wiewiórkom imion.
- Zorganizowanie wystawy w kąciку dla rodziców.
- N** • Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki – do dziupli!* (przewodnik, cz. 1, s. 45).

Zabawy na świeżym powietrzu

- N** • Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Oglądanie znajdujących się tam urządzeń. Wspólne, bezpieczne zabawy z zastosowaniem wybranych urządzeń.
- Zbieranie kolorowych, opadłych liści.

III

- Nauka krótkiego wiersza o jeżu.

*Idzie jeż, mały zwierz.
Może ciebie pokłuć też.*

*Więc uważaj na języka
i go nigdy nie dotykaj.*

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35). (Dalszych zwrotek dzieci będą się uczyć w pozostałych dniach).
- Zabawa przy piosence *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35).
- N** • Ćwiczenia indywidualne *Grzybek*.

Wyprawka, karta F, klej.

Dzieci wypychają grzybek (obrazek), przyklejają na kartce, dokleją naklejki ślimaka i listka.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Ćwiczenia ortofoniczne <i>W lesie</i> . Zabawa ruchowa <i>Zanieś śniadanie językowi</i> .	IV 2 I 5
II.	<i>Jesienna matematyka</i> – ćwiczenia w liczeniu. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia. Zabawa przy piosence <i>Jeż</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Powrót na miejsce</i> . Spacer w pobliżu przedszkola – obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie.	IV 15 IV 7 I 4, I 5
III.	Zabawa ze śpiewem <i>Stary niedźwiedź</i> . Nazywanie zwierząt przedstawionych na zdjęciach. Odszukanie w naklejkach zdjęcia jeża. Naklejenie go na liściach – miejscu do przezimowania. Zabawy dowolne w wybranych kącikach.	IV 7 IV 5, IV 8 I 6

Cel główny:

- rozwijanie umiejętności liczenia.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- liczy w zakresie trzech.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: duże obrazki oraz kartoniki z różną liczbą jeży, kasztany, listki, żołądzie, kolorowe krążki, tamburyn, pojemniki, karta pracy, cz. 1, nr 9.

Przebieg dnia**I**

- Ćwiczenia ortofoniczne *W lesie*.
N. opowiada, a dzieci naśladowują głosy i odgłosy.
N. mówi: *Dzieci wybrały się na wycieczkę do lasu. W lesie zbierały grzyby. Dzieci, wieje wiatr. Naśladowujcie jego szum (sz, sz, sz...)*. Potem N. zapowiada deszcz. (Dzieci mówią: *kap, kap...*).
Popatrzcie. Deszcz przestał padać, wyjrzało słońeczko. (Dzieci prostują się, unoszą rączki wysoko w górę).
Cichutko! Posłuchajcie, jak dzięcioł stuka w drzewo. (Naśladowują, mówiąc: *stuk-puk, stuk-puk...*).
Chodźmy teraz w głąb lasu. Zobaczmy, co się tam dzieje. Zobaczcie, panowie drwale piłują drzewo. (Mówią: *zzz, zzz...*).
A teraz, słyszycie? Gdzieś na drzewie ćwierka ptaszek (ćwir, ćwir...).
- Zabawa ruchowa *Zanieś śniadanie językowi* (przewodnik, cz. 1, s. 38).

II***Jesienna matematyka* – ćwiczenia w liczeniu.**

- Zabawa *Pokaż tyle palców co ja*.
N. pokazuje palce (od jednego do trzech), dzieci pokazują tyle samo palców.

- Zabawa matematyczna *Znajdź swoje miejsce.*

Obrazki i kartoniki z różną liczbą jeży.

N. pokazuje dzieciom kartoniki oraz duże obrazki z różną liczbą jeży (jeden, dwa, trzy). Następnie rozwiesza obrazki w dość dużej odległości od siebie. Wręcza dzieciom po jednym kartoniku (bez wyboru) i mówi: *Będziecie chodzić obok tych obrazków. Kto dostał kartonik, na którym jest taka sama liczba jeży jak na obrazku, musi się zatrzymać.* Dzieci wędrują po całej sali, zatrzymują się przy obrazkach, liczą jeże i porównują ich liczbę z liczbą jeży, które mają na kartonikach. Kto ma na kartoniku taką samą liczbę jeży – pozostaje przy obrazku. Gdy wszystkie dzieci rozdzielią się i zgromadzą pod obrazkami, N. sprawdza, czy ktoś się nie pomylił.

- Zabawa *Kasztan, kasztan, listek.*

Kasztań, listki.

Dzieci siedzą w kręgu. W środku kręgu N. układa ciąg rytmiczny, nazywając jego elementy, np.: *kasztan, kasztan, listek, kasztan, kasztan, listek, kasztan, kasztan, listek* (zawsze trzy sekwencje). Potem pyta dzieci: *Co teraz powinnam położyć?*

Chętne dziecko dokłada kasztan. N. znowu pyta, a inne dziecko dokłada drugi kasztan itd.

- Zabawa *Tyle samo.*

Pojemniki z liśćmi, kasztanami, żołądziami.

N. ma liście, kasztany i żołądzie (w pojemnikach). Dzieci podchodzą kolejno do N., a on prosi je, żeby mu podały, np. *trzy liście, jeden kasztan, dwa żołądzie...* (N. zmienia liczby). Potem razem liczą, sprawdzając, czy dziecko wzięło odpowiednią liczbę liści, kasztanów, żołądzi.

- Zabawa przy piosence *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Powrót na miejsce.*

Kolorowe krążki, tamburyn.

Dzieci stają na rozłożonych na trawie kolorowych krążkach. Gdy usłyszą dźwięki tamburynu, schodzą z krążków i poruszają się w różnych kierunkach, po wyznaczonym terenie. Gdy dźwięki tamburynu milkną, powracają na swoje krążki.

- Spacer w pobliżu przedszkola.

Dzieci przyglądają się drzewom i krzewom. Słuchają ich nazw, podanych przez N.

III

- Zabawa ze śpiewem *Stary niedźwiedź* (przewodnik, cz. 1, s. 39).

- Karta pracy, cz. 1, nr 9.

- Nazwijcie zwierzęta, które są na zdjęciu. Odszukajcie w naklejkach zdjęcie jeża.
- Naklejcie je na liściach – miejscu do prezimowania.
- Zabawy dowolne w wybranych kącikach.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

<p>I. Oglądanie owoców i warzyw przyniesionych przez dzieci, nazywanie ich, wążchanie, dotykanie, segregowanie według rodzaju. Rytmizowanie zdania: <i>Jedz owoce i warzywa, będziesz zdrowy tak jak ryba</i>, z klaskaniem, tupaniem, podskakiwaniem. Wypowiadanie zdania w różny sposób (cicho, głośno, smutno, wesoło). Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z jabłkiem</i>.</p>	<p>IV 12, IV 18 IV 2 I 5</p>
<p>II. Zabawa dydaktyczna <i>Gdzie się schowało jabłko?</i> Cel: rozwijanie orientacji przestrzennej. Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Niesiemy jabłko</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>Dzień i noc</i>. Spacer w pobliżu przedszkola.</p>	<p>IV 14 I 5 I 4, I 5</p>
<p>III. Zabawa rozwijająca umiejętność rozpoznawania kolorów żółtego i czerwonego – <i>Żółte i czerwone</i>. Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z jabłkiem</i>. Liczenie żółtych gruszek i żółtych jabłek. Liczenie czerwonych jabłek. Określanie, w jakim kolorze jest gruszka, która pozostała. Łączenie liniami żółtych owoców z żółtą kredką, a czerwonych – z czerwoną kredką.</p>	<p>IV 12 I 5 IV 15</p>

Cel główny:

- rozwijanie orientacji przestrzennej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- stosuje słowa: *na, pod, obok*.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: owoce, warzywa, tace, tamburyn, maskotka przedstawiająca jabłko, obrazki ilustrujące rymowanke, papierowe talerzyki, małe piłki, krążki, jabłka, karty pracy, cz. 1, nr 10, 11.

Przebieg dnia**I**

- Oglądanie owoców i warzyw przyniesionych przez dzieci.
Owoce i warzywa, tace.
Nazywanie owoców i warzyw; dotykanie ich; wążchanie; układanie na osobnych tacach. Podkreślanie znaczenia mycia owoców przed jedzeniem; określanie, które warzywa spożywamy na surowo, a które – po ugotowaniu.
- Rytmizowanie zdania: *Jedz owoce i warzywa, będziesz zdrowy tak jak ryba*, z klaskaniem, tupaniem, podskakiwaniem. Wypowiadanie go razem z N., w różny sposób, np.: cicho, głośno, smutno, wesoło.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z jabłkiem*.

Jabłka, tamburyn.

Dzieci spacerują po sali, trzymając jabłka na wyciągniętych dłoniach. Uderzenie w tamburyn jest sygnałem do wykonania przysiadu tak, aby nie *zgubić* jabłka. Podczas powtórzenia zabawy dzieci zmieniają rękę trzymającą jabłko.

II

Zabawa dydaktyczna *Gdzie schowało się jabłko?*

- Wielozmysłowe poznawanie jabłka.
Jabłka.
Każde dziecko dostaje jabłko. Ogląda je, węża, dotyka go.

- Zabawa dydaktyczna *Gdzie schowało się jabłko?*

Jabłko maskotka.

Dzieci odwracają się tyłem do N., który w tym czasie chowa jabłko (maskotkę lub wykonane z tworzywa). Dzieci szukają jabłka. Po odnalezieniu – określają miejsce, w którym było schowane, prawidłowo używając przyimków.

- Układanie na talerzykach kompozycji z pokrojonych jabłek, pokrojonej marchwi.

Pokrojone jabłka i marchew, papierowe talerzyki.

Dzieci myją ręce. Układają na papierowych talerzykach kompozycje z marchwi i jabłek. Na koniec dzieci zjadają swoje kompozycje.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Niesiemy jabłko*.

Piłki, krążki.

Dzieci dostają małe piłki i krążki. Kładą piłki na krążkach i spacerują z nimi po sali.

- Ćwiczenia słuchowe *Co powiedziałam?*

Owoce lub sylwety owoców.

N. wypowiada rytmicznie (z podziałem na sylaby) nazwy owoców, np. *grusz-ka*. Dzieci odgadują nazwę owocu, a następnie wyszukują ten owoc wśród naturalnych okazów lub zgromadzonych sylwet.

- Karta pracy, cz. 1, nr 10.
 - Odszukajcie w naklejkach zdjęcia jabłek. Naklejcie trzy jabłka na drzewie, dwa – pod drzewem, a jedno – jabłko spadające z drzewa.
 - Jak nazywa się drzewo, na którym rosną jabłka?

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Dzień i noc*.
Dzieci stają w rozsypance, w wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. N. umawia się z nimi, że gdy powie *Noc* – wówczas wszystkie przykucną, chowając głowy w ramionach (będą udawały, że śpią), a gdy powie *Dzień* – wstaną i wyciągną ręce do góry.
- Spacer w pobliżu przedszkola, przyglądanie się drzewom, krzewom.

III

- Zabawa rozwijająca umiejętność rozpoznawania kolorów żółtego i czerwonego – *Żółte i czerwone*.

Obrazki.

N. mówi rymowankę, ilustrując ją obrazkami.

Żółte są słońce i cytryna,
 żółte kurczątka i żółta dynia,
 żółta gruszczyka i żółty ser,
 dobry dla wszystkich
 na każdy dzień.

Czerwony kolor także jest w modzie,
 czerwone serce bije nam co dzień,
 czerwona róża, czerwony dżem,
 czerwone jabłko, które chętnie jem.

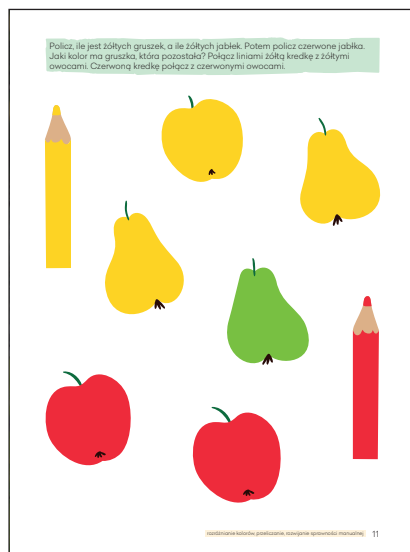
Dzieci określają, co w rymowance było żółte, a co – czerwone. Podają swoje propozycje tego, co może być w kolorze żółtym, a co – w kolorze czerwonym. Rozchodzą się po sali i przynoszą przedmioty w kolorze żółtym lub czerwonym.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z jabłkiem* (przewodnik, cz. 1, s. 49).

- Karta pracy, cz. 1, nr 11.
 - Policzcie żółte gruszki i żółte jabłka. Policzcie czerwone jabłka. W jakim kolorze jest gruszka, która pozostała?
 - Połączcie liniami żółte owoce z żółtą kredką, a czerwone owoce – z czerwoną kredką.

Październik, tydzień 1

Dzień 2

Jesień w sadzie

Owocowy dzień

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Segregowanie owoców – porównywanie ich liczby; stosowanie słów: <i>mało, dużo, tyle samo</i> . Nauka wierszyka. Łączenie kropek, kolorowanie rysunku jabłka. Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z jabłkiem</i> .	IV 12, IV 15 IV 5, IV 8 I 5
II.	Zabawa przy piosence <i>Taniec kasztanów</i> . Cel: kształtowanie poczucia rytmu. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>Moje ciało</i> , zabawa <i>Smutny kotek</i> .	IV 7 I 4, I 5
III.	Zagadki smakowe <i>Smaczne i zdrowe</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Rozsypane owoce</i> .	IV 2 I 5

Cel główny:

- kształtowanie poczucia rytmu.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rytmicznie klaszcze.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,

Środki dydaktyczne: piosenka *Taniec kasztanów*, jabłka, gruszki i śliwki na dużej tacy, talerze, nagrania odgłosów przyrody, nagrania melodii piosenki w wiolinie i w basie, dzwonki, grzechotka, kołatka, bębenek, opaski z rysunkami owoców, zdjęcia owoców, jabłko dla każdego dziecka, karta pracy, cz. 1, nr 12, tablica demonstracyjna nr 11.

Przebieg dnia

I

- Segregowanie owoców.

Owoce, tace, talerze.

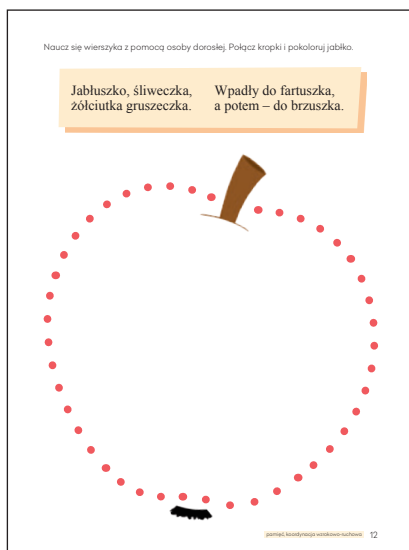
N. układa przed dziećmi na dużej tacy jabłka, gruszki i śliwki. Dzieci rozdzielają owoce danego rodzaju na osobne talerze. Słuchają, jak nazywają się drzewa, na których one rosną. Porównują liczbę owoców w zbiorach, stosując słowa: *mało, dużo, tyle samo*.

- Karta pracy, cz. 1, nr 12.
 - Nauczcie się wierszyka z pomocą osoby dorosłej.
 - Połączcie kropki i pokolorujcie jabłko.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z jabłkiem* (przewodnik, cz. 1, s. 49).

II

Zabawa przy piosence *Taniec kasztanów*.

- Zagadki słuchowe *Co słyszysz?*
N. odtwarza nagrania (np. szumu drzew na wietrze, padającego deszczu, śpiewu ptaków). Dzieci odgadują, co wydaje takie odgłosy.
- Słuchanie piosenki *Taniec kasztanów* (sł. i muz. Bożena Forma).

Musical score for the song "Taniec kasztanów" (The Chestnut Dance). The score is written in 2/4 time and consists of four staves of music with lyrics underneath.

Tań - cza ka - szta - ny w pła - szczy - kach zie - lo - nych,
we - so - ło ska - cza na wszy - stkie stro - ny.
Za - ba - wa w par - ku od ra - na trwa,
z wia-trem je - sien - nym mu - zy - ka gra. mu - zy - ka gra.

I. *Tańczą kasztany
w płaszczykach zielonych,
wesoło skaczą
na wszystkie strony.*

*ludzik kasztanowy,
liście spadają
wszystkim na głowy.*

Ref.: *Zabawa w parku
od rana trwa,
z wiatrem jesiennym
muzyka gra. (bis)*

Ref.: *Zabawa w parku...*

III. *Śmieją się dzieci,
spadają żołądździe,
mają czapeczki,
widać je wszędzie.*

II. *Skoczył do trawy*

Ref.: *Zabawa w parku...*

- Zabawa rytmiczna przy piosence (według Bożeny Formy).

Ustawienie: dzieci stoją na obwodzie koła – twarzami do jego środka.

Dzieci za N.:

I. *Tańczą kasztany
w płaszczykach zielonych,
wesoło skaczą
na wszystkie strony.*

wykonują obrót wokół własnej osi,

wykonują przeskoki z nogi na nogę,

Ref.: *Zabawa w parku
od rana trwa,
z wiatrem jesiennym
muzyka gra.*

maszerują do środka koła,

kołyszą rękami uniesionymi nad głowami,

Zabawa w parku

powracają do pozycji wyjściowej,

od rana trwa,

*z wiatrem jesiennym
muzyka gra.*

kołyszą rękami uniesionymi nad głowami,

II. *Skoczył do trawy
ludzik kasztanowy,
liście spadają*

przechodzą do przysiadu,
powracają do pozycji wyjściowej,
trzymają ręce uniesione nad głowami,
naśladują spadające liście,

wszystkim na głowy.

Ref.: *Zabawa w parku...*

tak samo jak po zwrotce pierwszej,

III. *Śmieją się dzieci,*

w parach tworzą małe koła, obracają się
wokół własnej osi,

spadają żołądździe,

*mają czapeczki,
widać je wszędzie.*

trzymają czapeczki nad głowami,

Ref.: *Zabawa w parku...*

tak samo jak po zwrotce pierwszej.

UWAGA! Wprowadzając układ ruchowy do piosenki, należy ustawić dzieci naprzemiennie i ustalić skład par. Można wcześniej przeprowadzić zabawę ruchową, podczas której na ustalony sygnał, np. *chłopiec szuka dziewczynki* – dzieci będą dobierały się w pary.

- Zabawa *Reagujemy na dźwięki instrumentu.*

Opaski z obrazkami owoców, grzechotka, kołatka, bębenek.

Dzieci tworzą przy pomocy N. trzy koła, zgodnie z rysunkami owoców, które mają na opaskach. Dźwięki grzechotki są sygnałem do poruszania się koła jabłuszek, dźwięki kołatki zapraszają do ruchu koło gruszek, a dźwięki bębena – koło śliwek.

- Zabawa *Wysoko – nisko* – określanie wysokości dźwięków.

Nagrania melodii piosenki w violinie i w basie, dzwonki, bębenek.

Kiedy N. gra na dzwoneczkach dźwięki wysokie – dzieci klaszczą nad głowami, kiedy gra na bębnieku dźwięki niskie – uderzają rękami o podłogę. Następnie maszerują w różnych kierunkach, w rytmie ćwierćnut. Kiedy usłyszą melodię piosenki graną w violinie, wspinają się na palce i naśladują zrywanie jabłek z drzewa. Kiedy melodia jest grana w basie, przykucają – są owocami, które spadły z drzewa.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Moje ciało*.

N. śpiewa prosty tekst na melodię piosenki *Panie Janie*, a dzieci wskazują wymieniane przez niego części ciała.

*Głowa, noga, ręka, głowa,
rączki dwie, rączki dwie.*

*Brzuszek, plecy, noga, (bis)
nogi dwie, nogi dwie.*

- Zabawa *Smutny kotek*.

Dzieci dobierają się parami. Jedno dziecko jest smutnym kotkiem, którego pociesza drugie dziecko. Zabawę inicjuje N., który jest smutnym kotkiem. Pocieszają go wszystkie dzieci (głaszczą, przytulają do siebie...). W parach dzieci zamieniają się kilka razy rolami.

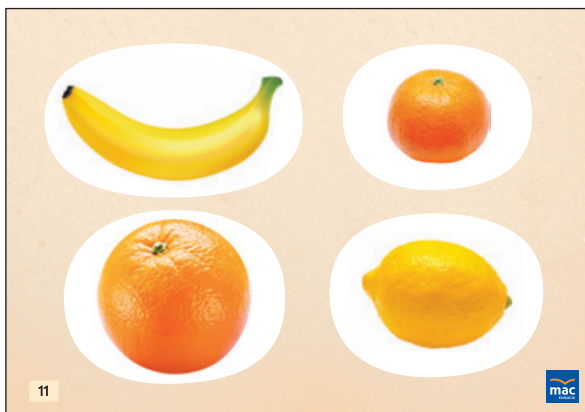
III

- Zagadki smakowe *Smaczne i zdrowe*.

Owoce, tablica demonstracyjna nr 11.

Dzieci wspólnie z N. myją wybrane owoce, podają ich nazwy. N. wyjaśnia, które owoce rosną w naszym kraju, a które są sprowadzane. Pokazuje i nazywa owoce przedstawione na tablicy demonstracyjnej. Podkreśla walory zdrowotne owoców jako źródła witamin. Następnie dzieci kolejno zamykają oczy i jedzą kawałki owoców obranych przez N. Próbują odgadnąć, jaki owoc jedzą, i określić jego smak.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Rozsypane owoce*.

Dzieci przykucają w rozsypce na dywanie – są rozsypanymi owocami. N. spaceruje i delikatnie dotyka kolejnych dzieci, które podają nazwę wybranego przez siebie owocu i idą za N. Kiedy wszystkie owoce zostaną zebrane, tworzą koło, podskakują i rytmizują tekst: *Owoce surowe są smaczne i zdrowe*.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa z wykorzystaniem chusty – <i>Zamieniamy się miejscami</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z jabłkiem</i> .	I 5, III 8 I 5
II.	Słuchanie opowiadania Marii Kowalewskiej <i>Sąsiedzi</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Kosze z owocami</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>Szukanie koszyka z owocami</i> , spacer w pobliżu przedszkola.	IV 5 IV 7 I 4, I 5
III.	Słuchanie wiersza <i>Smaczne owoce</i> . Rozmowa na temat jedzenia owoców (<i>Dlaczego powinniśmy jeść owoce? Co robimy z owocami przed jedzeniem?</i>). Zabawa ruchowa <i>Pociąg z owocami</i> .	IV 5 IV 2 I 5

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące utworu.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Marii Kowalewskiej *Sąsiedzi*, wiersz *Smaczne owoce*, chusta animacyjna, tamburyn, skakanki, opaski z obrazkami czerwonych jabłek lub żółtych gruszek, koszyk z owocami, tablice demonstracyjne nr 9, 10.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa z wykorzystaniem chusty – *Zamieniamy się miejscami*.

Chusta animacyjna.

Dzieci stoją w kole, trzymając uchwyty chusty. Wachlują nią, podnosząc i opuszczając. Na hasło N. pod chustą przebiegają osoby, które spełniają dany warunek. Np. *Zamieniają się miejscami osoby, które lubią jabłka (były w sadzie; wiedzą, jak nazywa się drzewo, na którym rosną śliwki; jadły morele...).*

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z jabłkiem* (przewodnik, cz. 1, s. 49).

II

Śłuchanie opowiadania Marii Kowalewskiej *Sąsiedzi*.

- Tablica demonstracyjna nr 9.
 - Jak nazywa się to miejsce?
 - To jest sad. Rosną tam drzewa: jabłoń (N. pokazuje), śliwa, grusza. Co rośnie na jabłoni? (Pokazuje drzewo). Co rośnie na gruszy? (Pokazuje drzewo).
- Śłuchanie opowiadania.

Tablica demonstracyjna nr 10.

Przykre są mieszkaniowe kłopoty. Marcinek znalazł już sobie wygodny dom pod stołem, ale tatuś usiadł przy tym stole.

Namiat z dwóch krzeseł i serwety też jest dobry. Marcinek wlaź do takiego namiotu, ale zaraz okazało się, że krzesła są komuś potrzebne.

Marcinek poszedł do ogródka. Coś smygnęło mu koło nóg. Myszka! Cienki ogonek mignął w trawie. Myszka wpadła pod krzak bzu koło płotu. Marcinek za nią.

I chociaż gałęzie drapały mu twarz, ucieszył się bardzo.

– Jaki świetny dom!

Znalazł wreszcie mieszkanie. Najpierw usiadł na długiej gałęzi.

– Mam fotel! A tu będzie jadalnia!

Tu kuchnia i spiżarnia!

W spiżarni znalazł dużo wygodnych gałązek – półek. Porozkładał na listkach trzy maliny i parę strączków groszku.

Co zrobić z resztą miejsca? Aha! Tu będzie obora dla krów, a tu stajnia dla koni. Zielone opadłe jabłka – to krowy, a dwie twarde gruszki – to para koni w stajni u żłobu.

Marcinek tak był zajęty swoim gospodarstwem, że nie widział, co się dokoła dzieje. Nie widział, że przez sąsiedni ogródek ktoś przebiegł. Ktoś zajrzał przez płot. Jakiś nieznamy chłopiec.

– Co ty tu robisz? Chodź do mnie! – zawołał cienki głos.

– Nie! – odmówił Marcinek. – Karmię konie.

– Konie? – ucieszył się sąsiad. – Myślałem, że bawisz się tylko jabłkami i gruszkami! To ja przyjdę do ciebie! Chcesz?

– Nie! – odparł niegrzecznie Marcinek. – To jest mój dom i nikogo więcej tu nie trzeba!

– lili! Taki dom! – roześmiał się chłopiec. – Głupio to wszystko urządziłeś. W mieszkaniu ani jednej lampy! I nie masz ani garażu, ani samochodu.

– Mam konie i stajnię – burknął Marcinek.

– Micha! Micha! – dobiegło wołanie z sąsiedniego domu.

Na drugi dzień Michał znów tkwił przy płocie i zaczął rozmowę. Marcinek odpowiadał mu niechętnie. Tak było przez jakiś czas.

Wreszcie zdarzyło się, że Michał nie przyszedł. Marcinek najpierw ucieszył się: no, będzie spokojnie! Bardzo prędko jednak uczył, że czegoś mu brak. Wciąż zerkał do tamtego ogródka. Przyjdzie czy nie przyjdzie?

Nie przyszedł. Ani tego dnia, ani przez kilka następnych. Zrobiło mu się trochę nudno. Aż raz Marcinek zobaczył, że jakaś pani ścina kwiaty w sąsiednim ogródku.

Poszedł do płotu i spytał:

– Czemu Michał nie przychodzi?

– Michał jest chory. Leży... Ale ty przecież nie chciałeś się z nim bawić...

Marcinek spuścił głowę. Dziwna rzecz, teraz tak chętnie pobawiłby się z Michałem.

– Bo... bo ja go jeszcze nie znałem! – wyjąkał.

– A teraz go znasz? – roześmiała się mama Michała. – No dobrze. Powiem, że już chcesz się z nim bawić. Ucieszy się.

Tak się jednak złożyło, że teraz Marcinek przez pewien czas nie zaglądał do ogródka. Pojechał z mamą do babci.

Kiedy wrócił, zaraz pobiegł do swojego domu w krzaku bzu. Cóż to się stało?

W jadalni przed krzesłem gałęzią stoi stół: deseczka na dwóch ceglach. Nad stołem wisi lampa, ma piękny klosz z płatków maku. A w środku przyczepiony nitką pomarańczowy nagietek, wygląda jak prawdziwy płomyk. Obok stajni znalazł się teraz porządnym garaż, a w nim samochód. Marcinek nie mógł się napatrzeć. Nie poznawał swego mieszkania.

– Dobrze, że tu jesteś! – dobiegł zza płotu głos Michała. – Bo ja już dawno wyzdrowiałem. Marcinek przez chwilę nie mówił nic.

– To ty zrobiłeś to wszystko? – spytał wreszcie.

– No! Tylko martwię się, że przez ten czas, kiedy ciebie tu nie było, jedna krowa zdechła. Wiesz... to było robaczywe, zgniłe jabłko. Więc znalazłem inną krowę, lepszą. Patrz!

– Aha! Naprawdę lepsza! – ucieszył się Marcinek. – Jak ją nazwiemy?

– Może Malina? Widzisz, ma z boku czerwoną plamkę.

– A nie jesteś zły, że mieszkałem tu, u ciebie, kiedy nie przychodziłeś?

– Nie! Ja właśnie chcę, żebyś mieszkał ze mną. Chodź, wyprowadzimy samochód z garażu!

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Gdzie Marcinek znalazł sobie miejsce do zabawy?
- Do czego wykorzystał jabłka i gruszki?
- Kto chciał się bawić z Marcinkiem?
- Jak wyglądał domek zrobiony przez chłopców?

- Zabawa muzyczno-ruchowa Kosze z owocami.

Opaski z obrazkami czerwonych jabłek, żółtych gruszek, skakanki, tamburyn.

Dzieci dostają opaski z obrazkami czerwonych jabłek lub żółtych gruszek. Na podłodze są przygotowane koła ze skakanek: żółte i czerwone. Są to kosze. Przy dźwiękach tamburynu dzieci spacerują pomiędzy koszami. Podczas przerwy w muzyce i na hasło Owoce dzieci wchodzi do swoich koszy. N. wcześniej wyjaśnia, że kosze są w kolorach ich owoców. (Dzieci określają kolory koszy i swoich owoców).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Szukanie koszyka z owocami.

Koszyk z owocami.

N. ukrył w wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego koszyk z owocami. Dzieci go szukają. Po odnalezieniu określają, gdzie był schowany.

- Spacer alejkami osiedla w pobliżu przedszkola – obserwowanie drzew i krzewów.

III

- Słuchanie wiersza *Smaczne owoce* (autor nieznan).

*Smaczne są śliwki, jabłuszka,
wędrują z buzi do brzuszka.
Smaczne są i bardzo zdrowe
gruszcзки, jabłuszka surowe.*

*Ładna buzia nie jest blada,
gdy owoców dużo zjada.
I Marysia, i Stefanek –
każdy buzię ma rumianą.*

*Smaczne są gruszki, jabłuszka,
wędrują z buzi do brzuszka.
Jedzą: Krzysio, Staś i Witek,
ale tylko te myte.*

- Dlaczego powinniśmy jeść owoce?
- Co robimy z owocami przed zjedzeniem?

- Zabawa ruchowa *Pociąg z owocami*.

N. jest lokomotywą, do której przyłączają się dzieci – wagoniki. Utworzony w ten sposób pociąg jedzie wolno, bo wiezie dużo owoców (dzieci wymieniają jakich). Dzieci naśladują odgłos jadącego pociągu: *puff, puff...* Potem pociąg zatrzymuje się, owoce są wyładowane. Pociąg, już pusty (lekki), rusza dalej.

Październik, tydzień 1

Dzień 4

Jesień w sadzie

Lepię jabłuszko

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Ćwiczenia narządów artykulacyjnych <i>Gimnastyka z wykorzystaniem owoców i warzyw</i> . Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Zbieranie jabłek</i> .	IV 2 I 5
II.	Lepienie jabłuszek z masy solnej. Cel: rozwijanie sprawności manualnej. Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z jabłkiem</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu <i>Rzuć piłkę</i> , zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Przynieś jabłko</i> , zabawy piłeczkami.	IV 8 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa <i>Do koszyka, w koszyku</i> (ćwiczenia konstrukcji przyimkowych). Tworzenie kompozycji z pokrojonych owoców. Zabawa ruchowa <i>Pociąg z owocami</i> .	IV 2 IV 11 I 5

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- lepi jabłuszko z masy solnej.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: masa solna, patyczki z papierowymi listkami (dla każdego dziecka), pokrojone owoce, talerzyki jednorazowe, koszyk, owoce, bębenek, tace, piłka, obręcz, kolorowe krążki, małe piłki.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia narządów artykulacyjnych *Gimnastyka z wykorzystaniem owoców i warzyw*.
- *Uśmiechamy się szeroko na widok smacznych owoców i warzyw* – rozciąganie warg w szerokim uśmiechu, pokazywanie zębów.
- *Chcemy ugryźć duże jabłko* – otwieranie szeroko buzi, odsłanianie zębów, zamykanie buzi.
- *Zjadamy jabłko* – naśladowanie jedzenia owocu z zamkniętą buzią.
- *Czyścimy buzię* – obliźywanie soku z jabłka z górnej i z dolnej wargi.
- *Jakie to pyszne* – powtarzanie słów: *mniam, mniam, mniam*, gładzenie się po brzuchu.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zbieranie jabłek*.
Bębenek.
Na dźwięk bębna dzieci naśladowują zbieranie jabłek (N. uderza pałeczką). W czasie przerw w grze odpoczywają.

II

Lepienie jabłuszek z masy solnej.

- Zabawy pantomimiczne *Wizyta u jabłoni*.
N. wyjaśnia dzieciom, że tak na niby wybiorą się do miejsca (sadu), gdzie można zobaczyć drzewo, na którym rosną jabłka. To drzewo nazywa się jabłoń.
Dzieci z N. maszerują do sadu i wykonują następujące czynności:
 - Zrywają jabłka i wkładają je do koszyków.
 - Niosą ciężkie koszyki z jabłkami.
 - Siadają zmęczone i odpoczywają.
 - Cieszą się, że zerwały dużo owoców.
- Zapoznanie z masą solną.
Masa solna.
Dzieci oglądają, dotykają rękami, ewentualnie mogą spróbować masy solnej (jest słona).
- Lepienie jabłuszka z masy solnej.
Masa solna, wykałaczki z listkiem z bibuły.
Dzieci wyrabiają masę w dłoniach. Formują kulki wielkości małego jabłka. Wkładają do środka wykałaczki z listkiem z bibuły (przy N.).
- Układanie jabłuszek na tacach (zostawienie ich do wyschnięcia).
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z jabłkiem* (przewodnik, cz. 1, s. 49).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu *Rzuć piłkę*.
Piłka, obręcz.
N. kładzie w pewnej odległości od dzieci obręcz. Dzieci kolejno próbują wrzucić do niej piłkę. Każdy udany rzut jest nagradzany brawami.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Przeniesienie jabłko*.
Kolorowe krążki, małe piłki.
Dzieci dostają krążki. Starają się położyć na nich piłeczki i przejść kilka kroków, trzymając krążek.
- Zabawy piłeczkami.
Piłeczki.

Dzieci rzucają, podrzucają piłeczki, chodząc po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego.

III

- Zabawa *Do koszyka, w koszyku* (ćwiczenie konstrukcji przyimkowych).

Talerz, owoce.

N. przygotowuje koszyk (talerz) i owoce. Wkłada do niego kolejno owoce, mówiąc: *Wkładam gruszkę (jabłko, śliwkę) do koszyka*. Następnie dzieci kolejno wkładają owoce do koszyka, mówiąc: *Wkładam jabłko (gruszkę, śliwkę) do koszyka*. Potem wspólnie zaglądną do koszyka. N. pyta: *Gdzie jest jabłko (gruszkę, śliwkę)*? Dzieci odpowiadają: *Jabłko (gruszkę, śliwkę) jest w koszyku*.

- Tworzenie kompozycji z pokrojonych (umytych) owoców.

Plastikowe talerzyki, plasterki owoców.

Dzieci układają na plastikowych talerzykach plasterki owoców, aby ładnie wyglądały (aby otrzymać owocowy obrazek).

- Degustowanie owoców tworzących kompozycje.
- Zabawa ruchowa *Pociąg z owocami* (przewodnik, cz. 1, s. 57).

Październik, tydzień 1

Dzień 5

Jesień w sadzie

Jestem przedszkolakiem

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa dydaktyczna <i>Czarodziejski worek</i> . Zabawa ruchowa <i>Pociąg z owocami</i> .	IV 2 I 5
II.	<i>Ślubowanie maluchów</i> – montaż słowno-muzyczny. Cel: prezentowanie swoich umiejętności. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Dzwonią dzwoneczki</i> , zabawa bieżna <i>Przybiegnij do mnie</i> .	II 4, II 6, III 2, III 8, IV 7 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z jabłkiem</i> . Zabawy dowolne w wybranych kącikach.	IV 2 I 5 I 6

Cel główny:

- prezentowanie swoich umiejętności.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- uczestniczy w uroczystości.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: piosenki: *Jeż, Jestem przedszkolakiem*, wiersze, worek, owoce (jabłka, gruszki, śliwki), medale z napisem **Jestem przedszkolakiem**, dzwoneczki, wstążka.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Czarodziejski worek*.

Worek z dwoma otworami, owoce: jabłka, gruszki, śliwki.

Do tego typu zabawy dobrze jest zrobić worek, który ma z boków dwa niezbyt wielkie otwory – takie, aby weszły w nie ręce. Górę i dół ma zszyte (taki, jaki jest w metodzie Marii Montessori). N. wkłada do worka (tak, aby dzieci nie widziały) owoce: jabłka, gruszki, śliwki, różnej wielkości. Dzieci siedzą w kole. Wybrane dziecko siada w środku, wkłada ręce do worka z dwóch stron i za pomocą dotyku rozpoznaje wybrany owoc, a potem go nazywa. Po wyjęciu owocu dzieci sprawdzają poprawność odpowiedzi.

- Zabawa ruchowa *Pociąg z owocami* (przewodnik, cz. 1, s. 57).

II

Ślubowanie maluchów – montaż słowno-muzyczny.

- Dzieci są ustawione w półkolu (tak, żeby każde było widoczne), rodzice siedzą na krzesłkach i ławeczkach, naprzeciwko nich.
- Recytacja wiersza Ireny Suchorzewskiej *Mam trzy lata* (przewodnik, cz. 1, s. 12).
- Zabawa przy piosence *Taniec kasztanów* (przewodnik, cz. 1, s. 51).
- Śpiewanie piosenki *Jeż* (przewodnik, cz. 1, s. 35).
- Recytacja rymowanki *Powiedz, Kasiu, powiedz, Olu*, połączona z wykonywaniem ruchów (przewodnik, cz. 1, s. 18).
- Zabawa przy piosence *Jestem przedszkolakiem*, połączona ze wspólnym śpiewaniem refrenu (przewodnik, cz. 1, s. 15).
- Ozdabianie ubrań dzieci medalem z napisem **Jestem przedszkolakiem** (wykonanym przez N.).
- Wspólny poczęstunek dzieci i rodziców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Dzwonią dzwoneczki*.

Dzwoneczki, wstążka.

Dzieci stają przed N., który trzyma dzwoneczki zawieszzone na wstążce. Dzieci kolejno podskakują, próbując dotknąć ręką dzwoneczków, żeby zadzwoniły.

- Zabawa bieżna *Przybiegnij do mnie*.

Dzwoneczki.

Dzieci biegają po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Gdy usłyszą dźwięki dzwoneczków, przybiegają do N.

III

- Ćwiczenia logopedyczne.

Dzieci siadają w półkolu. N. mówi, że wszystkie owoce przez zimę są przechowywane w spiżarni. Przed włożeniem owoców należy bardzo dokładnie wysprzątać spiżarnię. Każde z dzieci też ma taką swoją spiżarnię – jest to buzia.

Dzisiaj zrobimy wielkie sprzątnie w naszej buzi. Gospodarzem buzi jest język. To on będzie robił porządki. Może wy nie macie gospodarza. Wsuńcie język do przodu. Zobaczę, czy on tam jest. (Dzieci wysuwają języki na zewnątrz buzi). Wspaniale! Teraz wasze języki umyją sufit (podniebienie). Sufit znajduje się najwyżej w górze. (Dzieci dotykają podniebienia, przesuwając językiem od przodu do tyłu i od tyłu do przodu). Teraz umyjemy ściany (policzki od środka). Dzieci kilkakrotnie przejeżdżają językami po puchach w środku, w buzi. Teraz musimy posprzątać przedpokój (pomieszczenie między zębami a wargami, w środku w buzi). Dokładnie

myjemy językiem nasze zęby (takie drzwi), z jednej i z drugiej strony. Są już czyste. Teraz zajmujemy się wejściem głównym – to nasze wargi. Znów bardzo dokładnie myjemy nasze wargi – najpierw górną, a potem – dolną. Wnętrze spiżarni jest czyste, ale jak się nabrudziło na zewnątrz. Och! Musimy jeszcze i tu posprzątać. Daszek nad wejściem jest zabrudzony – dzieci wysuwają język i dotykają nim górnej wargi, najwyżej jak potrafią, aż do samego nosa. Daszek jest czysty, ale co ze schodami (dolną wargą)? Dzieci wysuwają język do dołu i starają się dostać aż do brody. Teraz tylko ściany na zewnątrz są brudne – dzieci wysuwają język i dotykają nim policzków na zewnątrz. Porządki zakończone. Wszystko posprzątane. Brawo!

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z jabłkiem* (przewodnik, cz. 1, s. 49).
- Zabawy swobodne w wybranych kącikach.

Październik, tydzień 2

Dzień 1

Smaczne warzywa

Lubimy warzywa

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa dydaktyczna <i>Jakie to warzywo?</i> Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa</i> .	IV 2 IV 7
II.	Słuchanie wiersza Jadwigi Koczanowskiej <i>W jesiennym ogrodzie</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Salatka jarzynowa</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawy woreczkami. Bezpieczne zabawy z zastosowaniem wybranych urządzeń z ogrodu przedszkolnego.	IV 5 I 5, IV 18 I 4, I 5
III.	Zabawa <i>Gotujemy zupę jarzynową</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z marchewką</i> . Wizualizacja – <i>Roślinki</i> .	IV 1 I 5 IV 1

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące utworu.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Jadwigi Koczanowskiej *W jesiennym ogrodzie*, piosenka *Warzywa*, tace, sylwety warzyw, obrazki przedstawiające cienie warzyw, opaski z rysunkami warzyw, warzywa, garnek, tablica demonstracyjna nr 12, woreczki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Jakie to warzywo?*

Warzywa, taca.

Dzieci siedzą w kole, w którego środku, na tacy, leżą warzywa, np.: marchewka, pietruszka, ogórek, por, burak, kapusta, sałata, ziemniak. Dzieci oglądają i nazywają warzywa. Następnie

N. rozdaje im warzywa. Każde dziecko trzyma swoje warzywo, ogląda je i nazywa. Określa, czy to warzywo jest zielone, czy nie. Po prawej stronie N. siadają dzieci, które mają zielone warzywa, po lewej stronie te, które nie mają zielonych warzyw. Na środku pozostają te dzieci, które nie wiedzą, jak określić kolor swojego warzywa. Zabawę powtarzamy dwa razy, zmieniając dzieciom warzywa.

- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (sł. i muz. Bożena Forma).

Dła O - li mar - chew - ka, bu - racz - ki dla Krzy - sia,
 po - mi - do - ra chę - tnie za - raz zje Ma - ry - sia.
 Wa - rzy - wa, wa - rzy - wa, w nich wi - ta - min wie - le,
 zja - daj je co - dzien - nie, nie tyl - ko w nie - dzie - le.

I. *Dla Oli marchewka,
 buraczki dla Krzysia,
 pomidora chętnie
 zaraz zje Marysia.*

III. *Ogórek dla Tomka,
 cebula dla Tadka,
 zieloną sałatę
 chętnie zje Agatka.*

Ref.: *Warzywa, warzywa,
 w nich witamin wiele,
 zjadaj je codziennie,
 nie tylko w niedziele.*

Ref.: *Warzywa...*

II. *A dzieci codziennie
 warzywa zjadają.
 Warzywa są zdrowe,
 dużo siły dają.*

Ref.: *Warzywa...*

II

Słuchanie wiersza Jadwigi Koczanowskiej *W jesiennym ogrodzie* (ilustrowanego sylwetami lub naturalnymi okazami warzyw wymienionych w utworze).

- Zabawa *Jakiego warzywa to cień?*

Cienie warzyw.

N. odsłania obrazki przedstawiające cienie warzyw. Dzieci rozpoznają, jakie warzywa one przedstawiają.

- Słuchanie wiersza.

*Dojrzałe, kolorowe, słońcem malowane,
 witaminek pełne i najzdrowszych soków,
 dorodne warzywa śmieją się, żartują.*

*Marchewki i pietruszki plotkują cichutko,
buraczki i ziemniaczki kłóć się zawzięcie,
gdyż ogromna, ruda i pękata dynia
zastąpiła im słońce i zajęła miejsce.*

*Czerwone pomidory, ogórki zielone
rozmawiają z fasolką, co weszła wysoko,
by spojrzeć na cały ogród kolorowy
i pomachać płynącym po niebie obłokom.*

- Rozmowa na temat wiersza.

T Tablica demonstracyjna nr 12.

- Wypowiedzi dzieci na temat zachowania warzyw.
- Podawanie nazw warzyw występujących w utworze i występujących na tablicy.
- Wyjaśnianie, dlaczego wszystkie warzywa są ważne. Zwracanie uwagi na to, do czego je wykorzystujemy.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Salatka jarzynowa*.

Opaski z rysunkami warzyw.

Dzieci siedzą w kole. Na rękach mają opaski z rysunkami wybranych warzyw (po kilka danego rodzaju). Przed zabawą nazywają warzywa umieszczone na swoich opaskach. Kiedy usłyszą nazwę swojego warzywa, szybko zamieniają się miejscami. Na hasło: *Salatka jarzynowa* wszystkie dzieci zamieniają się miejscami.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawy z woreczkami.

Woreczki.

Dzieci wybierają sobie po jednym woreczku. Chodzą po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego, trzymając je na głowie. Potem przerzucają woreczki z ręki do ręki.

- Bezpieczne zabawy, z pomocą N., z wykorzystaniem wybranych urządzeń z ogrodu przedszkolnego.

III

- Zabawa *Gotujemy zupę jarzynową*.

Garnek, warzywa (lub ich obrazki).

N. ustawia przed dziećmi garnek. Dzieci kolejno wkładają do niego warzywa (lub ich obrazki), które wykorzystuje się do ugotowania zupy, np. pomidorowej. (Jeśli zabawa podoba się dzieciom, można gotować inne zupy).

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z marchewką* (opis adekwatny do opisu zabawy *Spacer z jabłkiem*, przewodnik, cz. 1, s. 49).
- Opowiadanie N. *Roślinki* (wizualizacja).

Dzieci kładą się na podłodze i zwijają w kłębuszki. Są nasionami, które jeszcze nie wyrosły. N. opowiada o tym, jak malutkie ziarenka leżały w ogrodzie. *Zaczął padać drobniutki deszczyk. Było im coraz ciasniej w swoich ubrankach i pomyślały, że wystawią delikatnie główki – dzieci podnoszą głowy do góry. Deszczyk zaczął padać i naszym ziarenkom znów się zrobiło za ciasno: tym razem wypuściły łodygę – dzieci podnoszą tułów do góry, ich ręce zwisają wzdłuż*

tułowia. Ziarenka zmieniły się w malutkie rośliny, bo ich korzonki mocno trzymały się ziemi – dzieci nie mogą oderwać nóg od podłogi. Nasze rośliny bardzo chciały dostać się do słońca, więc wypuściły następne łodygi – dzieci unoszą do góry jedną rękę, a potem drugą. Jakie piękne warzywa wyrosły w naszym ogrodzie! Nawet wietrzyk je podziwiał i delikatnie poruszał ich łodygami – dzieci poruszają rękami. Ten psotny wietrzyk poruszył nawet tymi najmniejszymi łodygami – dzieci poruszają paluszkami. Dziękuję wam. Znów jesteście dziećmi.

Październik, tydzień 2

Dzień 2

Smaczne warzywa

Jesienne kwiaty

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Pasujące warzywa</i> .	IV 9
	Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa</i> .	IV 7
II.	<i>Jesienne kwiaty</i> – malowanie palcami (wyprawka). Cel: rozwijanie sprawności manualnej.	IV 8
	Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Stop i start</i> . Spacer – przyglądanie się mijanym drzewom i krzewom.	I 4, I 5
III.	Zagadki dotykowe <i>Co to za warzywo?</i>	IV 2
	Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z marchewką</i> .	I 5
	Zabawy dowolne w wybranych kącikach.	I 6

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- maluje palcami.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Warzywa*, kartoniki z namalowanymi połówkami warzyw (dla każdego dziecka), astry, farby plakatowe – żółta i czerwona, warzywa, opaski do zasłonięcia oczu, wyprawka, karta 1, bębnek.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Pasujące warzywa*.
Kartoniki z połówkami obrazków warzyw.
Dzieci dostają kartoniki, na których są namalowane połówki warzyw. Biegają swobodnie po sali. Na hasło *Znajdź drugą połówkę warzywa* – szukają dziecka, które ma drugą część tego samego namalowanego warzywa, i stają w parach. Zabawę powtarzamy trzy razy.
- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).

II

Jesienne kwiaty – malowanie palcami.

- Oglądanie astrów, słuchanie ich nazw, wąchanie, dotykanie. Określanie kolorów.
- Ćwiczenia ruchowo-graficzne *Rysowanie astrów*.

Dzieci za N. zaznaczają w powietrzu palcem środek kwiatka, a potem kreślą w powietrzu kreski od tego środka.

- Wykonanie pracy.

Farby: żółta i czerwona, wyprawka, karta 1.

Dzieci malują na czerwono kwiat z czerwonym środkiem, a na żółto – kwiat z żółtym środkiem. Malują palcami kreski – od środków kwiatów do ich brzegów.

- Wykonanie prac przez dzieci.
- Oglądanie ich.
- Umieszczanie wykonanych prac w kąciku dla rodziców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Stop i start*.

Bęberek.

N. uderza w bębenek, a dzieci maszerują po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Jeżeli będzie uderzać powoli, wówczas dzieci będą spacerować. Gdy uderzy głośno jeden raz, dzieci mają się zatrzymać i na chwilę zastygnąć w bezruchu.

- Spacer w pobliżu przedszkola – obserwowanie drzew i krzewów.

III

- Zagadki dotykowe *Co to za warzywo?*

Warzywa, opaski na oczy.

N. pokazuje dzieciom warzywa. Dzieci oglądają je, dotykają ich, nazywają. N. zakrywa chętnym dzieciom oczy opaskami, a następnie podaje im do rąk warzywa. Dzieci, za pomocą dotyku i po zapachu, próbują odgadnąć, co trzymają w rękach.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z marchewką* (opis adekwatny do opisu zabawy *Spacer z jabłkiem*, przewodnik, cz. 1, s. 49).
- Zabawy swobodne w wybranych kąciakach.

Październik, tydzień 2

Dzień 3

Smaczne warzywa

Kolorowe warzywa

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa rytmiczna <i>Echo</i> . Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa</i> .	IV 2 IV 7
II.	Zabawy plastyczne <i>Kolorowe warzywa</i> . Cel: utrwalanie wyglądu i nazw wybranych kolorów. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>W obręczy</i> , zabawa ruchowa <i>Hop</i> .	IV 8 I 4, I 5
III.	Oglądanie ziemniaków (obronych), dotykanie ich, wąchanie; określanie, co możemy z nich zrobić. Stemplowanie kartek stemplami z ziemniaków maczanymi w farbie. Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa</i> .	IV 2, IV 18 IV 8 IV 7

Cel główny:

- utrwalanie wyglądu i nazw wybranych kolorów.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wymienia kolory wybranych warzyw.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Warzywa*, sylwety warzyw – w kolorach naturalnych i baśniowych, taca, kartki z obrazkami tacy, kolorowe sylwety warzyw (dla każdego dziecka), stemple z ziemniaków, obrane ziemniaki, klej, farby plakatowe, sylwety małych warzyw i dużych warzyw (dla każdego dziecka), karta pracy, cz. 1, nr 13, kredki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rytmiczna *Echo*.

Sylwety warzyw.

N. przygotowuje sylwety warzyw. Podnosi jedną sylwetę, mówi nazwę przedstawionego na niej warzywa, dzieląc ją rytmicznie (na sylaby). Dzieci słuchają, następnie powtarzają słowo w tym samym rytmie, np. *ko - per, rze - pa, ce - bu - la, mar - chew - ka, bu - rak, se - ler, szczy - pio - rek, ka - pu - sta...*

- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).
Dzieci dobierają się w pary i tańczą przy zwrotkach piosenki. Podczas refrenu zatrzymują się i rytmicznie klaszczą za N.

II

Zabawy plastyczne *Kolorowe warzywa*.

- Zabawa *W takim kolorze czy nie?*

Sylwety warzyw – w kolorach czerwonym i baśniowych (nieprawdziwych), taca, rysunki tacy, warzywa wycięte z kolorowego papieru, kartki A4.

Dzieci siedzą przy tablicy, na której są zawieszony sylwety warzyw: jedne w kolorach rzeczywistych, inne – w baśniowych (nieprawdziwych). Na środku tablicy jest przyklejona sylweta tacy. N. pokazuje sylwetę warzywa. Dzieci mają określić, czy kolor warzywa jest prawdziwy, czy nie. Gdy jest prawdziwy – N. przykleja sylwetę na tacy, gdy nie – zdejmuje ją z tablicy. W ten sposób zabawa trwa dotąd, aż wszystkie prawdziwe sylwety warzyw znajdą się na tacy, a fałszywych nie będzie. Następnie dzieci siadają przy stolikach, gdzie mają przygotowane, wycięte z kolorowego papieru, warzywa w kolorach rzeczywistych i baśniowych (nieprawdziwych). Ich zadaniem jest wybranie warzyw w kolorach rzeczywistych i przyklejenie ich na kartce papieru, ale tak, aby się zmieściły w granicach narysowanej na jej środku tacy. Każde dziecko ma wybrać warzywa we właściwych kolorach.

- Zabawa matematyczna *Małe – duże*.

Sylwety małych warzyw i dużych warzyw.

Dzieci siadają w kole. N. kładzie przed każdym z nich sylwetę małego warzywa i sylwetę dużego warzywa, np. małej marchewki i dużej marchewki. Dziecko bierze do jednej

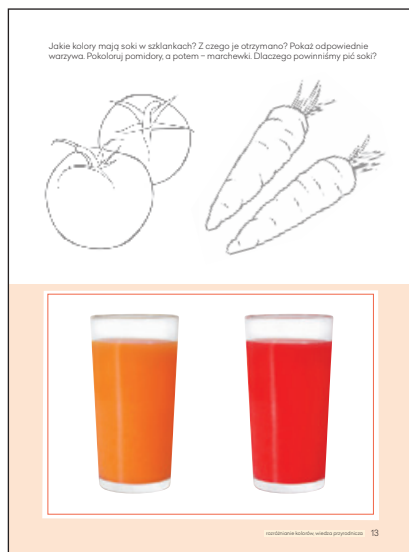
ręki jedną sylwetę, a drugą – do drugiej. Dzieci swobodnie biegają przy dźwiękach muzyki. Podczas przerwy i na hasło, np. *Małe warzywo*, zatrzymują się i podnoszą do góry ręce z sylwetami małej marchewki. Ręce z sylwetami dużej marchewki mają opuszczone itd.

- Ćwiczenia oddechowe *Spadające marchewki*.

Sylwety: małej marchewki i dużej marchewki.

Dzieci siadają w kole. Biorą do rąk sylwetę małej marchewki, podnoszą je do góry, nabierają dużo powietrza w płuca (wdech nosem, wydech ustami), wypuszczają sylwety z dłoni i dmuchają na spadające sylwety. Zabawę powtarzamy z sylwetami dużej marchewki.

- Karta pracy, cz. 1, nr 13.
 - Powiedzcie, w jakich kolorach jest sok w szklankach. Z czego go otrzymano? Pokażcie odpowiednie warzywa.
 - Pokolorujcie rysunki pomidorów, a potem – rysunki marchewek.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *W obręczy*.

Obręcze.

Dzieci wchodzą do środka obręczy rozłożonych w wybranym miejscu ogrodu przedszkolnego i stają się małe jak myszki. Potem N. prosi, aby pokazały, ile miejsca w obręczy mogą zakryć swoim ciałem. Następnie chce, aby dzieci pokazały, jak mogą się wydłużyć. Prosi, żeby stanęły na palcach i spróbowały dotknąć do sufitu. Następnie prosi, aby dzieci pokazały, jak potrafią stać się grube jak słonie. Potem – aby pokazały, jak mogą stać się chude jak złożona gazeta. Dzieci na swój sposób próbują przybrać formy, o jakie prosi N.

- Zabawa ruchowa *Hop*.

Obręcze.

Dzieci biegają wokół obręczy, na słowo *Hop* – wskakują do nich.

III

- Oglądanie ziemniaków (obrane), dotykanie ich, wąchanie.

Obrane ziemniaki.

- Odpowiadanie na pytanie: *Co możemy zrobić z ziemniaków?*
- Stemplowanie kartek stemplami z ziemniaków maczanymi w farbie.

Stemple z ziemniaków, farba, kartki.

- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Wysoko – nisko</i> . Zabawa ruchowa <i>Wysoko i nisko</i> . Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa</i> .	IV 14 I 5 IV 7
II.	Instrumentacja piosenki <i>Warzywa</i> . Cel: wykonywanie akompaniamentu do piosenki. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Przyjdź i uciekaj</i> , spacer w pobliżu przedszkola – dostrzeganie zmian w wyglądzie drzew i krzewów. Zbieranie opadłych, kolorowych liści.	IV 7 I 4, I 5
III.	Odbijanie pomalowanych farbą liści kapusty na kartkach. Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa</i> . Zabawy swobodne w wybranych kąciach.	IV 8 IV 7 I 6

Cel główny:

- instrumentacja piosenki.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- gra na wybranym instrumencie perkusyjnym.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Warzywa*, bębenki, tamburyny, kastaniety, liście kapusty, farba plakatowa, kartki, dwa kosze z warzywami, tablica demonstracyjna nr 12.

Przebieg zajęć**I**

- Zabawa *Wysoko – nisko*.

Kosze, warzywa.

N. pokazuje dwa kosze z warzywami. Dzieci nazywają umieszczone w nich warzywa. Następnie N. mówi, że umieści jeden kosz wysoko. Prosi dzieci o propozycje, gdzie mógłby go umieścić, aby był położony wysoko. Po ustaleniu miejsca, N. umieszcza kosz wysoko, np. na szafie. Ta sama sytuacja powtarza się z drugim koszem, ale tym razem N. chce umieścić go nisko. Dzieci podają propozycje i N. umieszcza kosz w miejscu wybranym przez nie.

- Zabawa ruchowa *Wysoko i nisko*.

Dzieci spacerują po sali. Na hasło *Wysoko* – stają na palcach i wyciągają ręce do góry. Na hasło *Nisko* – wykonują przysiad i dotykają rękami dywanu.

- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).

II**Instrumentacja piosenki *Warzywa*.**

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Proszę do mnie*.

Tamburyn.

Dzieci w gromadce maszerują po sali przy miarowym akompaniamencie tamburynu, w rytmie ćwierćnut. Na hasło *Proszę do mnie* podbiegają do N. i siadają przed nim na dywanie.

- Instrumentacja piosenki *Warzywa* (według Bożeny Formy).

Instrumenty: bębenki, kastaniety, tamburyny.

N. pokazuje instrumenty, nazywa je i demonstruje grę na nich. Następnie rozdaje je dzieciom.

Dzieci mające:

I. *Dla Oli marchewka,
buraczki dla Krzysia,
pomidora chętnie
zaraz zje Marysia.*

bębenki – miarowo uderzają w rytmie ćwierćnut,

kastaniety – miarowo uderzają w rytmie ćwierćnut,

Ref.: *Warzywa, warzywa,*

*w nich witamin wiele,
zjadaj je codziennie,
nie tylko w niedziele.*

na tremolo – tamburyny – prowadzą w górę rękę
trzymającą instrument,

prowadzą w dół rękę trzymającą instrument,

prowadzą w górę rękę trzymającą instrument,

prowadzą w dół rękę trzymającą instrument,

II. *Dzieci bardzo często
warzywa zjadają.
Warzywa są zdrowe,
dużo siły dają.*

tak samo jak podczas zwrotki pierwszej,

Ref.: *Warzywa...*

III. *Ogórek dla Tomka,
cebula dla Tadka,
zieloną sałatę
chętnie zje Agatka.*

tak samo jak podczas zwrotki pierwszej.

Ref.: *Warzywa...*

- Rozmowa na temat piosenki.

Tablica demonstracyjna nr 12.

Dzieci pokazują wymieniane warzywa na tablicy.

- Dla kogo jest marchewka?
- Dla kogo są buraki?
- Kto zje pomidora?
- Dlaczego powinniśmy jeść warzywa?
- Dla kogo jest ogórek, a dla kogo – cebula?
- Kto chętnie zje zieloną sałatę?

- Nauka refrenu piosenki fragmentami, metodą ze słuchu.
- Śpiewanie piosenki przez N.

Do śpiewania refrenu dołączają się dzieci. Zwrotki piosenki dzieci będą się uczyć w pozostałe dni.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Uciekaj, przyjdź.*

Tamburyn.

Dzieci dobierają się w pary i stają w wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Kiedy N. uderza w tamburyn, dzieci uciekają od siebie. Kiedy N. przestaje grać, wtedy dzieci podbiegają do siebie, podają sobie ręce i stają z boku.

- Spacer w pobliżu przedszkola.
Dzieci starają się dostrzec zmiany w wyglądzie drzew i krzewów.
- Zbieranie opadłych, kolorowych liści.

III

- Odbijanie pomalowanych farbą liści kapusty na kartkach.
Liście kapusty, kartki, farba.
Dzieci oglądają kawałki kapuścianych liści.
N. pokazuje, jak pomalować liść farbą, a potem odbić go na kartce. (Dzieci mogą rozprowadzać farbę rękami).
- Malowanie liści kapusty przez dzieci i odbijanie ich na kartkach.
- Wspólne oglądanie wykonanych prac.
- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).
- Zabawy swobodne w wybranych kąciach.

Październik, tydzień 2

Dzień 5

Smaczne warzywa

Kupujemy warzywa i owoce

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa dydaktyczna <i>Pokaż obrazek, o którym mówię.</i> Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z marchewką.</i>	IV 2, IV 5 I 5
II. Zabawa <i>Sklep owocowo-warzywny.</i> Cel: rozwijanie umiejętności liczenia. Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa.</i> Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Spacer z pomidorem</i> , zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Rozsypane warzywa.</i>	IV 15 IV 7 I 4, I 5
III. Układanie kompozycji z utartych warzyw. Dowolny taniec przy piosence <i>Warzywa.</i> Nazywanie warzyw przedstawionych na obrazku. Określanie, jakie mają miny.	IV 8, IV 18 IV 7 II 1, IV 2

Cel główny:

- rozwijanie umiejętności liczenia.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- liczy w zakresie trzech.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie przedsiębiorczości,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Warzywa*, obrazki, papierowe liście, towary do sklepu, tworzywo przyrodnicze, utarte warzywa, talerzyki jednorazowe, karta pracy, cz. 1, nr 14, małe piłki, tamburyn, papierowe lub plastikowe owoce i warzywa.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Pokaż obrazek, o którym mówię.*

Obrazki.

(Zabawę prowadzimy z nieliczną grupą dzieci, od 3 do 5 osób).

Przed siedzącymi przy stolikach dziećmi leżą obrazki – przed każdym dzieckiem jeden obrazek. N. prosi kolejno dzieci, by opowiadały o swoich obrazkach, a następnie sam opowiada o jednym obrazku, nie patrząc w jego kierunku. Po skończeniu opowiadania pyta dzieci, o którym obrazku mówił. Dziecko, którego obrazek był opisywany, zgłasza się i go pokazuje.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z marchewką* (opis adekwatny do opisu zabawy *Spacer z jabłkiem*, przewodnik, cz. 1, s. 49).

II

Zabawa Sklep owocowo-warzywny.

Papierowe lub plastikowe owoce i warzywa, liście wycięte z papieru lub prawdziwe.

N. przygotowuje dla dzieci pieniądze – liście wycięte z papieru lub naturalne okazy. Każde dziecko ma otrzymać trzy liście. W sklepie sprzedaje N., ale ma swojego pomocnika – jedno dziecko. Dzieci ustawiają się w kolejce i kupują towary (kasztany, papierowe lub plastikowe jabłka, gruszki, śliwki i warzywa: marchewkę, cebulę, pomidora itp.). Każde dziecko za jeden pieniądź może kupić tylko jeden owoc lub jedno warzywo (na zasadzie jeden za jeden).

- Zabawa matematyczna *Co kupiliśmy w sklepie?*

Papierowe lub plastikowe owoce i warzywa.

Dzieci siadają w kole, układają przed sobą zakupione towary. Każde dziecko nazywa zakupiony towar. (Jeżeli któreś dziecko nie zna nazwy, N. mówi ją lub koryguje – w przypadku podania nieprawidłowej). Następnie dzieci wraz z N. liczą zakupione towary, posługując się liczebnikami głównymi: jeden, dwa, trzy. Później wszystkie dzieci liczą razem, ale bez N. Chętne dzieci mogą liczyć pojedynczo. Na koniec dzieci odkładają zakupione towary z powrotem do kącika przyrody.

- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Spacer z pomidorem.*

Małe piłki, tamburyn.

Dzieci spacerują po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego, trzymając piłeczkę – pomidora – na wyciągniętej dłoni. Uderzenie w tamburyn jest sygnałem do wykonania przysiadu tak, aby nie zgubić pomidora. Podczas powtórzenia zabawy dzieci zmieniają rękę trzymającą pomidora.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Rozsypane warzywa.*

Dzieci przykucają w rozsypce na trawie – są rozrzuconymi warzywami. N. spaceruje i delikatnie dotyka kolejnych dzieci, które podają nazwę wybranego przez siebie warzywa i idą za N. Kiedy wszystkie warzywa zostaną zebrane, tworzą koło, podskakują i mówią za N. tekst: *Warzywa surowe są smaczne i zdrowe.*

III

- Układanie kompozycji z utartych warzyw.

Utarte warzywa, talerzyki.

Jako pierwszy układa na talerzyku swoją jarzynową kompozycję z utartych warzyw N., potem próbują robić to dzieci. N. zachęca do zjadania swoich jarzynowych dzieł.

- Dowolny taniec przy piosence *Warzywa* (przewodnik, cz. 1, s. 62).

- Karta pracy, cz. 1, nr 14.
- Nazwijcie warzywa. Powiedzcie, jakie mają miny. Naśladujcie je.

Październik, tydzień 3

Dzień 1

Jaki jestem
Części mojego ciała

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Modelka (Model)</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> .	III 8 I 5
II.	Ćwiczenia logorytmiczne <i>To jest Ania</i> . Cel: poznawanie i nazywanie wybranych części ciała. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dotknij</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> ; zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Jeśli ci wesoło...</i>	IV 2 I 5 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia spostrzegawczości <i>Odszukaj drugą połowę</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Dotknij</i> . Zabawy dowolne w wybranych kącikach.	IV 11 I 5 I 6

Cel główny:

- poznawanie i nazywanie wybranych części ciała.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- prawidłowo wskazuje i nazywa wybrane części ciała.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: rymowanka *To jest Ania*, piłeczki, rozcięte na połowy sylwety: laleczki, misia i pajacyka, bębenek, szmaciana lalka, bębenek, tamburyn.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Modelka (Model)*.

Jedno chętne dziecko pełni rolę modelki lub modela, który staje na krzeselku (obok N.) przed dziećmi tak, żeby wszystkie dobrze go widziały. Dzieci uważnie obserwują jego (jej) strój, po czym zamykają oczy. Model wykorzystuje tę chwilę na drobną zmianę – zdjęcie, dołączenie lub przemieszczenie jednego z elementów stroju, np. podwija rękawy koszuli, rozwiązuje sznurowadła (pomaga N.). Na dany przez N. znak dzieci otwierają oczy i przypatrują się modelowi. Ten, kto pierwszy wskaże zmianę w jego stroju, wygrywa i przejmuje rolę modela w następnej kolejce.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer*.

Bębenek.

Dzieci maszerują po sali w różnych kierunkach. Na sygnał – uderzenie w bębenek – dobierają się parami (pomaga N.) i idą w parach. Dwukrotne uderzenie w bębenek jest sygnałem do marszu pojedynczo. Za każdym razem dzieci tworzą inne pary.

II

Ćwiczenia logorytmiczne *To jest Ania*.

- Ćwiczenia relaksacyjne *Masaż piłeczkami*.

Piłeczki.

N. masuje piłeczką różne części swojego ciała. Dzieci masują piłeczkami wskazywane przez N. części ciała.

- Słuchanie rymowanki *To jest Ania*.

Szmaciana lalka.

N. recytuje rymowankę, ilustrując ją szmacianą lalką. Dzieci powtarzają słowa, wskazują wymieniane części ciała u siebie, naśladują gesty N.

*To są Ani rączki, a to nóżki jej,
tutaj ma paluszki,
w każdej rączce pięć.*

*To Ani sukienka, a to buty jej.
Ania się uśmiecha.
Ania żegna się.*

- Zabawa rozluźniająca *Kiedy przedszkolaki...*

Dzieci powtarzają po N. tekst i naśladują wykonywane przez niego ruchy. *Kiedy przedszkolaki dobry humor mają* – rytmicznie uderzają rękami o uda, *to... hura! wołają* – wyrzucają ręce w górę z jednoczesnym okrzykiem. N. powtarza zabawę: raz cicho, raz głośno.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dotknij*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po sali w różnych kierunkach, w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze N. mówi: *Dotknijcie jak najwięcej*, np. *ręk, nóg, brzuchów*. Za każdym razem wymienia inne części ciała. Dzieci starają się szybko wykonać jego polecenia.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer*.

Bębenek.

Dzieci maszerują w różnych kierunkach po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Na sygnał – uderzenie w bębenek – dobierają się parami (pomaga N.) i idą w nich. Dwukrotne uderzenie w bębenek jest sygnałem do marszu pojedynczo. Za każdym razem dzieci tworzą inne pary.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jeśli ci wesoło...* (według Marty Bogdanowicz).

N. mówi rymowankę, a dzieci naśladują czynności, o których jest w niej mowa.

Jeśli ci wesoło i dobrze bawisz się,
uśmiechnij się do wszystkich i zaklaszcz w ręce swe.
Jeśli ci wesoło, to podnieś brwi do góry
i dotknij czoła swego.
Jeśli ci wesoło, to otwórz teraz usta
i zamknij oczy swe.
Jeśli ci wesoło, to pokaż najpierw język,
a potem zęby swe.
Jeśli ci wesoło, nabierz w usta powietrza
i klep policzki swe.
Jeśli ci wesoło, to pokaż swoją brodę
i złap za uszy się.
Jeśli ci wesoło, to dotknij swego nosa
i pogłaszcz włosy swe.

III

- Ćwiczenie spostrzegawczości *Odszukaj drugą połowę*.
Podzielone na pół sylwety zabawek.
N. układa przed dziećmi rozcięte symetrycznie na połowy sylwety: laleczki, misia, pajacyka.
Dzieci odszukują drugie połowy sylwet, dokładają je.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dotknij* (przewodnik, cz. 1, s. 73).
- Zabawy dowolne w kącikach zainteresowań.

Październik, tydzień 3

Dzień 2

Jaki jestem

Co lubimy jeść?

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Określanie, co robi dziewczynka rano w domu. Opowiadanie o tym, co dziecko robi rano w domu. Zabawa z piłką <i>Czy znasz swoje imię i nazwisko?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Każdy Tomek ma swój domek.</i>	IV 16 III 3 I 5
II.	Słuchanie opowiadania Iwony Róży Salach <i>Co lubi jeść Zosia</i> . Cel: podkreślanie znaczenia owoców i warzyw w zdrowym odżywianiu się. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Tańczące bibułki</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę</i> , zabawa ruchowa <i>Po kole</i> .	IV 2 IV 7 I 4, I 5
III.	Zabawa rozwijająca umiejętność wypowiadania się na temat swoich upodobań <i>Ja lubię... A ty?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> . Zabawy dowolne w wybranych kącikach.	IV 5 I 5 I 6

Cel główny:

- podkreślanie znaczenia owoców i warzyw w zdrowym odżywianiu się.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- je owoce i warzywa.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- obywatelskie,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Iwony Róży Salach *Co lubi jeść Zosia*, wiersz Bolesława Kołodziejskiego *Wszystko mogę*, paseczki kolorowej bibuły, nagranie rytmicznej melodii, piłka, bębenek, sznurek, krążki, obrazki przedstawiające zabawy dzieci w przedszkolu i w domu, karta pracy, cz. 1, nr 15.

Przebieg dnia

I

- Karta pracy, cz. 1, nr 15.
- Opowiedzcie, co dziewczynka robi rano w domu.
- A co wy robicie rano?

- Zabawa z piłką *Czy znasz swoje imię i nazwisko?*

Piłka.

Zabawę rozpoczyna N., który rzuca piłkę do wybranego dziecka i mówi: *Ania Wodniak do Kasi*. Kasia łapie piłkę i mówi: *Kasia Sporniak do Joli*, rzucając piłkę do Joli. Reguła: piłka wędruje do każdego dziecka, nie wolno rzucić jej dwa razy do tego samego dziecka.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Każdy Tomek ma swój domek*.

Kolorowe krążki.

N. rozkłada krążki na podłodze (w dość dużych odstępach) i przy każdym ustawia jedno dziecko. Dzieci mieszkają w domkach i mówią zdanie: *Każdy Tomek ma swój domek*. Na polecenie N.: *Dzieci idą na spacer*, wszystkie rozchodzą się w różnych kierunkach i biegają, podskakują, omijają domki, aby ich nie zburzyć.

Na hasło *Wracamy do domków*, zatrzymują się, rozglądają, szybko wracają do swoich domków i znów powtarzają tekst *Każdy Tomek ma swój domek*.

II

Słuchanie opowiadania Iwony Róży Salach *Co lubi jeść Zosia*.

- Ilustracja ruchowa wiersza Bolesława Kołodziejskiego *Wszystko mogę*. N. recytuje wiersz, a dzieci naśladują czynności, o których jest w nim mowa.

*Mogę oczy zmrzyć swe!
Mogę brzydko zrobić: bee!
Ale mogę, jeśli chcesz,
pięknie się uśmiechnąć też.*

*I do przodu wypiąć brzuch,
zrobić skłon, powiedziec: uff!
Tupnąć nogą raz i dwa,
i powiedziec: (tu każde dziecko
mówi swoje imię) to ja!*

- Zapoznanie z opowiadaniem.

Przy posiłku dzieci siedzą prosto, są przysunięte do stolików, ani okruszek nie może spaść na podłogę. Śniadanie już zjedzone, a tu wchodzi pani Ela i niesie coś w miseczce. Wielka radość: jabłuszka i marchewki!

Nie wszyscy się jednak cieszą. Przy trzecim stoliku siedzi Zosia. Wcale nie jest zadowolona z tego, że na jej talerzyku leżą jabłko i marchew.

– Zosiu, dlaczego nie jesz? – pyta pani.

– Bo nie lubię – odpowiada nachmurzona Zosia.

– Kto jeszcze nie lubi owoców i warzyw? – pyta pani.

– My lubimy! – odpowiadają dzieci.

– A co ty lubisz, Zosiu? – zagadnął ją Piotruś.

– Najbardziej to cukierki i czekoladę – odparła Zosia.

– Ale one nie są zdrowe. Od słodczy psują się zęby! – stwierdził Piotruś.

Pani uśmiechnęła się do dzieci.

– Rzeczywiście, gdy zjadamy zbyt wiele słodczy, to mogą się popsuć zęby, a od twardych owoców i warzyw są mocniejsze i zdrowsze.

– Tak jak moje – powiedział Adaś, i na dowód tego zaczął chrupać marchew.

– I moje... i moje... – przekrzykiwały się dzieci.

Zerka Zosia w prawo – dzieci chrupią marchewki. Zerka w lewo – jedzą jabłuszka.

– A mogę tylko kawałeczek? – zaczęła nieśmiało.

– Oczywiście – odparła pani. – Jeśli codziennie zjesz tylko kawałeczek marchewki, to na pewno wystarczy. Ale pamiętaj... codziennie.

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Wypowiedzi dzieci na temat upodobań Zosi.
- Zwracanie uwagi na wartości zdrowotne owoców i warzyw. Zachęcanie do ich spożywania.
- Swobodne wypowiedzi dzieci na temat ich ulubionych potraw; próby wyjaśniania, dlaczego pewne rzeczy im smakują, a inne – nie.

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Tańczące bibułki*.

Paseczki bibuły w różnych kolorach, nagranie rytmicznej melodii.

Dzieci wybierają paseczki bibuły w ulubionym przez siebie kolorze (nazywają kolor). Poruszają się przy muzyce, wykonując nimi dowolne ruchy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę*.

Bębenek.

Dzieci dobierają się parami; starają się zapamiętać, kto z kim stoi. Podniesiona do góry ręka N. jest sygnałem do swobodnego poruszania się dzieci po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Uderzenie w bębenek to sygnał do odszukania swojej pary. (Dzieci z pomocą N. próbują maszerować w parach, w rytmie wystukiwanym przez N. na bębnieku).

- Zabawa ruchowa *Po kole*.

Sznurek.

N. układa ze sznurka duże koło. Zadaniem dzieci jest przejście po nim jedno za drugim, w dowolny sposób.

III

- Zabawa rozwijająca umiejętność wypowiedziania się na temat swoich upodobań *Ja lubię... A ty?* **Obrazki przedstawiające zabawy dzieci w domu i w przedszkolu, piłka.**

Dzieci wspólnie z N. oglądają obrazki przedstawiające zabawy dzieci w domu i w przedszkolu. N. kieruje spostrzeżenia dzieci na to, czym bawią się dzieci, z kim się bawią i w jaki sposób. Następnie dzieci stoją przed N., który rzuca do nich piłkę i mówi: *Ja lubię grać w piłkę. A ty? Dziecko łapie piłkę i odpowiada na pytanie. Potem rzuca piłkę do innego dziecka, zadając mu pytanie, np.: Ja lubię oglądać bajki. A ty? Ja lubię budować z klocków. A ty? itp.*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer* (przewodnik, cz. 1, s. 73).
- Zabawy dowolne według zainteresowań dzieci.

Październik, tydzień 3

Dzień 3

Jaki jestem
Jestem samodzielny

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Zajaczek wybiera się z wizytą</i> . Odszukiwanie w naklejkach obrazków: lalek, misia, samochodów. Naklejanie ich na odpowiednich półkach. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> .	I 5 IV 12 I 5
II.	Zabawy przy piosence <i>Jestem samodzielny</i> . Cel: wyrażanie muzyki ruchem. (Nauka refrenu piosenki). Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Balonik</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Zmień krządek</i> ; spacer w okolicach przedszkola – zachęcanie do obserwowania mijanych drzew i krzewów.	IV 7 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa integracyjna <i>Co umiem</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Balonik</i> .	I 2, I 5, III 2 I 5

Cel główny:

- wyrażanie muzyki ruchem.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- ilustruje piosenkę ruchem.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jestem samodzielny*, kolorowe krążki, karta pracy, cz. 1, nr 16, tablica demonstracyjna nr 13.

Przebieg dnia

I

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zajaczek wybiera się z wizytą*.
Dzieci dobierają się parami, siadają naprzeciwko siebie, w pewnej odległości. Są zajaczkami wybierającymi się z wizytą. N. mówi wiersz, a zajaczki naśladują ruchami jego słowa. Następnie, wykonując zajęcze skoki, stają naprzeciw siebie, witają się i zamieniają miejscami.

*Pan zajaczek myje łapki,
bo są jeszcze nieumyte.
Myje pyszczek, myje szyję,
bo wybiera się z wizytą.*

*Lecz najdłużej myje uszy,
bo ma uszy bardzo długie:
wodą, mydłem, mydłem, wodą.
Najpierw jedno, potem drugie.*

- Karta pracy, cz. 1, nr 16.
- Ola robi porządkii. Pomóżcie dziewczynce poukładać zabawki.
- Odszukajcie w naklejkach zdjęcia: misia, lalek, samochodów. Naklejkij je na odpowiednich półkach.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesenny spacer* (przewodnik, cz. 1, s. 73).

II

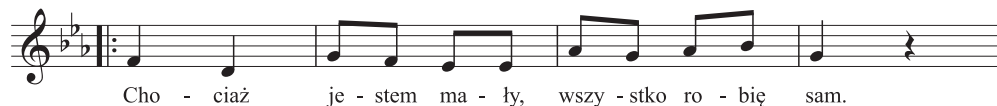
Zabawy przy piosence *Jestem samodzielny.*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik*. Dzieci stają w ciasnym kółeczku, jedno obok drugiego, trzymając się za ręce. N. poleca im nadmuchiwać balonik. Dzieci cofają się wolno, jednocześnie naśladują dmuchanie w balonik. Gdy koło jest już duże, N. klaszcze w ręce i woła: *Balon pękł!* Dzieci opuszczają ręce i przysiadają, skłaniając głowy w dół lub przechodząc do leżenia. N., zamiast dmuchać, może mówić wiersz:

*Balon nowy, kolorowy, malusieńki był.
Teraz większy jest od głowy – dmucham ile sił!
Olbrzymieje! Jak przyjemnie!
Jeszcze dmuchać chcę, żeby większy był ode mnie!
Rośnie... rośnie... pękł!*

Stosownie do słów wierszyka – dzieci cofają się i rozszerzają koło. Na słowo *pękł* – przysiadają na ziemi. N. skleja balonik (idąc dookoła, dotyka kolejnej dzieci, które wstają i pomagają związać koło) lub też wyznacza kilkoro dzieci, które pomagają mu przy sklejeniu balonika.

- Słuchanie piosenki *Jestem samodzielny* (sł. i muz. Bożena Forma).
- (Dzieci słuchały piosenki od początku tygodnia podczas swobodnych zabaw).

I. *Sam ubieram buty,
zapinam ubranie.
Potrafię też ładnie
zjadać sam śniadanie.*

Ref.: *Chociaż jestem mały,
wszystko robię sam.
Jeśli nie wierzycie,
to pokażę wam.*

II. *Po zabawie zawsze
zabawki układam,
bardzo nie lubię,
kiedy jest bałagan.*

Ref.: *Chociaż...*

III. *Jestem przedszkolakiem
dzielnym i wesołym,
lubię moją panią,
dzieci i przedszkole.*

Ref.: *Chociaż...*

- Rozmowa na temat piosenki.

T **Tablica demonstracyjna nr 13.**

- Co dziecko z piosenki potrafi robić samo?
- Co jeszcze potrafi robić samo dziecko przedstawione na zdjęciach?
- A co wy potraficie robić sami?

- Zabawa przy piosence (według Bożeny Formy).

I. *Sam ubieram buty,
zapinam ubranie.
Potrafię też ładnie
zjadać sam śniadanie.*

Ref.: *Chociaż jestem mały,

wszystko robię sam.
Jeśli nie wierzycie,
to pokażę wam.*

II. *Po zabawie zawsze

zabawki układam,
bardzo nie lubię,
kiedy jest bałagan.*

Ref.: *Chociaż...*

III. *Jestem przedszkolakiem
dzielnym i wesołym,*

Dzieci w parach (za N.):
miarowo tupią,
dotykają guzików,
naśladują jedzenie,

przenoszą ręce nad biodra, wykonują obrót wokół siebie,

wykonują przeczący ruch głową,
wyciągają ręce przed siebie,

podają sobie ręce w parach, wykonują obroty
w małych kołach,

jak wyżej, w refrenie,

miarowo klaszczą,

lubię moją panią,
dzieci i przedszkole.

Ref.: *Chociaż...*

jak wyżej, w refrenie.

- Nauka refrenu piosenki fragmentami, metodą ze słuchu.
(Dzieci uczą się zwrotek w następnych dniach, w I lub III części dnia).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zmień krążek*.

Kolorowe krążki.

N. rozkłada na trawie kolorowe krążki (więcej niż jest dzieci). Dzieci stają na krążkach. Na hasło *Zmień krążek* – zmieniają krążek, stając na innym.

- Spacer w okolicach przedszkola, zachęcanie do obserwowania drzew mijanych po drodze i opadających z nich liści.

III

- Zabawa integracyjna *Co umiem*.

Dzieci siedzą w kręgu. N. mówi im, że już wiele potrafią. (Można podać przykład z własnej obserwacji, np. *Kiedy przyszlście do przedszkola, wielu z was nie potrafiło odkręcać kranu w łazience, a teraz wszyscy już to umiecie robić*). Następnie proponuje, aby każde dziecko wymieniło jedną czynność, którą potrafi już wykonać. Można pomóc dzieciom, podając im niedokończone zdanie: *Jestem już duży i potrafię...* Np. dziecko może wymienić jazdę na rowerze. Wtedy wszystkie pozostałe dzieci naśladują tę czynność, w tym przypadku pedałują w powietrzu. Gdy inne dziecko powie, że umie rysować – pozostałe dzieci rysują w powietrzu.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik* (przewodnik, cz. 1, s. 78).

Październik, tydzień 3

Dzień 4

Jaki jestem

Lubię bawić się z innymi

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa rozwijająca umiejętność uważnego słuchania i dostrzegania charakterystycznych cech w wyglądzie – <i>O której lalce mówię?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> .	IV 2 I 5
II.	<i>Serduszko dla kolegi (koleżanki)</i> – wyklejanie konturów serca kawałkami czerwonego papieru. Cel: rozwijanie sprawności manualnych. Zabawa ruchowa ze śpiewem <i>Karuzela</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z wykorzystaniem rymowanki <i>Lecą liście z drzewa</i> , zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Taniec liści</i> .	IV 8 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa dydaktyczna <i>Zabawki</i> . Nauka pierwszej zwrotki piosenki <i>Jestem samodzielny</i> fragmentami, metodą ze słuchu. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Balonik</i> .	IV 2 IV 7 I 5

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnych.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wypełnia ograniczoną płaszczyznę kawałeczkami papieru.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: trzy lalki różniące się wielkością i ubiorem, obrazki przedstawiające smutnego chłopca i wesołego chłopca w przedszkolnej sali, czerwony papier, sylwety serc, gałązka drzewa, sznureczki, wstążka, tamburyn, klej, zabawki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca umiejętność uważnego słuchania i dostrzegania charakterystycznych cech w wyglądzie – *O której lalce mówię?*

Trzy lalki różniące się wielkością i ubiorem.

N. układa przed dziećmi trzy lalki różniące się między sobą wielkością i ubiorem. Dzieci nadają lalkom imiona, omawiają (z pomocą N.) ich wygląd. Następnie N. opowiada o wybranej lalce i zadaje dzieciom pytanie: *O której lalce mówię?* Dzieci wskazują lalkę i uzasadniają swój wybór. (Zabawę można powtarzać, opisując wygląd wybranych dzieci).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer* (przewodnik, cz. 1, s. 73).

II

Serduszko dla kolegi (koleżanki) – wyklejanie konturów serca kawałeczkami czerwonego papieru.

- Zabawa twórcza *Witam wszystkie dzieci, które...*

Wstążka.

N. układa z wstążki duże koło na dywanie. Dzieci ustawiają się na zewnątrz koła. N. mówi: *Witam wszystkie dzieci, które mają...* np. *jasne włosy, niebieskie oczy, dwie ręce, jeden nos*. Osoby, które czują się powitane, wbiegają z okrzykiem do koła. N. zwraca uwagę na cechy, które są charakterystyczne dla wszystkich dzieci.

- Zabawa pantomimiczna *Co lubię robić?*

N. (a następnie chętne dzieci) pokazuje ruchem, gestem, mimiką czynności, które najbardziej lubi wykonywać. Dzieci odgadują, co to za czynności. N. pyta, czy inne dzieci też lubią robić to, co pokazująca osoba. Podkreśla, że wiele osób może lubić to samo.

- Zabawa *Smutny Adaś*.

Obrazki przedstawiające chłopca smutnego i chłopca wesołego w sali przedszkolnej.

N. odsłania dwa obrazki. Jeden przedstawia smutnego chłopca w pustej przedszkolnej sali, a drugi tego samego chłopca w tej samej sali, ale uśmiechniętego, wspólnie bawiącego się z innymi dziećmi. Dzieci wypowiadają się na temat obrazków. N. zwraca im uwagę, że człowiek lepiej czuje się wśród innych, wspólna zabawa jest ciekawsza i daje dużo radości.

- Wykonanie pracy plastycznej *Serduszko dla kolegi (koleżanki)*.

Sylwety serc, czerwony papier, klej.

N. proponuje wykonanie serduszek dla kolegów i koleżanek z grupy. Zostaną one powieszony na gałązce, w wazonie, i będą wskazywały, że dzieci należą do przedszkolnej grupy i lubią się bawić z innymi.

- Pokaz sposobu wydzierania kawałków czerwonego papieru i przyklejania ich na sylwecie serca.

- Samodzielne działania dzieci.
- Wspólne przyklejenie sznureczków, powieszenie serduszek na gałązce, umieszczenie jej w sali zabaw, w miejscu wybranym przez dzieci.

- Zabawa ruchowa ze śpiewem *Karuzela* (autor nieznan, muzyka popularna).

*Chłopcy, dziewczęta,
dalej, spieszmy się.
Karuzela czeka, wzywa nas z daleka.
Starsi już poszli, a młodszy jeszcze nie.
Hej! Hopsa, sa!
Jak ona szybko mknie.
Hej, dalej, dalej, do zabawy
spieszmy się. (bis)*

Dzieci (za N.):
stoją w kole wiązonym,
wystawiają do przodu raz jedną nogę,
raz drugą nogę,
podskakują obunóż w miejscu,
biegną w prawą stronę,
podczas powtórzenia zabawy – w lewą stronę.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z wykorzystaniem rymowanki *Lecą liście z drzewa*.

*Lecą liście z drzewa,
bo to jesień już.
Za jesienią zima
zbliża się tuż-tuż.
Nazbieramy liści,
małych i dużych.
Zrobimy bukiety,
niech nam długo służą.*

Dzieci (za N.):
naśladują ruchem palców spadające liście,
wskazują dłonią w jedną stronę,
wskazują dłonią w drugą stronę,
naśladują zbieranie liści,
wyciągają ręce przed siebie,
pokazują bukiet.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Taniec liści*.

Tamburyn.

Dzieci są listkami. Swobodnie poruszają się przy dźwiękach tamburynu. Kiedy dźwięki tamburynu cichną, listki powoli przechodzą do przysiadu i chwilę w tej pozycji odpoczywają. Ponowne dźwięki tamburynu są sygnałem do poruszania się.

III

- Zabawa dydaktyczna *Zabawki*.

Różne zabawki.

N. gromadzi w jednym miejscu różne zabawki, np.: samochody, lalki, pluszowe zwierzątka. Dzieci siadają wokół zabawek (najlepiej, gdy siedzą w kole), kolejno podchodzą do nich, wybierają sobie jedną spośród nich i mówią zdanie: *To jest samochód, bo...* lub *To jest lalka, bo...* Sposób uzasadnienia zależy od dziecka. Zasada jest jedna – żadnego uzasadnienia nie należy krytykować.

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Jestem samodzielny* fragmentami, metodą ze słuchu (przewodnik, cz. 1, s. 78).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik* (przewodnik, cz. 1, s. 78).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawy z wykorzystaniem rymowanki – rytmizowanie tekstu, połączone z klaskaniem i tupaniem; wypowiedzanie go w różnym tempie i z różną dynamiką. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> . Ćwiczenia oddechowe <i>Fruwające bibułki</i> .	IV 2 I 5 IV 2
II.	Słuchanie opowiadania Ewy Kaniewskiej <i>Szuflada</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Co robi wiewiórka?</i> , zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wiewiórki – do dziupli</i> .	IV 5 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia warg i języka. Nauka drugiej zwrotki piosenki <i>Jestem samodzielny</i> fragmentami, metodą ze słuchu. Zabawy konstrukcyjno-manipulacyjne – budowanie dowolnych konstrukcji z wybranych klocków. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Jesienny spacer</i> .	IV 2 IV 7 I 6, IV 11 I 5

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące utworu.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Ewy Kaniewskiej *Szuflada*, różne klocki, paski kolorowej bibuły zawieszane na sznurku, szarfy, karta pracy, cz. 1, nr 17, tablica demonstracyjna nr 14, kartki, kredki.

Przebieg dnia**I**

- Zabawy z wykorzystaniem rymowanki.
Dzieci rytmizują tekst, z klaskaniem i tupaniem; wypowiadają go za N.: cicho, głośno, wolno, szybko, wesoło, smutno.

*Mój mały trzylatku,
usiądź z nami w kole.
Pani ci pokaże
dziś twoje przedszkole.*

*W szatni schowaj buty,
a zabawki w sali,
w łazience swój ręcznik,
i chodź, baw się z nami.*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer* (przewodnik, cz. 1, s. 73).

- Ćwiczenia oddechowe *Fruwające bibułki*.
Paski kolorowej bibuły zawieszono na sznurku.
Dzieci dmuchają z różnym natężeniem na paski kolorowej bibuły przyklepione do sznurka.

II

Słuchanie opowiadania Ewy Kaniewskiej *Szuflada*.

- Karta pracy, cz. 1, nr 17.
- Obejrzyjcie obrazek. Powiedzcie, z jakiej okazji Ola dostała Felka. Od kogo dziewczynka dostała słonika?
- Słuchanie opowiadania.

T Tablica demonstracyjna nr 14.

– *Mamo, mamo!* – rozlega się przeraźliwy krzyk Pauliny.
– *Bartek znowu grzebał w mojej szufladzie!*

– *Bartusiu – wzdycha mama. – Tyle razy prosiłam...*

Kiedy Paulina szła do szkoły, tata zrobił jej stolik, żeby miała gdzie odrabiać lekcje. W tym stoliku jest szuflada, a w niej skarby Pauliny: kredki, farby, plastelina, kalkomanie, dużo kolorowych gumek i „takięcosie”. Paulina robi je sama z włóczki i koralików – nie wiadomo, czy to ludziki, czy zwierzątka. Jak ją zapytać:

– *Co to? – mówi: – No, takie coś.*

Bartkowi bardzo się „takięcosie” podobają. Cała szuflada mu się podoba. „Gdyby tak mieć swoją” – myśli. On przecież też ma skarby: zepsuty zegarek, kapsle, różne kamyki, kasztany, zdjęcia z zoo. Na ostatnie urodziny dostał od dziadka tuzin plastikowych Indian. Kiedy włożył ich do szuflady Pauliny, to zaraz był krzyk!

Mama go pociesza:

– *Wiem, Bartusiu, że ci niewygodnie, ale poczekaj jeszcze troszeczkę. Jak zamienimy mieszkanie, to będziesz miał własne biurko i szafkę. Tu się już żadnego mebla nie wciśnie.*

Niedługo będą urodziny Bartka. Dostanie prezenty, porozrzuca po kątach i znowu wszyscy powiedzą: Bartek bałaganiarz. A gdzie ma je włożyć? Prezenty dostanie, to wie na pewno. Nie na darmo Paulina robi tajemnicze miny.

Dzień urodzin Bartka jest bardzo uroczysty. Mama upiekła ciasto, postawiła kwiaty na stole. Przyszli dziadkowie i najlepszy kolega Bartka z przedszkola – Paweł. Przyniósł mu paczkę gum do żucia. Od babci Bartek dostał czapkę i szalik, od dziadka – komplet malutkich samochodzików. Mama dała mu piękną, kolorową książkę. A tata? Tata wręczył pudło owinięte papierem i przewiązane sznurkiem. Co to może być? Bartek rozwija papier. Widzi drewnianą skrzyneczkę, pomalowaną na czerwono. Na wieczku – drukowanymi literami – tata napisał jego imię.

– To, Bartusiu, skrzyneczka dla ciebie, póki nie masz własnej szuflady – mówi.

„Ach, jaka wspaniała skrzyneczka! Ile się w niej skarbów zmieści! Już mi twoja szuflada niepotrzebna” – chce powiedzieć Paulinie, ale Paulina piszczy: – Zajrzyj do środka, zajrzyj do środka!

Bartek podnosi wieczko, a tam, na dnie skrzynki, rozpiera się „takięcoś” z wielkimi oczami i ogonem. Najpiękniejsze „takięcoś”, jakie Paulina dotąd zrobiła...

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Gdzie Paulina trzymała swoje skarby?
- Czy Bartek powinien ruszać rzeczy z szuflady Pauliny?
- Co to były takięcosie?
- Co Bartek dostał na urodziny?
- Jaki prezent najbardziej go ucieszył?
- Co wy chcielibyście dostać na urodziny?
- Rysowanie prezentu, jaki dzieci chciałyby dostać na urodziny. Mówienie o swoich prezentach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Co robi wiewiórka?*
Dzieci rozpoznają pokazywane przez N. czynności, wykonywane przez wiewiórkę, np. je orzech, skacze, śpi, zbiera orzechy. Nazywają je i powtarzają.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wiewiórki – do dziupli*.
Szarfy.
N. rozkłada na trawie szarfy – dziuple. Dzieci są wiewiórkami. Skaczą między dziuplami (obunóz). Na hasło *Wiewiórki – do dziupli*, wskakują do najbliższej dziupli i przykucają. Hasło *Wiewiórki – z dziupli* jest sygnałem do ponownego poruszania się.

III

- Ćwiczenia warg i języka.
Dzieci naśladowują ruchy N.
- Żucie gumy z zamkniętymi ustami.
- Wysuwanie warg do przodu, a potem, na zmianę – otwieranie ich i zamykanie.
- Układanie szerokiego języka na górnej wardze, przy otwartych ustach.
- Dotykanie czubkiem języka podniebienia przy otwartych ustach.
- Dotykanie czubkiem języka kolejnych zębów szczęki górnej, a potem – szczęki dolnej.
- Nauka drugiej zwrotki piosenki *Jestem samodzielny* fragmentami, metodą ze słuchu (przewodnik, cz. 1, s. 78).
- Zabawy konstrukcyjno-manipulacyjne – budowanie dowolnych konstrukcji z wybranych, klocków.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Jesienny spacer* (przewodnik, cz. 1, s. 73).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa z wykorzystaniem wiersza Bożeny Formy <i>Moje oczy</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Tańcząca rodzinka</i> .	IV 5, IV 7 I 5
II.	Zabawy dydaktyczne, rozwijające zmysły, <i>Nasze ulubione zabawy</i> . Cel: rozwijanie zmysłów. Zabawa ruchowa, w formie opowieści ruchowej, <i>Zabawy Oli</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Stać prościutko</i> , spacer w pobliżu przedszkola – obserwowanie ptaków, słuchanie ich nazw.	IV 2, IV 14 I 5 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia narządów mowy <i>Zabawy słomką</i> . Rysowanie w dużej ramce siebie z ulubioną zabawką. Odbijanie pod ramką swojego paluszka umoczonego w farbie. Dowolny taniec przy piosence <i>Nasze zmysły</i> .	IV 2 IV 8 IV 7

Cel główny:

- rozwijanie zmysłów.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rozpoznaje przedmioty za pomocą słuchu i dotyku.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Bożeny Formy *Moje oczy*, piosenka *Nasze zmysły*, zabawki, przedmioty wydające różne dźwięki (folia, pęk kluczy, gazeta), nagranie skocznej melodii, tamburyn, kołatka, grzechotka, pudło z dwoma otworami, zabawki różniące się kształtami, parawan, skrawki papieru, talerzyki, słomki do napojów, kubeczki z wodą, skrawki papieru, talerzyki, farby, karta pracy, cz. 1, nr 19.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa z wykorzystaniem wiersza Bożeny Formy *Moje oczy*.

Nagranie skocznej melodii.

Przed zabawą dzieci określają kolory swoich oczu. Stają z N. w kole.

*Kto z was ma oczy zielone,
niech spogląda w moją stronę,
niech porusza powiekami
i zatańczy razem z nami.*

*Kto z was ma niebieskie oczy,
teraz lekko niech podskoczy,*

Dzieci (za N.):

z zielonymi oczami patrzą uśmiechnięte
na N.,
poruszają powiekami,
wszystkie dzieci tańczą chwilę przy nagraniu
skocznej melodii,
dzieci o niebieskich oczach podskakują
w miejscu,

*klaśnie w dłonie i w kolana,
to zabawa jest wspaniała.
Chcemy bawić się wspaniale,
kiedy mamy oczy szare,
w parach pięknie zatańczymy,
przecież bardzo to lubimy.*

klaszczą w dłonie i uderzają w kolana,
wszystkie dzieci tańczą przy skocznej melodii,
dzieci o szarych oczach poruszają się w parach.

Na zakończenie wszystkie dzieci tańczą.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Tańcząca rodzinka*.

Tamburyn, kołatka, grzechotka.

Dziewczynki są mamusiami, a chłopcy – tatusiami. Przy dźwiękach tamburynu swobodnie tańczą mamusię, a przy dźwiękach kołatki – tatusiowie. Dźwięk grzechotki jest sygnałem do wspólnego tańca mamusi z tatusiem.

II

Zabawy dydaktyczne, rozwijające zmysły, Nasze ulubione zabawy.

- *W co lubimy się bawić?*

Dzieci wypowiadają się na temat wspólnych zabaw z rodzicami i rodzeństwem w domu.

- *Co to za zabawka?*

Pudło z dwoma otworami, różne zabawki.

N. kolejno wkłada do pudła z dwoma otworami (wielkości dziecięcej ręki) zabawki różniące się kształtami (wcześniej dotykane przez dzieci). Każde dziecko wkłada ręce do pudła i za pomocą dotyku rozpoznaje, co się w nim znajduje.

- *Która zabawka zniknęła?*

N. układa przed dziećmi kilka zabawek. Dzieci nazywają je, a następnie odwracają się tyłem do N., który w tym czasie chowa jedną zabawkę (następnie dwie lub trzy zabawki). Dzieci, po odwróceniu się z powrotem, odgadują, które zabawki zniknęły.

- *Co wydaje taki dźwięk?*

Przedmioty wydające różne dźwięki: folia, pęk kluczy, gazeta, klocki drewniane.

N. demonstruje dzieciom, jakie dźwięki wydają przedmioty, np.: ugniatana folia, poruszany pęk kluczy, darta gazeta, dwa drewniane klocki uderzane o siebie. Następnie chowa się, żeby dzieci go nie widziały (np. za parawanem), i porusza przedmiotami tak, aby wydawały dźwięki. Dzieci odgadują, jaki przedmiot wydaje dany dźwięk.

- Zabawa ruchowa w formie opowieści ruchowej *Zabawy Oli*.

Dzieci wykonują czynności, o których opowiada N. Leżą na dywanie, udają, że śpią. Ta pozycja jest punktem wyjścia do rozpoczęcia opowiadania.

Pewnego jesiennego dnia Ola obudziła się bardzo wczesnie (dzieci się budzą). Przeciągnęła się i zaczęła ziewać (przeciągają się i ziewają: aaaaaa). W domu panowała cisza, tylko z pokoju rodziców dochodziło chrapanie taty (naśladują chrapanie). Dziewczynka cichutko, aby nikogo nie obudzić, umyła się (naśladują mycie się) i ubrała (naśladują zakładanie ubrania). Postanowiła pobawić się zabawkami. Najpierw swoim ulubionym pajacykiem, który – nawet lekko dotknięty – zaczynał skakać (wykonują skoki pajacyka), potem laleczką, która śmiesznie chodziła na sztywnych nogach (dzieci chodzą, nie zginając nóg w kolanach), aż w końcu piłeczką, która równiutko podskakiwała po podłodze (skaczą obunóż). W kącie pokoju stał rowerek. Ola wskoczyła na niego i pojechała do sypialni rodziców (kładą się na plecach, naśladują jazdę na rowerze). Bała się, że jest już późno i nie zdąży do przedszkola. Mama na dzień dobry utuliła ją w swoich ramionach (tulą się, kołyszają się na boki w siadzie skrzyżnym), a tatuś kilka razy głośno ją pocałował (naśladują całowanie). „Tak miło rozpoczęty dzień będzie na pewno wspaniały” – pomyślała Ola i wszyscy razem, całą trójką pomaszzerowali do kuchni na śniadanie (tworzą przy pomocy N. trójki, maszerują).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Stań prościutko*.
Dzieci biegają po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Na hasło *Stań prościutko* zatrzymują się i prostują.
- Spacer w pobliżu przedszkola – obserwowanie nielicznych ptaków, słuchanie ich nazw, podanych przez N.

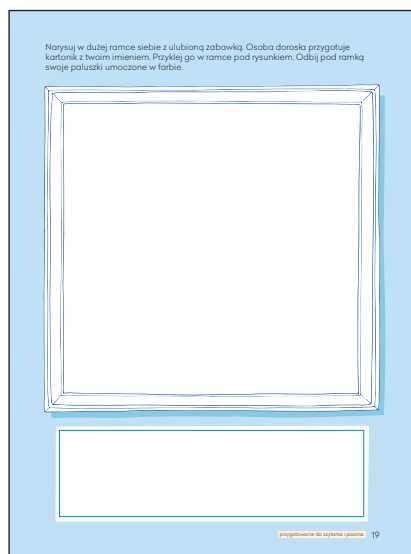
III

- Ćwiczenie narządów mowy *Zabawy słomką*.
Słomki do napojów, kubeczki, skrawki papieru, talerzyki, farby.
- *Sprzątamy śmieci* – próby przenoszenia skrawków papieru z blatu stołu na talerzyk za pomocą słomki do napojów.
- *Robimy bąbelki* – dmuchanie przez słomkę do kubeczka z wodą.
- *Śmieszne wzorki* – rozdmuchiwanie przez słomkę plamek farby umieszczonych na papierze; oglądanie powstałych wzorów.

- Karta pracy, cz. 1, nr 19.
- Narysujcie w dużej ramce siebie z ulubioną zabawką.
- Ja przygotuję kartoniki z waszymi imionami. Przyklejcie je w ramce pod rysunkiem. Odbijcie pod ramką swoje paluszki umoczone w farbie.

- Dowolny taniec przy piosence *Nasze zmysły* (sł. i muz. Bożena Forma).

I. *Nosem oddychamy –
raz, dwa, raz i dwa,
każdy zapach rozpoznamy –
raz, dwa, raz i dwa.*

II. *Uszy słyszą dźwięki –
raz, dwa, raz i dwa,
także słowa tej piosenki –
raz, dwa, raz i dwa.*

III. *Patrzemy oczami –
raz, dwa, raz i dwa,
kształty i kolory znamy –
raz, dwa, raz i dwa.*

IV. *Usta – ważna sprawa –
raz, dwa, raz i dwa,
oddychamy, rozmawiamy –
raz, dwa, raz i dwa.*

Październik, tydzień 4

Dzień 2

Moje zmysły

Rozpoznaj zabawki

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Naśladowanie tego, co robią dziewczynka i chłopiec przedstawieni na obrazkach. Zabawa naśladowcza <i>Gdy dobry humor masz.</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słuchamy.</i>	IV 1 I 5 I 5
II. Zabawy w rozpoznawanie zabawek za pomocą dotyku i słuchu. Cel: rozwijanie zmysłów. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wielkoludy i krasnale.</i> Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Każdy Tomek ma swój domek</i> , zabawa <i>Naśladowanie dźwięków.</i>	IV 2 I 5 I 4, I 5
III. Zabawy twórcze z wykorzystaniem kubeczków po jogurtach. Wypowiedzi na temat zdjęć. Dowolny taniec przy piosence <i>Nasze zmysły.</i>	IV 1 IV 5 IV 7

Cel główny:

- rozwijanie zmysłów.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rozpoznaje zabawki za pomocą dotyku i słuchu.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Marty Bogdanowicz *Gdy dobry humor masz*, piosenka *Nasze zmysły*, nagranie melodii w wiolinie i w basie, pudełko z zabawkami, koc, zabawki wydające charakterystyczne dźwięki, opaska do zasłonięcia oczu, krążki, kubeczki po jogurtach, karty pracy, cz. 1, nr 18, 20.

Przebieg dnia

I

- Karta pracy, cz. 1, nr 18.
- Naśladujcie to, co robią dziewczynka i chłopiec.
- Zabawa naśladowcza *Gdy dobry humor masz* (według Marty Bogdanowicz).
N. wypowiada tekst. Dzieci wykonują czynności, o których jest w nim mowa.

*Gdy dobry humor masz,
gdy dobry humor masz,
to zaklaszcz rękami,
to zabaw się z nami.*

Podczas kolejnych powtórzeń N. mówi: ...*to zatup nogami, to zaklaszcz rękami, to mrugaj oczami, to machaj rękami.*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słuchamy*.
Dzieci spacerują po sali. Na hasło *Słuchamy*, zatrzymują się i w ciszy wsłuchują się w odgłosy dochodzące z otoczenia. Po określeniu źródła dźwięków spacerują dalej, dotąd, aż usłyszą hasło.

II

Zabawy w rozpoznawanie zabawek za pomocą dotyku i słuchu.

- Rozpoznawanie za pomocą dotyku.
Pudełko, koc, zabawki, opaska.
N. pokazuje pudełko z zabawkami, przykryte kocem. Wyjmuje kolejno zabawki i stawia je na stoliku. Dzieci oglądają je, biorą do rąk. N. zasłania chętnemu dziecku oczy opaską. Pozostałe dzieci siadają w kole. Otrzymują od N. po jednej zabawce. N. podprowadza dziecko z zasłoniętymi oczami do innego dziecka. Przyprawdzone dziecko ma rozpoznać zabawkę za pomocą dotyku. Jeżeli odgadnie nazwę zabawki, zdejmuje zasłonę z oczu i siada na miejscu kolegi. Ten przejmuje jego rolę. Jeżeli odgadujący pomyli się, podchodzi do następnego dziecka i stara się rozpoznać trzymaną przez nie zabawkę. Przed powtórzeniem zabawy dzieci wymieniają zabawki między sobą.
- Rozpoznawanie za pomocą słuchu.
Zabawki wydające charakterystyczne odgłosy.
N. przygotowuje kilka zabawek, które wydają charakterystyczne odgłosy (np.: płacząca lalka, nakręcany samochód, balonik, piłka). Przed rozpoczęciem zabawy dzieci oglądają zabawki i słuchają odgłosów wydawanych przez nie podczas zabawy. Następnie się odwracają. N. wprawia w ruch samochód, odbija piłkę, wypuszcza powietrze z balonika lub porusza lalką. Dzieci wskazują zabawkę wydającą określony dźwięk i naśladują wydawane przez nią odgłosy. Potem próbują naśladować ruchy wybranych zabawek.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wielkoludy i krasnale*.
Nagranie melodii w wiolinie i w basie.
Dzieci poruszają się swobodnie po sali przy akompaniamencie. Słyszac dźwięki wysokie, naśladują krasnale – biegają na palcach w rytm ósemek. Słyszac dźwięki niskie – chodzą ciężko jak wielkoludy. Zabawę powtarzamy dwa lub trzy razy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Każdy Tomek ma swój domek*.

Krażki.

N. rozkłada krażki, w dość dużych odstępach, w wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Przy każdym krażku stoi jedno dziecko. Dzieci mieszkają w domkach i mówią tekst: *Każdy Tomek ma swój domek*. Na polecenie N. dzieci idą na spacer – rozchodzą się w różnych kierunkach i biegają, omijając domki, aby ich nie zburzyć. Na hasło *Wracamy do domków*, zatrzymują się, rozglądają, szybko wracają do swoich domków i znów powtarzają tekst *Każdy Tomek ma swój domek*.

- Zabawa *Naśladowanie dźwięków*.

Dzieci słuchają dźwięków (wysokich, niskich, głośnych, cichych, krótkich, długich), a potem, z zamkniętymi oczami, próbują je odtworzyć. Np. N. mruczy z zamkniętymi ustami, gwizdże, naśladuje głosy zwierząt, klaszcze, tupie... . Potem N. zamyka oczy, a każde dziecko kolejno wydaje dźwięk. N. go naśladuje.

III

- Zabawy twórcze z wykorzystaniem kubeczków po jogurtach.

Kubeczki po jogurtach.

- *Tworzymy muzykę* – próby wydobywania dźwięków z kubeczków według pomysłów dzieci, np. pstrykanie palcami w kubeczki, uderzanie jednym kubeczkiem o drugi.
- *Podajemy kubeczki* – podawanie kubeczków po kole na hasło *Hop*.
- *Maszerujemy z kubeczkami* – maszerowanie po sali z kubeczkami trzymanymi na wyciągniętych dłoniach.
- *Niezwykłe budowle* – budowanie z kubeczków piramidek lub innych budowli (pomaga N.).

- Karta pracy, cz. 1, nr 20.
- Powiedzcie, co widzicie na zdjęciach.
- Dowolny taniec przy piosence *Nasze zmysły* (przewodnik, cz. 1, s. 88).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

<p>I. Zaznaczanie na obrazku tych przedmiotów, które znajdują się pod nim. Wyliczanka <i>Dziewuszka</i>. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Wielkoludy i krasnale</i>.</p>	<p>IV 9 IV 14 I 5</p>
<p>II. Zabawy przy piosence <i>Nasze zmysły</i>. Cel: umuzykalnianie dzieci. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Drobny ścieg</i>, zabawa z zastosowaniem rymowanki <i>Mam dwie rączki</i>.</p>	<p>IV 7 I 4, I 5</p>
<p>III. Zabawa matematyczna <i>Czarodziejskie pudełko</i>. Zabawa przy piosence <i>Nasze zmysły</i>. Wykonanie pracy plastycznej <i>Moje zmysły</i> (wyprawka).</p>	<p>IV 15 IV 7 IV 8</p>

Cel główny:

- umuzykalnianie dzieci.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rozróżnia dźwięki – ciche i głośne.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: piosenka *Nasze zmysły*, wyliczanka Marty Bogdanowicz *Dziewuszka*, tamburyn, koszyczek, farby: zielona, czerwona, klocki w jednakowym kształcie, karta pracy, cz. 1, nr 21, wyprawka, karta 2, skakanki.

Przebieg dnia

I

- Karta pracy, cz. 1, nr 21.
- Odszukajcie i zaznaczcie na dużym obrazku te przedmioty, które znajdują się pod nim.
- Wyliczanka *Dziewuszka* (według Marty Bogdanowicz).
Dzieci siedzą w kole. N. mówi wyliczankę i jednocześnie wskazuje odpowiednie części ciała, a dzieci go naśladują.

*Tu paluszek.
Tu paluszek.
Tu, pośrodku, jest mój brzuszek.*

*Tu jest rączka.
Tutaj druga.
A tu oczko sobie mruga.
Tu jest buzia i ząbeczki.
Tu wpadają cukiereczki.
Tu jest nóżka.
I tu nóżka.
A tu cała jest dziewczuszka.
(A tu cały jest chłopaczek).*

N.:
pokazuje palec wskazujący prawej ręki,
pokazuje palec wskazujący lewej ręki,
rysuje koło na brzuchu, zgodnie z ruchem
wskazówek zegara,
podnosi prawą rękę,
podnosi lewą rękę,
wskazuje oko,
wskazuje usta i zęby,
pokazuje gestem wkładanie cukierków do ust,
podnosi jedną nogę,
podnosi drugą nogę,
wskazuje na siebie.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Wielkoludy i krasnale* (przewodnik, cz. 1, s. 90).

II

Zabawy przy piosence *Nasze zmysły*.

- Zabawa *Cicho – głośno*.

Tamburyn.

Podczas akompaniamentu granego na tamburynie przez N. dzieci swobodnie poruszają się po sali. Gdy usłyszą dźwięki głośne – chodzą po sali, głośno tupiąc nogami. Gdy dźwięki są ciche – dzieci wykonują przysiad i rytmicznie, ale cicho, uderzają palcami o podłogę.

- Słuchanie piosenki *Nasze zmysły* (przewodnik, cz. 1, s. 88).
- Rozmowa na temat piosenki.
 - Czym oddychamy? Czym słuchamy?
 - Czym patrzymy? Czym mówimy?Dzieci odpowiadają i pokazują określone narządy.
- Zabawa przy piosence (według Bożeny Formy).
Przygrywka: dzieci dotykają swojego nosa, swoich uszu, oczu, ust.

I. *Nosem oddychamy –
raz, dwa, raz i dwa,
każdy zapach rozpoznamy –
raz, dwa, raz i dwa.*
Przygrywka: dzieci głęboko oddychają.

II. *Uszy słyszą dźwięki –
raz, dwa, raz i dwa,
także słowa tej piosenki –
raz, dwa, raz i dwa.*
Przygrywka: nasłuchują – raz jednym uchem, raz drugim.

III. *Patrzymy oczami –
raz, dwa, raz i dwa,
kształty i kolory znamy –
raz, dwa, raz i dwa.*
Przygrywka: dzieci tworzą z rąk daszek nad oczami, spoglądają w różne strony.

IV. *Usta – ważna sprawa –
raz, dwa, raz i dwa,
oddychamy, rozmawiamy –
raz, dwa, raz i dwa.*

Zakończenie: zaciskają usta, uśmiechają się, nadają im różne kształty, wypowiadając samogłoski proponowane przez N.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Drobny ścieg*.

Skakanki.

N. rozkłada na trawie skakanki. Dzieci przechodzą o nich stopa za stopą.

- Zabawa z zastosowaniem rymowanki *Mam dwie rączki*.
Dzieci słuchają rymowanki i wskazują wymieniane części ciała.

*Mam dwie rączki i dwie nóżki.
Jeden nosek, usta też.
Mam dwa oczka i dwa uszka.
Ale czoło jedno, wiesz?*

*Oczka służą do patrzenia.
Uszka do słuchania mam.
Usta służą do jedzenia.
No a nosek – powiedz sam.*

Na zakończenie dzieci mówią, do czego służą oczy, uszy, usta i nos.

III

- Zabawa matematyczna *Czarodziejskie pudełko*.

Koszyczek z klockami.

Dzieci siedzą w kole. W środku koła leży koszyczek z klockami w jednakowym kształcie. (Najlepiej, gdyby to były plastikowe lub drewniane sześciiany). N. mówi: *Ja pudełko piękne mam, jeden klocek z niego dam* i podchodzi do każdego dziecka. Dziecko, biorąc klocek, mówi: *Jeden*. Potem N. mówi: *Chociaż klocków mniej już mam, jeszcze jeden klocek dam*. Dzieci biorą drugi klocek i także mówią: *Jeden*. Wszyscy liczą: *Jeden i jeden. Jeden, dwa*. N. pyta: *Ile masz klocków, Kasiu... (Aniu)?* Dziecko odpowiada: *Jeden, dwa* lub *dwa* – obie odpowiedzi są poprawne. Następnie N. mówi: *Policzę moje klocki: 1, 2, 3. Policzcie ze mną: 1, 2, 3. Teraz policzcie swoje klocki. Co zrobić, abyście miały tyle samo klocków co ja?* Dzieci mówią: *Trzeba wziąć jeszcze jeden klocek*. N. lub wybrane dziecko podchodzi z koszyczkiem do dzieci i mówi: *Proszę*. Dziecko biorące klocek mówi: *Dziękuję*.

N.: *Policzymy klocki*. Dzieci: *1, 2, 3*. Potem każde dziecko buduje z klocków wieżę i liczy klocki użyte do jej wykonania: *jeden, dwa, trzy*. Po zabawie dzieci odkładają kolejno klocki.

- Zabawa przy piosence *Nasze zmysły* (przewodnik, cz. 1, s. 88).

- Wykonanie pracy plastycznej *Moje zmysły*.

Farba – zielona lub czerwona, wyprawka, karta 2.

- Malowanie palcem rysunku jabłka na zielono lub na czerwono. (Maczanie palca w farbie, odbijanie kropek na rysunku i wykonywanie ruchów kolistych – pokazuje N.).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Składanie w całość obrazków zabawek (pociętych na części). Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Moje ciało</i> .	IV 9 IV 7, IV 14
II.	<i>Co tak pachnie?</i> – ćwiczenia rozwijające zmysł węchu. Cel: rozwijanie zmysłu węchu. Zabawa przy piosence <i>Nasze zmysły</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa ze śpiewem <i>Karuzela</i> , zabawa ruchowa w parze <i>Idziemy na spacer</i> , spacer – obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie.	IV 2 IV 7 I 4, I 5
III.	Łączenie kropek kredkami w odpowiednich kolorach. Kolorowanie domku. Zabawa przy piosence <i>Nasze zmysły</i> . Zabawy swobodne w wybranych kącikach.	IV 8 IV 7 I 6

Cel główny:

- rozwijanie zmysłu węchu.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- rozróżnia zapachy.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Nasze zmysły*, waciki kosmetyczne, olejki – pomarańczowy i waniliowy, perfumy, ocet, talerzyki, obrazki zabawek (pocięte na części), karta pracy, cz. 1, nr 22.

Przebieg dnia**I**

- Składanie w całość obrazków zabawek (pociętych na części).

Obrazki zabawek (pocięte na części).

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Moje ciało*.

N. śpiewa prosty tekst na melodię piosenki *Panie Janie*, a dzieci pokazują wymieniane przez niego części ciała.

*Głowa, noga, ręka, głowa,
rączki dwie, rączki dwie.*

*Brzuszek, plecy, noga,
nogi dwie, nogi dwie.*

II

***Co tak pachnie?* – ćwiczenia rozwijające zmysł węchu.**

- Zabawa zapachami – nasączenie wacików kosmetycznych różnymi substancjami.

Waciki kosmetyczne, różne substancje o charakterystycznych zapachach, talerzyki.

N. nasącza osiem wacików kosmetycznych różnymi substancjami, np.: perfumami, olejkiem pomarańczowym, octem, olejkiem waniliowym (po dwa tą samą substancją).

Dzieci wcześniej wachają perfumy, ocet i olejki.

N. kładzie waciki na talerzykach. Dzieci wachają waciki, a potem wskazują pary wacików, które pachną tak samo.

Potem N. nasącza jeden wacik dużą ilością danej substancji, a drugi – małą jej ilością. Dzieci kolejno wachają jeden wacik i drugi, wskazują ten, który pachnie mocniej.

- Zabawa z wykorzystaniem rymowanki.

*Moim nosem
wacham kwiaty,
zupę, kotka,
liść sałaty.*

*Wacham nosem
tu i tam,
wiele już
zapachów znam.*

Dzieci chodzą po sali i wachają wszystko.

- Zabawa przy piosence *Nasze zmysły* (przewodnik, cz. 1, s. 88).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa ze śpiewem *Karuzela* (przewodnik, cz. 1, s. 82).
- Zabawa ruchowa w parze *Idziemy na spacer*.

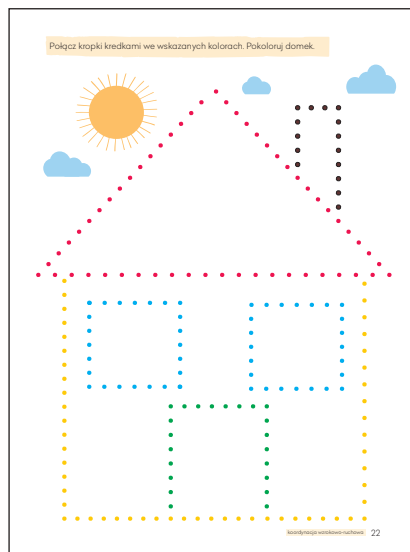
Dzieci dobierają się parami. Jedno jest mamą lub tatą, a drugie – dzieckiem. Dziecko idzie w przysiadzie, mama (tata) trzyma je za rękę. Po pewnym czasie następuje zmiana ról.

- Spacer – obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie.

Co jakiś czas dzieci głęboko wciągają nosem jesienne powietrze i wydychają je ustami.

- Karta pracy, cz. 1, nr 22.
 - Połączcie kropki kredkami w odpowiednich kolorach. Pokolorujcie domek.
- Zabawa przy piosence *Nasze zmysły* (przewodnik, cz. 1, s. 88).
- Zabawy swobodne w wybranych kąciach.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa rozwijająca sprawność manualną i spostrzegawczość <i>Nasze korale</i> (indywidualna, dla chętnych dzieci). Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Usiądź – wstań</i> . Zabawy z wykorzystaniem rymowanki <i>Kiedy jest mi nudno</i> .	IV 8 I 5 IV 1
II.	Słuchanie opowiadania Renaty Piątkowskiej <i>Okulary</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa ze śpiewem <i>Stary niedźwiedź mocno śpi</i> , zabawa ruchowa rozwijająca koordynację ruchową – <i>Idź tak jak ja</i> .	IV 5 I 4, I 5
III.	Zabawa <i>Czyj to pantofelek?</i> Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Usiądź – wstań</i> . Zabawy swobodne w wybranych kąciakach.	IV 12 IV 2 I 5 I 6

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wypowiada się na temat zachowania względem dzieci niedowidzących.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Renaty Piątkowskiej *Okulary*, rymowanka *Kiedy jest mi nudno*, korale (lub żółędzie, orzechy, kasztany, fasola), żyłka, opaska do zasłonięcia oczu, kartki z wzorami sznurów koralu, tamburyn, jabłka (dla każdego dziecka), karta pracy, cz. 1, nr 23.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa rozwijająca sprawność manualną i spostrzegawczość *Nasze korale* (indywidualna, dla chętnych dzieci).
Żyłka, korale, tworzywo przyrodnicze.
N. proponuje dzieciom wykonanie koralu. Najpierw dzieci nawlekają wspólnie z nim na żyłkę korale według własnych pomysłów. Następnie wybierają kartkę z wzorem sznura koralu i nawlekają korale zgodnie z nim. (Zamiast koralu można wykorzystać kasztany, żółędzie, fasolę, orzechy z otworami. Korale dla dzieci nie powinny być zbyt małych rozmiarów).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Usiądź – wstań*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze siadają skrzyżnię na dywanie. Dźwięk tamburynu jest sygnałem do ponownego poruszania się.

- Zabawy z wykorzystaniem rymowanki *Kiedy jest mi nudno*. Dzieci wspólnie z N. rytmizują tekst. Ilustrują go ruchem.

Kiedy jest mi nudno,

lubię bawić się.

Wymyślałam zabawy,

które cieszą mnie.

Jak piłeczka skacze,

kręcę się jak bąk,

chodzę jak pajacyk,

ręce trzymam w bok.

Dzieci (za N.):

wskazują rękami w jedną stronę, a potem w drugą, z jednoczesnym skinięciem głową w kierunku rąk, klaszczą w ręce,

wysuwają do przodu raz jedną nogę, raz – drugą,

kołyszą się na boki, ręce trzymają na biodrach,

podskakują obunóż w miejscu,

obracają się wokół własnej osi,

maszerują w różnych kierunkach na szeroko

rozstawionych nogach, z rękami uniesionymi w bok.

II

Słuchanie opowiadania Renaty Piątkowskiej *Okulary*.

- Karta pracy, cz. 1, nr 23.
- Powiedzcie, co robi dziewczynka.
- Dokończcie zdania: *Dziewczynka węża jabłuszko...* *Dziewczynka dotyka jabłuszka...* *Dziewczynka ogląda jabłuszko...* *Dziewczynka je jabłuszko...*
- Słuchanie opowiadania.

Jak ją lubię Kubę. Lubię go od wczoraj, bo dał mi ponosić swoje nowe okulary. Rano w szatni prawie go nie poznałem. W okularach wyglądał jakoś zupełnie inaczej niż zwykle. Gdy się rozbierał, mama ciągle go upominała, żeby na nie uważał i żeby ich nie zdejmował. Kuba kiwał głową, potem dał mamie całusa na pożegnanie, a gdy już wyszła, natychmiast zdjął okulary.

– *Skąd je masz?* – spytałem. – *Są całkiem fajne.*

– *Okulary są głupie* – wyjaśnił Kuba. – *Ciągle mi spadają, czochrają włosy i okropnie się brudzą.*

– *To czemu musisz je nosić?*

– *Żeby lepiej widzieć* – wyjaśnił niechętnie Kuba.

Założyłem jego okulary na nos i rozejrzałem się dokoła. Wszystko zrobiło się niewyraźne i zamazane. Nie mogłem odróżnić Kuby od wieszaków na ubranie. „Dlaczego jego mama każe mu to nosić?” – zastanawiałem się.

Kiedy usiedliśmy do śniadania, ciągle miałem okulary na nosie. Po omacku znalazłem łyżkę i próbowałem jeść owsiankę. Niestety, nie zawsze trafiałem łyżką do buzi. Wtedy wszyscy już wiedzieli, że Kuba musi nosić okulary, przez które nic nie widać, i każdy chciał je choć na chwilę założyć. W końcu ktoś zerwał mi je z nosa i wreszcie zobaczyłem moją owsiankę. Okulary wędrowały z rąk do rąk. I tak trafiły do Ani, która jest najmniejszą dziewczynką w naszej grupie. Gdy je założyła, wyglądała, jakby patrzyła na nas zza jakiejś szyby. Na jej szczupłej buzi wydawały się ogromne. A kiedy pochyliła się nad talerzem, okulary z cichym pluskiem wylądowały w owsiance. Potem działo się wszystko naraz. Ania płakała, pani czyściła okulary, owsianki stygły, a wszyscy gadali, śmiali się i broili. Kiedy wreszcie zapanował spokój, pani powiedziała:

– *Kubusiu, załóż swoje okulary. A wy, dzieci, popatrzcie. Teraz to już nie jest Kubuś, ale Kuba, a nawet powiedziałabym: Jakub. Wasz kolega wygląda w tych okularach tak poważnie, jakby nie był przedszkolakiem, ale uczniem co najmniej drugiej klasy.*

Na te słowa Kuba wyprężył się dumnie i po raz pierwszy tego dnia się uśmiechnął.

– Wygląda w nich trochę jak robot – szepnęła Marek.

– No i takiego w okularach nie można tłuc ani popychać, bo jak mu się te szkiełka porozbijają, to potem jest awantura. Wiem, co mówię, bo u nas na podwórku jest jeden taki i nawet śnieżkami nie wolno w niego rzucać – dodał Bartek.

– Sami widzicie, że okulary przydają się w różnych sytuacjach. A przede wszystkim Kuba dużo lepiej przez nie widzi. Zastanawiam się, czy ja też nie powinien sprawić sobie takich okularów. Wtedy wreszcie zobaczyłabym, kto w tej grupie najbardziej rozrabia – powiedziała pani z uśmiechem.

„To chyba nie jest dobry pomysł” – pomyślałem.

Kuba nie zdjął już okularów aż do czasu naszej poobiedniej drzemki. Wtedy delikatnie położył je na stoliku i zaczął grzebać w swoim plecaczku. Po chwili wyjął z niego coś fantastycznego. Nieduże, plastikowe pudełko, które otwierało się i zamykało z przyjemnym trzaskiem. Na pudełku namalowani byli pędzący na koniach Indianie. Mieli pióropusze, wisiorki i łuki. Byli bardzo opaleni, a włosy przewiązali kolorowymi opaskami. Ich konie pędziły jak żywe. Okazało się, że to cudowne pudełko służy do przechowywania okularów. Gdyby było moje, brałbym je do kąpieli, bo nadawało się świetnie na łódź podwodną. A dziewczyny mówiły, że zrobiłyby z niego piękne łóżeczko dla małych laleczek. Maciek raz spojrzął i już wiedział, że właśnie czegoś takiego potrzebował na naboje do kulkowca. Teraz już wszyscy zazdrościli Kubie okularów, pudełka i tego, że wygląda w nich jak Jakub. Niełatwo było zasnąć i zazdrościć jednocześnie, ale w końcu wszystkim się to udało. Nie wiem jak inni, ale ja miałem piękny sen. Śnił mi się Indianin o imieniu Tomasz, dziwnie do mnie podobny, który w ogromnych okularach galopował na koniu. Wszystko przed sobą widział zamazane, ale pędził jak wiatr. Najdziwniejsze było to, że jego wierny, indiański koń też miał na głowie okulary. A gdzieś z boku stała nasza pani, biła brawo i wołała:

– Wygląda zupełnie jak drugoklasista!

Tylko kogo ona miała na myśli: konia, Indianina czy mnie?

Tego się nie dowiedziałem, bo dorosłych nawet we śnie trudno jest zrozumieć.

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Dlaczego Kuba nosił okulary?
- Dlaczego inny chłopczyk widział przez nie niewyraźnie?
- Czego dzieci zazdrościły Kubie?
- Czy musimy uważać, gdy nosimy okulary? Dlaczego?
- Zabawa Ciuciubabka.

Opaska.

N. jest ciuciubabką i zastania sobie oczy. Umawia się z dziećmi, że będą uciekały tylko w obrębie dywanu, a on będzie je gonił i, jak znajdzie, musi rozpoznać, kto to jest. Po złapaniu N. dotyka danego dziecka i głośno podaje zauważone cechy.

- Zabawa *Który to kolega? (Która to koleżanka?)*

Opaska.

Dzieci stoją w kręgu. N. zawiązuje chętnemu dziecku opaskę na oczach i podprowadza je do wybranej osoby z koła. Dziecko stara się rozpoznać, kto to jest, za pomocą dotyku (i informacji uzyskanych od N.).

- Zabawy jabłkiem (nawiązanie do ćwiczenia na karcie pracy, cz. 1, nr 23).

Jabłko.

Każde dziecko dostaje umyte jabłko. N. prosi dzieci, żeby obejrzały jabłko. Pyta:

- Czym obejrzymy jabłuszka?
- Jak one wyglądają?

Potem dzieci wążają jabłka, określają, czym wążają i co czują. Następnie dotykają jabłek, przekładają je z ręki do ręki. Określają, co przypomina im jabłko (kształtem przypomina małą piłkę). Na zakończenie zjadają jabłka, określając, czym zjadają i jaki smak ma jabłko.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa ze śpiewem *Stary niedźwiedź mocno śpi* (przewodnik, cz. 1, s. 39).
- Zabawa ruchowa rozwijająca koordynację ruchową *Idź tak jak ja*.
Dzieci poruszają się za N. po ogrodzie przedszkolnym, w pewnych odstępach, naśladując pokazywane przez niego kroki.

III

- Zabawa *Czyj to pantofelek?*
Dzieci siadają w kole. Jedno dziecko odchodzi na bok i staje tyłem do pozostałych. Wskazane dzieci ściągają po jednym pantofelku i wkładają do środka koła. Potem dzieci siadają w taki sposób, żeby nie było widać, czy mają na obu stopach pantofelki, i wołają odwrócone dziecko. Zadaniem dziecka jest odszukanie właścicieli pantofelków.

- Ćwiczenia logopedyczne.
- *Jedzenie na obiad zupy, która jest za gorąca, dlatego trzeba ją ostudzić* – dmuchanie leciutko, jak najdłużej, na ręce, które udają miseczki.
- *Małe roboty wołają swoje mamy* – wypowiedanie powoli, przedłużając, słowa: *mma – mma, mma – mma...*
- Udawanie parsających żrebaków (wibracyjne ruchy warg), a potem naśladowanie odgłosu ich biegania (kląskanie – czubek języka uderza o podniebienie i z klaśnięciem opada na dół).
- Śpiewanie razem, ale każdy na swoją melodię, prostej piosenki: *la, la, la... le, le, le... lo, lo, lo...* na przemian – cichutko, głośniej i bardzo głośno.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Usiądź – wstań* (przewodnik, cz. 1, s. 97).
- Zabawy swobodne w wybranych kącikach.

Listopad, tydzień 1

Dzień 1

Pada deszcz
Odgłosy deszczu

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Nauka wyliczanki o deszczu. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszcz pada.</i>	IV 5 IV 2 I 5
II.	Ilustracja ruchowa wiersza Janiny Porazińskiej <i>Dziadzio Mrok</i> . Cel: rozwijanie inwencji twórczej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pod parasolem</i> , zabawa ruchowa <i>Omiń kałużę</i> .	IV 1, IV 5 I 4, I 5
III.	Zabawa matematyczna <i>Duże – małe</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszcz pada</i> . Zabawy swobodne w wybranych kącikach.	IV 11 I 5 I 6

Cel główny:

- rozwijanie inwencji twórczej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- ilustruje wiersz ruchem.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: wiersz Janiny Porazińskiej *Dziadzio Mrok*, wycieczka *Mam dwie rączki*, tamburyn, kolorowe krążki, skakanki, duże zabawki i małe zabawki, tablica demonstracyjna nr 16.

Przebieg dnia

I

- Nauka wycieczki (według pomysłu autora).

*Wieje wiatr,
pada deszcz,
jestem smutna*

*i ty też!
Stuka w okno
mokry deszcz.*

*Chodź tu,
ze mną
pobaw się!*

- Ćwiczenia logopedyczne.
- Leciutkie kręcenie głową w jedną, a potem w drugą stronę (na boki).
- Wyobrażanie sobie swoich urodzin i zdmuchiwanie świeczek na tortcie (długie dmuchanie).
- Zamienianie języka w szczoteczkę i szorowanie nim zębów (pocieranie językiem o górne zęby i o dolne zęby, od strony wewnętrznej i zewnętrznej).
- Udawanie spania i cichutkiego chrapania (na wdechu i na wydechu).
- Mówienie, jak nazywa się przedmiot pokazywany przez N.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszcz pada*.

Dzieci stają przy ścianie lub w innym, wyznaczonym miejscu. Kiedy N. powie: *Słonko świeci*, dzieci w dowolny sposób poruszają się (spacerują, biegają) po sali. Na hasło: *Deszcz pada*, wracają na poprzednie miejsce. Urozmaicenie zabawy może stanowić naśladowanie odgłosu spadających kropeł deszczu (rytmiczne klaskanie oraz wymawianie słowa *kap... kap...*).

II

Ilustracja ruchowa wiersza Janiny Porazińskiej *Dziadzio Mrok*.

- Tablica demonstracyjna nr 16.
- Jak wygląda park późną jesienią?
- Jakie odgłosy wydaje padający deszcz?
- Pod czym chronią się ludzie przed deszczem?
- Słuchanie wiersza.

*Pada, pada deszcz
chlupu-chlupu, chlup!
Idzie dziadzio Mrok
tupu-tupu, tup!
Idzie dziadzio Mrok
człapu-człapu, człap!
Wyskoczyła noc,
za połę go łap!*

Zmyka dziadzio Mrok
tupu-tupu, tup!
A noc za nim brnie...
chlupu-chlupu, chlup!

- Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze.
Dzieci powtarzają za N. fragmenty wiersza, np.: *Chlupu-chlupu, chlup; Tupu-tupu, tup! Człapu-człapu, człap!...*

- Ilustracja ruchowa wiersza.
N. recytuje wiersz, ilustrując go ruchem. Wyjaśnia znaczenie niezrozumiałych słów. Dzieci go naśladują, powtarzają głośno wyrazy dźwiękonaśladowcze.

*Pada, pada deszcz
chlupu-chlupu, chlup!
Idzie dziadzio Mrok
tupu-tupu, tup!
Idzie dziadzio Mrok
człapu-człapu, człap!
Wyskoczyła noc,
za połą go łap!
Zmyka dziadzio Mrok
tupu-tupu, tup!
A noc za nim brnie...
chlupu-chlupu, chlup!*

Dzieci (za N.):
naśladują ruchem palców padający deszcz,
pocierają dłońmi o siebie,
cicho maszerują w miejscu,
rytmicznie, głośno tupią,
cicho maszerują w miejscu,
klaszczą w ręce,
wyskakują obunóż w górę,
obracają się wokół własnej osi za wyciągniętą ręką,
biegają w miejscu,
rytmicznie tupią,
poruszają się w miejscu na szeroko rozstawionych nogach,
pocierają dłońmi o siebie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pod parasolem*.
Tamburyn, kolorowe krążki.
Przy dźwiękach tamburynu dzieci poruszają się po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego, trzymając krążki nad głową, bo pada deszcz. Gdy dźwięki tamburynu milkną – deszcz przestaje padać – dzieci opuszczają ręce z krążkami i spacerują po ogrodzie.
- Zabawa ruchowa *Omiń kałużę*.
Skakanki.
N. rozkłada w wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego skakanki, tworząc z nich kałużę. Są one różnego kształtu i rozłożone w różnych kierunkach. Dzieci chodzą grupkami, przekraczając i omijając kałużę. To dziecko, które wpadło do kałuży, odchodzi na chwilę na bok, gdzie czyści buty i otrzepuje ubranie. Potem wraca do zabawy.

III

- Zabawa matematyczna *Duże – małe*.
Zabawki.
N. pokazuje dzieciom zabawki, prosząc o nazwanie każdej z nich. Następnie role się zmieniają – N. nazywa zabawkę, wymieniając jej wielkość, a dzieci ją pokazują. Kolejnym etapem zabawy będzie oddzielenie przez dzieci dużych zabawek od małych. Na zakończenie N. pyta kolejno każde z dzieci, jaką zabawkę i jakiej wielkości trzyma w ręce.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszcz pada* (przewodnik, cz. 1, s. 101).
- Zabawy swobodne w wybranych kącikach.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

<p>I. Słuchanie piosenki <i>Pada deszcz</i>. Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszcz pada</i>.</p>	<p>IV 7 IV 2 I 5</p>
<p>II. Ćwiczenia liczbowe w formie opowieści matematycznej <i>Trzy parasole</i>. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uwaga, kałuża!</i> Zabawy na świeżym powietrzu: rytmiczna wyliczanka <i>Deszczowe krople</i>, zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Jestem zabawką</i>.</p>	<p>IV 15 I 5 I 4, I 5</p>
<p>III. Zabawy wodą (przelewanie, wlewanie, pluskanie...) Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uwaga, kałuża!</i> Zabawa plastyczna <i>Kałuże z plasteliny</i>. Łączenie kropek – tworzenie rysunku parasola. Powtarzanie rymowanki i odbijanie na rysunku parasola palców maczanych w niebieskiej farbie.</p>	<p>IV 13, IV 18 I 5 IV 8 IV 5, IV 8</p>

Cel główny:

- rozwijanie umiejętności liczenia.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- liczy w zakresie trzech.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Pada deszcz*, kilka dużych parasoli, kartki, plastelina, sylwety parasoli – duże i małe (dla każdego dziecka), kubeczki, miski, karta pracy, cz. 1, nr 24.

Przebieg dnia

I

- Słuchanie piosenki *Pada deszcz* (sł. i muz. Bożena Forma).

Pa - da deszcz ka - pu, kap, i - dą dzie - ci człap, człap, człap.

I - dzie też O - li brat po ka - łu - zach człap, człap, człap.

Dziś od ra - na desz - czyk pa - da, z desz - czem świe - tna jest za - ba - wa.

I. *Pada deszcz kapu, kap,
idą dzieci człap, człap, człap.
Idzie też Oli brat
po kałużach człap, człap, człap.*

Ref.: *Dziś od rana deszczyk pada,
z deszczem świetna jest zabawa.*

II. *Pada deszcz kapu, kap,
wszyscy tańczą szlap, szlap, szlap.
I ja też, szlap, szlap, szlap,
tańczę z deszczem chlap, chlap, chlap.*

Ref.: *Dziś...*

III. *Złoty deszcz, kapu, kap,
lubią dzieci człap, człap, człap.
Jaki dziś mokry świat,
bo jesienny deszczyk spadł.*

Ref.: *Dziś...*

- Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze. Dzieci powtarzają za N. słowa dźwiękonaśladowcze: *kapu, kap; człap, człap, człap; szlap, szlap, szlap.*
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszcz pada* (przewodnik, cz. 1, s. 101).

II

Ćwiczenia liczbowe w formie opowieści matematycznej *Trzy parasole.*

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Chronimy się przed deszczem.*
Parasole.
N. rozkłada w sali kilka dużych parasoli. Dzieci spacerują pomiędzy nimi. Dziewczynki powtarzają słowa: *Kapie, kapie, kapie*, a chłopcy: *Pada, pada, pada*. Na hasło *Ulewa* – dzieci szybko chowają się pod parasole. Podczas powtórzenia zabawy dzieci, które mówiły *Kapie*, będą mówiły *Pada*, i odwrotnie.
- Opowiadanie N. *Rodzina parasoli.*
Sylwety parasoli (dużych – dla N. – i mniejszych – dla dzieci).
N. opowiada, ilustrując opowiadanie sylwetami parasoli. Dzieci wykonują jego polecenia. Dla każdego dziecka N. przygotowuje sylwety takich samych parasoli, jakie ma on, tylko w mniejszych rozmiarach.
W przedpokoju za drzwiami znajdował się stojak na parasole. Stały tam parasole całej rodziny. Ten największy – czarny – to parasol taty. Mniejszy niż parasol taty jest parasol mamy. Jest on w kolorze... (Czerwonym – dopowiadają dzieci). Najmniejszy z wszystkich parasoli jest parasol Tomka. Jest on w kolorze... (Niebieskim – dopowiadają dzieci).
W czasie opowiadania N. przypina do tablicy sylwety kolejnych parasoli, według malejącej wielkości.

- Ćwiczenia liczbowe.
- Ile parasoli jest w stojaku? (3).
- Połóżcie przed sobą trzy parasole, pamiętając o tym, że parasol taty jest największy, mamy – mniejszy niż taty, a Tomka – najmniejszy.
Kiedy na dworze pada deszcz, z mieszkania wychodzą parasol taty i parasol mamy. Tomek nigdy nie zabiera swojego parasola. Choćby nie wiem jak lało. Dlaczego? Zawsze powtarza, że chłopaki parasoli nie noszą. (Przy słowach: *Z mieszkania wychodzą...* N. i dzieci kolejno odkładają parasol taty i parasol mamy – 2 parasole).
- Ile parasoli zostaje w domu? (1).
Smutno jest parasolowi Tomka. (Dzieci próbują pokazać, jak smuci się parasol). Ale po południu humor mu się poprawia. Wracają z pracy tata i mama, oczywiście z parasolami. A potem wbiega Tomek w mokrym płaszczu przeciwdeszczowym, a jego parasol, choć stał w kącie i nie był na deszczu, cieszy się, że już nie jest sam. (Dzieci pokazują, jak parasol może okazywać radość).
- Ile parasoli zostało w stojaku, kiedy wszyscy wyszli? (1).
- Ile parasoli przyszło, gdy wrócili z pracy rodzice i Tomek? (2). (N. i dzieci dokładają brakujące parasole).
- Ile parasoli stoi teraz w stojaku? (3).
- Czyje parasole są mniejsze niż parasol taty? (Parasole mamy i Tomka).
- Czyje są większe niż parasol Tomka? (Mamy i taty).
- Czyj parasol jest większy niż parasol mamy? Czyj jest mniejszy? (Większy niż parasol mamy jest parasol taty, a mniejszy – parasol Tomka).
- Ćwiczenia rytmiczne *Łańcuch parasoli*.

Sylwety parasoli.

Dzieci wspólnie układają łańcuch parasoli, z zachowaniem rytmu: parasol taty, mamy, Tomka; taty, mamy, Tomka (trzy sekwencje). Powtarzają słowa: *duży, mniejszy, najmniejszy*.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uwaga, kałuża!*
Dzieci spacerują po sali. Na hasło *Uwaga, kałuża!* – naśladowują przeskakiwanie przez kałużę.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Rytmiczna wyliczanka – *Deszczowe krople*.
Dzieci stają w kole. N. mówi tekst i jednocześnie rytmicznie klaszcze (podwójny rytm).

Desz-czyk ka-pie kap, kap, kap.

Łap kro-pel-ki w rącz-ki, łap, łap.

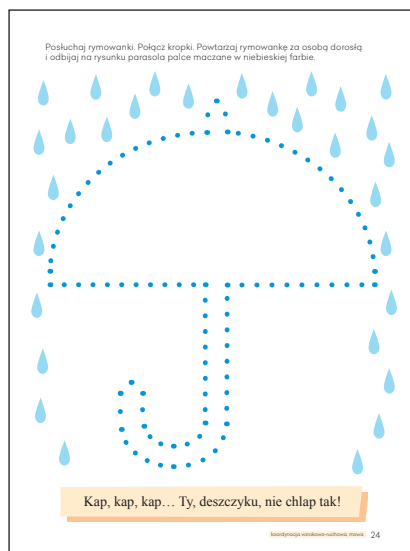
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jestem zabawką*.
Dzieci naśladowują ruchy i odgłosy zabawek, których nazwy podaje N.

III

- Zabawy wodą.
Kubeczki, miska, woda.
Dzieci przelewają wodę z kubeczka do kubeczka, wlewają wodę z kubeczka do miski; plu-skają palcami, rękami w misce z wodą. Obserwują spadające z dłoni krople wody, słuchają odgłosów, porównują je.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uwaga, kałuża!* (przewodnik, cz. 1, s. 105).
- Zabawa plastyczna *Kałuże z plasteliny*.
Plastelina, kartki.
Chętne dzieci modelują placki z plasteliny, nakleją je na kartkach.

- Karta pracy, cz. 1, nr 24.
- Posłuchajcie rymowanki. Połączcie kopki, tworząc rysunek parasola.
- Powtarzajcie rymowankę za N. i odbijajcie na rysunku parasola palce maczane w niebieskiej farbie.

Listopad, tydzień 1

Dzień 3

Pada deszcz
Chmurki i deszcz

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawy ortofoniczne <i>Jesienna pogoda</i> . Zabawa relaksacyjna <i>Jak pada deszcz?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uwaga, kałuża!</i>	IV 2 IV 1 I 5
II.	<i>Pada deszcz</i> – ćwiczenia plastyczne (wyprawka). Cel: rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu: spacer – obserwowanie chmur, określanie, czy może z nich padać deszcz; zabawy krążkami.	IV 8 I 4, I 5
III.	Zabawa <i>Znamy kolory</i> (wyprawka). Zabawa <i>Ubieramy lalkę na jesienny spacer</i> (ćwiczenia indywidualne). Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszcz pada</i> . Zabawy swobodne według zainteresowań dzieci.	IV 8 IV 12, IV 16 I 5 I 6

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wykonuje pracę plastyczną.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: wiersz Danuty Gellnerowej *Wiatr i chmurki*, niebieska farba plakatowa, szary papier z wyprawki, grzechotka, kołatka, obrazki przedstawiające części garderoby lalki, zabawki w czterech kolorach: żółtym, niebieskim, zielonym i czerwonym, nagranie muzyki do zabawy ortofonicznej, nagranie odgłosów padającego deszczu, opaski z rysunkami chmur – małych i dużych, kolorowe krążki, naklejki z wyprawki, wyprawka, karta 18.

Przebieg dnia

I

- Zabawy ortofoniczne *Jesienna pogoda*.
Nagranie rytmicznej melodii.
Dzieci biegają swobodnie po sali w rytm muzyki. Podczas przerwy w muzyce i na hasło *Pada deszcz*, zatrzymują się, wykonują przysiad, uderzają palcami o podłogę i mówią: *Kap, kap, kap...* Gdy muzyka zacznie grać, biegają dalej. Podczas następnej przerwy N. podaje hasło *Wieje wiatr*. Wówczas dzieci zatrzymują się, stają w lekkim rozkroku, unoszą ręce do góry. Kołyszają nimi i mówią: *sz, sz, sz, sz...*
- Zabawa relaksacyjna *Jak pada deszcz?*
Dzieci kładą się na podłodze, zamykają oczy i w ciszy nasłuchują odgłosów deszczu. (Jeżeli nie pada deszcz, należy wykorzystać nagranie z odgłosami padającego deszczu).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uwaga, kałuża!* (przewodnik, cz. 1, s. 105).

II

***Pada deszcz* – ćwiczenia plastyczne.**

- Zabawa z wykorzystaniem wiersza Danuty Gellnerowej *Wiatr i chmurki*.
N. recytuje wiersz wers po wersie. Dzieci jak echo powtarzają słowa, wspólnie rytmizują tekst. Potem mówią wiersz za N. w różnym tempie – szybko, wolno; z różnym natężeniem głosu – cicho, głośno.

Znajdź utwór
we własnych zasobach

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Małe chmury i duże chmury*.
Opaski z rysunkami chmur – małymi i dużymi, grzechotka, kołatka.
N. dzieli dzieci na dwie grupy – małe chmury i duże chmury. Zakłada im opaski z odpowiednimi rysunkami. Przy dźwiękach grzechotki poruszają się małe chmury, przy dźwiękach kołatki – duże chmury.
 - Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy.
Szary papier z wyprawki, niebieska farba.
Dzieci dostają szary papier i rozrobioną niebieską farbę. Najpierw naśladowują N. – kreślą w powietrzu kształt chmury. Następnie malują chmurę na szarym papierze, wykonując koliste ruchy palcami maczanymi w niebieskiej farbie. Gdy praca wyschnie, dzieci nakleją na chmurę trzy obrazki (naklejki) przedstawiające krople deszczu.
 - Wykonywanie prac przez dzieci.
 - Umieszczanie wykonanych prac w kąciку dla rodziców.
- **Zabawy na świeżym powietrzu**
- Spacer – przyglądanie się chmurom, określanie, czy może z nich padać deszcz.
 - Zabawy krążkami.
Kolorowe krążki.
Każde dziecko bierze krążek i staje w wybranym miejscu ogrodu przedszkolnego. Układa krążek względem siebie według poleceń N. Np.

- na głowie,
- przed sobą,
- za sobą,

- nad sobą,
- obok siebie.

III

-
 Zabawa *Znamy kolory*.
Zabawki w kolorach: żółtym, niebieskim, zielonym, czerwonym, wyprawka, karta 18.
 N. przygotowuje zabawki w kolorach: żółtym, zielonym, niebieskim i czerwonym. Grupuje je według kolorów i umieszcza w czterech dostępnych miejscach. Pokazuje kartonik wypchnięty z wyprawki, z prostokątem w jednym z tych czterech kolorów, pyta dzieci o nazwę tego koloru i chowa kartonik. To samo robi z pozostałymi kartonikami. Potem prosi dzieci, żeby się ustawiły przy żółtych (niebieskich, zielonych, czerwonych) zabawkach.
- Zabawa *Ubieramy lalkę na jesienny spacer* (ćwiczenia indywidualne lub w małych zespołach).
Obrazki przedstawiające różne części garderoby.
 Dzieci wybierają spośród części garderoby (obrazków) ubrania potrzebne na jesienny spacer; nazywają je; wyjaśniają, na których częściach ciała nosi je lalka.
-
 Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszcz pada* (przewodnik, cz. 1, s. 101).
- Zabawy swobodne według zainteresowań dzieci.

Listopad, tydzień 1

Dzień 4

Pada deszcz

Bawimy się, gdy pada deszcz

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Łączenie w pary małych parasoli i dużych parasoli w tych samych kolorach. Nazywanie kolorów parasoli. Nauka krótkiej rymowanki o parasolu. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pod parasolem</i> .	IV 12 IV 5 I 5
II.	Zabawy przy piosence <i>Pada deszcz</i> . Cel: umuzykalnianie dzieci. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszcz pada</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Poruszam się jak...</i> , zabawa bieżna z obrotem – <i>Teraz obrót</i> .	IV 7 I 5 I 4, I 5
III.	Słuchanie opowiadania <i>Smutny parasol</i> . Rozmowa na temat opowiadania. Ćwiczenia pantomimiczne. Oglądanie zdjęć. Wskazywanie parasoli. Określanie, do czego służą. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pod parasolem</i> .	IV 5 IV 5 IV 1 IV 2 I 5

Cel główny:

- umuzykalnianie dzieci.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- gra na nietypowych instrumentach.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,

- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Pada deszcz*, opowiadanie Wiesławy Żaby-Żabińskiej *Smutny parasol*, trzy sylwety parasoli z kropkami, reklamówki, gazety, pałeczki, metalowe naczynia, tamburyn, grzechotki wykonane z kubków po jogurtach, kolorowe krążki, karta pracy, cz. 1, nr 25, tablica demonstracyjna nr 17.

Przebieg dnia

I

- Karta pracy, cz. 1, nr 25.
- Połączcie w pary małe parasole i duże parasole w tym samym kolorze. Nazwijcie kolory parasoli.
- Czym różnią się parasole? – rozwiązywanie problemu (kolorami, wielkością).
- Nauka krótkiej rymowanki.

Sylwety parasoli.

*Gdy pod parasolem stoję
– deszczu się nie boję.*

Dzieci siadają przed tablicą, na której wiszą trzy sylwety parasoli (czerwona, zielona, żółta) z naklejonymi na nich białymi kropkami w kształcie kół. Liczą parasole: jeden, dwa, trzy.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pod parasolem*.

Kolorowe krążki, tamburyn.

Dzieci poruszają się pomiędzy krążkami (parasolami) rozłożonymi na dywanie, w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Na hasło *Pada deszcz*, zatrzymują się, podnoszą krążki nad głowy – chronią się pod parasolem przed deszczem. Dźwięki tamburynu są sygnałem do ponownego poruszania się.

II

Zabawy przy piosence *Pada deszcz*.

- Słuchanie piosenki *Pada deszcz* (przewodnik, cz. 1, s. 103).
 - Rozmowa na temat piosenki.
 - Co robi deszcz?
 - Jakie odgłosy wydaje padający deszcz, a jakie – idące dzieci?
 - Czy dzieciom podoba się, że pada deszcz?
 - *Pada deszcz* – granie na instrumentach nietypowych (według Bożeny Formy).
- Reklamówki, metalowe naczynia: pokrywki, miednice, metalowe pudełka; grzechotki wykonane z kubków po jogurtach.**

I. *Pada deszcz kapu, kap,
idą dzieci człap, człap, człap.
Idzie też Oli brat
po kałużach człap, człap, człap.*

Ref.: *Dziś od rana deszczu pada,
z deszczem świetna jest zabawa.*

Dzieci (za N.):

szeleszczą reklamówkami,

miarowo uderzają grzechotkami w dłonie,

miarowo uderzają pałeczkami w metalowe przedmioty,

II. *Pada deszcz kapu, kap,
wszyscy tańczą szlap, szlap, szlap.
I ja też, szlap, szlap, szlap,
tańczę z deszczem chlap, chlap, chlap.*

tak samo jak przy zwrotce pierwszej,

Ref.: *Dziś...*

tak samo jak po zwrotce pierwszej,

III. *Złoty deszcz, kapu, kap,
lubią dzieci człap, człap, człap.
Jaki dziś mokry świat,
bo jesienny deszczu spadł.*

tak samo jak przy zwrotce pierwszej,

Ref.: *Dziś...*

tak samo po zwrotce pierwszej.

- Zabawa rytmiczna *Pada deszcz.*

Gazety.

Dzieci spacerują, trzymając w rękach gazety. Rytmizują słowa: *Pada deszcz* i naśladują odgłosy deszczu, uderzając rękami w gazety.

- Nauka refrenu fragmentami, metodą ze słuchu. (Zwrotek dzieci nauczą się w ciągu kolejnych dni).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszcz pada* (przewodnik, cz. 1, s. 101).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Poruszam się jak...*

Dzieci poruszają się jak wymienione w rymowance zwierzęta.

<i>Skaczymy jak żabki, biegamy jak konie, chodzimy jak słonie (na stojąco),</i>	<i>fruwamy jak bociany, biegamy jak tygrysy, piszczymy jak myszy.</i>
---	---

- Zabawa bieżna z obrotem – *Teraz obrót.*

Tamburyn.

Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonym miejscu w ogrodzie przedszkolnym. Na dźwięki tamburynu zatrzymują się i wykonują obrót dookoła własnej osi, po czym kontynuują bieg, aż do usłyszenia dźwięków tamburynu.

III

- Słuchanie opowiadania Wiesławy Żaby-Żabińskiej *Smutny parasol.*

W pewnym mieście, w pewnym domu, na pewnej półce leżał parasol. Leżał od dawna, ponieważ od dawna nie padał deszcz. Był smutny, martwił się:

– Nikt mnie nie lubi – mówił.

Usłyszała parasol duża torba podróżna. Była już stara i wiele w życiu widziała.

– Nie martw się, któregoś dnia i ty będziesz potrzebny – powiedziała wesoło i dodała: – Ja również najczęściej leżę tutaj, na półce, ale nie martwię się, bo wiem, że pewnego dnia to ja będę najważniejsza. Każdy będzie mówił: Gdzie jest moja torba? Włożyłeś do torby? Zmieści się w torbie? Czy wiesz, kiedy to będzie? – zapytała.

Ale parasol nie zdążył odpowiedzieć, bo pani wzięła go z półki. Szczęśliwy, zapomniał o pytaniu torby podróżnej. A ty, czy wiesz, kiedy ludzie potrzebują torby? Kiedy jest ona najważniejsza?

- Rozmowa na temat opowiadania.
- Dlaczego parasol był smutny?

- Kiedy potrzebujemy torby podróżnej?
- Czy parasol był szczęśliwy, gdy wzięła go pani? Dlaczego?
- Ćwiczenia pantomimiczne.
Dzieci pokazują miną, gestem, jak wygląda smutny parasol, a jak – wesoły parasol.
- Tablica demonstracyjna nr 17.
- Obejrzyjcie zdjęcia. Pokażcie parasole. Do czego one służą?
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pod parasolem* (przewodnik, cz. 1, s. 109).

Listopad, tydzień 1

Dzień 5

Pada deszcz

Rozmarzone kalosze

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

<p>I. Rozwiązywanie zagadek o parasolu i deszczu. Kolorowanie rysunku parasola. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uwaga, kałuża!</i></p>	<p>IV 5 IV 8 I 5</p>
<p>II. Słuchanie opowiadania Grzegorza Kasdepke <i>Rozmarzone kalosze</i>. Cel: rozwijanie mowy. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uwaga, kałuża!</i> Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa paluszkowa <i>Wiewiórka</i>, zabawa z zastosowaniem chusty animacyjnej <i>Kapuśniaczek, ulewa</i>.</p>	<p>IV 5 I 5 I 4, I 5</p>
<p>III. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość <i>Co do siebie nie pasuje?</i> Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Chodzimy w kaloszach</i>. Ćwiczenia liczbowe <i>Krople deszczu</i>. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Uwaga, kałuża!</i></p>	<p>IV 11 I 5 IV 15 I 5</p>

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wypowiada się na temat kaloszy.

Rozwijane kompetencje kluczowe

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Grzegorza Kasdepke *Rozmarzone kalosze* (z książki *Kacper z szuflady*), rysunki parasola dla każdego dziecka, obrazki kaloszy (pocięte na połówki), duże papierowe krople deszczu, duże męskie kalosze, nitki, obrazki (parasol, deszcz), chusta animacyjna, tablica demonstracyjna nr 18.

Przebieg dnia

I

- Rozwiązywanie zagadek.

Obrazki przedstawiające rozwiązania zagadek.

Dzieci odgadują zagadki, wskazują obrazki, które są ich rozwiązaniami. Osoba, która jako pierwsza rozwiąże zagadkę, otrzymuje brawa.

*Kiedy słońce świeci, smutny stoi w kącie,
a gdy na deszcz się zbiera,
to na spacer go zabierasz. (parasol)*

*Spada z chmury w dzień ponury.
Gdy w ogrodzie spadnie,
wszystko rośnie ładnie. (deszcz)*

- Kolorowanie rysunku parasola.

Rysunki parasoli, kredki.

- • Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uwaga, kałuża!* (przewodnik, cz. 1, s. 105).

II

Słuchanie opowiadania Grzegorza Kasdepke *Rozmarzone kalosze* (z książki *Kacper z szuflady*).

- Rozwiązywanie zagadki.

*Jakie obuwie do tego służy,
żeby w nim biegać po kałuży? (kalosze)*

- Zabawa językowa *Co lubią kalosze?*
Dzieci próbują odpowiedzieć na pytanie *Co lubią kalosze?* Np.: *chodzić, chlapać, tupać, moknąć.*
- Ćwiczenia rytmiczne *Moje kalosze.*
Dzieci rytmiczują zdanie *Moje kalosze zawsze chętnie noszę* – z klaskaniem, tupaniem, łączeniem tupania i klaskania.
- Powtarzają słowa dźwiękonaśladowcze: *Idą kalosze – tup, tup, tup, po wodzie chlapią: chlap, chlap, chlap, cicho szurają: szur, szur, szur, na deszcz czekają: bul, bul, bul.*
- Słuchanie opowiadania.

– *Opowiesz mi bajkę? – prosi wieczorem Kacper.*

– *O czym? – siadam na łóżku.*

– *O mnie – szepcze Kacper. – I na przykład o moich kaloszach.*

– *Dlaczego właśnie o kaloszach? – pytam zdziwiony.*

– *Żeby było trudniej – wyjaśnia Kacper.*

A potem zamyka oczy, poprawia kołdrę i cały zamienia się w słuch.

– *Pewien chłopczyk o imieniu Kacper – zacznym opowieść – miał kalosze, które bardzo, ale to bardzo chciały być butami do biegania.*

– *Nie rozmieszajcie nas! – śmiały się inne buciki. – Kalosze są od człapania po kałużach. No ale kalosze chciały biegać. Ilekroć padał deszcz, wędrowały wraz ze swym kilkuletnim właścicielem do przedszkola, by tam – wciśnięte w kąt szatni – marzyć całymi godzinami o sportowych wyścigach. Nikt jednak tych marzeń nie traktował poważnie.*

– *A taplać się w błocie to nie łaska? – szydziły kolorowe adidas.*

– *Albo łazić po przegniłych liściach? – prychały dziewczęce pantofelki.*

Tenisówki zaś chichotały tak głośno, że później przez godzinę nie były w stanie rozplątać sznurówek. No bo rzeczywiście – widział kto śmieszniejsze kalosze?

Któregoś dnia dzieci z przedszkola wybrały się na spacer. Wszystkie buciki – adidasy, tenisówki, pantofelki – podskakiwały radośnie. Tylko kalosze wlokły się ponuro na końcu.

– No i dlaczego nie biegacie? – rechotały adidasy.

– Co, sił zabrakło? – szydziły pantofelki.

A tenisówki, raz lewa, raz prawa, pokazywały kaloszom język. Nagle zaczął padać deszcz.

– Ach, jakie błocko! – jęczały pantofelki.

– Co za kałuże! – biadoliły adidasy.

– Zmokniemy – trzęsły się tenisówki.

Jedynie kalosze biegly śmiało naprzód – przez błoto, przez kałużę, przez rwące po ulicy strumyki; jeszcze pięćdziesiąt metrów, jeszcze tylko dziesięć, jeszcze pięć i...

– Wygrałem! – krzyknął Kacper. – Pierwszy!

– No, no... – wysapały adidasy.

– Hm – zmoknięte pantofelki nie wiedziały, co powiedzieć. A tenisówki tylko żałośnie pochlipywały.

– No i widzicie? – cieszył się Kacper. – Widzicie, jakie mam buty do biegania?!

– Tonie są zwyczajne buty do biegania – burknęło któreś dziecko.

– Pewnie, że nie zwyczajne – obruszył się Kacper. – Przecież zwyczajne nie nadają się do biegania po deszczu!

Zapadła cisza.

– I co dalej? – szepcze rozespany Kacper.

– Kalosze były bardzo szczęśliwe i wszyscy chcieli się z nimi kolegować. – Głaszczę mego synka po głowie.

– Ze mną też? – upewnia się Kacper.

– Z tobą przede wszystkim.

– Super – szepcze Kacper. – Jeżeli będziesz miał kiedyś kłopoty z kolegami, to pożyczę ci moje kalosze.

– Wiem, synku. Dobranoc.

- Rozmowa na temat opowiadania.

T

Tablica demonstracyjna nr 18.

- O czym marzyły kalosze?
- Co myślały o tym inne buty?
- Czy spełniło się marzenie kaloszy?
- Zabawa orientacyjno-porządkowa
Uwaga, kałuża! (przewodnik, cz. 1, s. 105).

N

N

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa paluszkowa *Wiewiórka* (według Krzysztofa Sąsiadka). Każde dziecko wyciąga przed siebie jedną rękę, zaciśniętą w pięść. Dzieci wykonują za N. określone ruchy.

*Wiewióreczka mała
kamyczek spotkała.
Wiewióreczka mała
grzybek spotkała.
Wiewióreczka mała
robaczka spotkała.
Wiewióreczka mała
żółędzie spotkała.
Wiewióreczka mała
orzesek spotkała.
Kamyczek poklepała,
grzybka podrapała,

robaczka uściskała,
żółędzie pogłaskała,
a orzesek – z sobą zabrała.*

Dzieci:

odginają z pięści mały palec,
 odginają palec serdeczny,
 odginają palec środkowy,
 odginają palec wskazujący,
 odginają kciuk,
 klepią odgięty mały palec palcami drugiej ręki,
 drapią odgięty palec serdeczny palcem wskazującym
 drugiej ręki,
 ściskają odgięty palec środkowy palcami drugiej ręki,
 głaszczą odgięty palec wskazujący palcami drugiej ręki,
 chowają odgięty kciuk w drugiej dłoni.

- Zabawa ruchowa z zastosowaniem chusty animacyjnej *Kapuśniaczek, ulewa*.

Chusta animacyjna.

Dzieci stoją w kole. Wachlują delikatnie chustą animacyjną na słowo: *Kapuśniaczek*. Gdy usłyszą: *Mocniejszy deszcz*, poruszają chustą mocniej. Na hasło: *Ulewa* – chowają się pod chustę.

III

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość *Co do siebie nie pasuje?* (ćwiczenia indywidualne).

Obrazki kaloszy złożone z dwóch różnych połówek.

N. układa przed dziećmi obrazki kaloszy złożone z dwóch różnych połówek. Dzieci wskazują, co do siebie nie pasuje. Próbuje wyjaśnić dlaczego. Układają obrazki kaloszy prawidłowo.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Chodzimy w kaloszach*.

Męskie kalosze.

Dzieci próbują poruszać się w dużych męskich kaloszach (wkładają kalosze na swoje buty).

- Ćwiczenia liczbowe *Krople deszczu*.

Papierowe, powiększone krople deszczu.

Na podłodze są rozrzucone papierowe, powiększone krople deszczu. N. prosi, aby każde dziecko podniosło jedną kroplę i przyniosło mu. N. układa bukiet z kropel. Następnie prosi dzieci, aby kolejno każde z nich przyniosło teraz dwie krople (*jedna i jeszcze jedna to dwie*). Układa z nich drugi bukiet. Dzieci porównują bukiety i określają, w którym z nich jest więcej kropel. Aby bukiety pozostały dłużej, warto się potrudzić i do każdej kropli deszczu przyczepić nitkę umożliwiającą powieszenie kropli na gałęziach. W ten sposób powstaną dwa bukiety, które przez dłuższy czas będą zdobić salę.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Uwaga, kałuża!* (przewodnik, cz. 1, s. 105).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Całowanie</i> . Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Muzyczne figurki</i> .	IV 2 IV 7
II.	Słuchanie wiersza Romana Pisarskiego <i>Kot</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Między szczeblami drabiny</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Myjemy zęby</i> , zabawy woreczkami.	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Słuchanie piosenki <i>Czysty przedszkolak</i> . Dowolny taniec przy piosence <i>Czysty przedszkolak</i> . Zabawy swobodne w wybranych kąciakach. Wykonywanie pracy plastycznej <i>Dbamy o zdrowie</i> .	IV 7 IV 7 I 6 IV 8

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące wiersza.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Romana Pisarskiego *Kot*, piosenka *Czysty przedszkolak*, obrazki przedstawiające przybory toaletowe, szarfy (skakanki), wyprawka, karta A, tamburyn, woreczki, nagranie rytmicznej melodii, gazety.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa *Całowanie*.
N. pyta dzieci o to, co potrafią zrobić swoimi ustami. Czy umieją pocałować nimi powietrze?
Prosi dzieci, aby:
 - dały całusa powietrzu,
 - pocałowały się w jeden kącik ust, a potem w drugi,
 - posłały całusa sufitowi, podłódze,
 - posłały całusa któremuś z dzieci, a potem – swojej pani.
 N. chwali dzieci, a potem sam wszystkim posyła całusa.
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Muzyczne figurki*.
Nagranie rytmicznej melodii.
Przy muzyce dzieci spacerują, biegają, maszerują (zależy od muzyki). Podczas przerwy w muzyce wykonują ciekawe figurki.

II

Słuchanie wiersza Romana Pisarskiego *Kot*.

- Rozwiązywanie zagadki.

*Znany jest z czystości,
znany jest z urody.*

*Wciąż się łapką myje,
choć nie ma wody. (kot)*

- Słuchanie wiersza.

*Kotek myje łapki obie
i futerko czyści sobie.
Bez ręcznika się obywa,
mydła także nie używa!
Kot wygląda zawsze schludnie,*

*rano, wieczór i w południe.
Kotek, kotek wlaź na płótek,
myje się starannie.
Ja w łazience kran odkręcę,
będę myć się w wannie.*

- Rozmowa na temat wiersza.
 - Jakie zwierzę myje się, nie używając wody?
 - Co jest potrzebne dzieciom do mycia?

- Ćwiczenia ortofoniczne: naśladowanie głosu kota.
- Zabawa *Pokaż, do czego służy.*

Obrazki przyborów toaletowych.

N. rozkłada na stoliku obrazki przedstawiające przybory toaletowe. Dzieci oglądają je, nazywają. Następnie siadają na dywanie, a N. odwraca obrazki tak, żeby były niewidoczne. Chętne dziecko losuje jeden obrazek, nie pokazując go pozostałym. Jego zadaniem jest przedstawienie tylko za pomocą ruchów, do czego służy przedstawiony na obrazku przedmiot.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Między szczeblami drabiny.*

Szarfy lub skakanek.

N. układa na dywanie drabinę z szarf lub skakanek. Dzieci kolejno przechodzą między szczeblami drabiny tak, aby jej nie popsuć.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Myjemy zęby.*

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze naśladowują za N. mycie zębów (wykonują ruchy poziome i pionowe).

- Zabawy woreczkami.

Woreczki.

Dzieci spacerują po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego, podrzucają woreczki i starają się je złapać. Kładą woreczki na ziemi i swobodnie przeskakują przez nie obunóż.

III

- Słuchanie piosenki *Czysty przedszkolak* (sł. i muz. Bożena Forma).

I. Mam czy - stą bu - zię, je - stem u - cze - sa - ny,
II. Czy - ste pa - znok - cie, blu - zecz - ka wy - pra - na,
na ko - szul - ce nie mam ża - dnej tłu - stej pla - my.
u - my - te do - kła - dnie łok - cie i ko - la - na.

I. Mam czystą buzię,
jestem uczesany,
na koszulce nie mam
żadnej tłustej plamy.

II. Czyste paznokcie,
bluzeczka wyprana,

umyte dokładnie
łokcie i kolana.

III. Nie niszczyć ubrania,
o swój wygląd dbam,
zawsze przed jedzeniem
ręce myję sam.

- Dowolny taniec przy piosence *Czysty przedszkolak*.
- Zabawy swobodne w wybranych kącikach.

- Wykonywanie pracy plastycznej *Dbamy o zdrowie*.

Wyprawka, karta A, gazeta, klej.

Pamiętajmy, że dbając o czystość i porządek, dbamy też o zdrowie. Śmieci wyrzucamy do śmietnika. Dwa kosze na śmieci są już wypełnione. Teraz trzeba wypełnić pusty kosz.

- Wypychanie obrazka pustego kosza. Wyrwanie kawałków gazety, ugniatanie ich w rękach i przyklejanie na obrazku pustego kosza, żeby był wypełniony jak pozostałe kosze.

Listopad, tydzień 2

Dzień 2

Dbamy o zdrowie

Kolorowy ręcznik

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Oglądanie mydeł, porównywanie ich kształtów, kolorów i zapachów.	IV 19
	Zabawa rozwijająca umiejętność określania wielkości <i>Małe mydła i duże mydła</i> .	IV 11
	Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Taniec mydeł i mydełek</i> .	I 5
II.	<i>Kolorowy ręcznik</i> – wykonywanie pracy plastycznej inspirowanej opowiadaniem Marii Kownackiej <i>Kukuryku na ręczniku</i> . Cel: rozwijanie sprawności manualnej.	IV 8
	Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Kukuryku!</i>	I 5
	Zabawy na świeżym powietrzu: ilustracja ruchowa rymowanki, zabawa ruchowa <i>Tyle kroków, ile kłaśnieć</i> .	I 4, I 5
III.	Zabawy z wykorzystaniem ręczników – naśladowanie wycierania wymienionych części ciała.	IV 1
	Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Lustro</i> .	I 5
	Zabawa rozwijająca spostrzegawczość <i>Takie same ręczniki</i> .	I 6

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- maluje daną płaszczyznę (sylwetę ręcznika).

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Marii Kownackiej *Kukuryku na ręczniku*, ilustracje do opowiadania, mydła, obrazki przedstawiające małe mydła i duże mydła, ręczniki, sylwety ręczników, farby plakatowe, koguciki z kolorowego papieru, klej, obrazek przedstawiający ręczniki: różne i takie same, ręczniki, pędzle, tamburyn, nagrania: cichej muzyki, głośnej muzyki, bębenek.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie mydeł przyniesionych przez N., porównywanie ich kształtów, kolorów i zapachów. Wyjaśnianie, do czego służy mydło i w jaki sposób się go używa. Pokaz mycia rąk przez chętne dzieci (naśladowanie przez pozostałe).

Mydła w różnych kształtach i kolorach, mydła w płynie.

- Zabawa rozwijająca umiejętność określania wielkości *Małe mydła i duże mydła*.

Obrazki przedstawiające małe mydła i duże mydła, tamburyn.

Dzieci otrzymują kartoniki z obrazkami małych mydeł i dużych mydeł. Poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy odszukują umieszczone w sali kartoniki z obrazkami małych mydeł lub dużych mydeł i siadają obok nich.

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Taniec mydeł i mydełek*.

Nagranie głośnej melodii i cichej melodii.

Dzieci są dużymi mydłami. Poruszają się przy głośnej muzyce (na palcach, z wyciągniętymi do góry rękami). Przy cichej muzyce zmieniają się w małe mydła i zmieniają sposób poruszania się (w przysiadzie).

II

Kolorowy ręcznik – wykonywanie pracy plastycznej inspirowanej opowiadaniem Marii Kownackiej *Kukuryku na ręczniku*.

- Oglądanie przez dzieci różnych ręczników. Zwracanie uwagi na ich wielkość, kolorystykę, wzornictwo. Wypowiedzi dzieci na temat ich ulubionych ręczników. Wyjaśnianie, do czego służy ręcznik i w jakich sytuacjach się z niego korzysta.
- Słuchanie opowiadania Marii Kownackiej *Kukuryku na ręczniku*.

Mama woła przed każdym jedzeniem: – Zosiu! Tadziku! Umyjcie ręce! I co dzień musi mama to powtarzać, a te ręce zawsze zapomną się umyć i potem trzeba wstawać od stołu i biec do umywalki. Czasem są goście, wstyd przypominać. Mamie bardzo się to sprzykrzyło, więc wreszcie wymyśliła sobie pomocnika. A ten pomocnik nie był jaki! Posłuchajcie.

Wzięła mama długi kawał szarego płótna, wzięła dużo bawełnianych nitek: czerwonych, zielonych, szafirowych, pomarańczowych, żółtych. (N. pokazuje odpowiednie kolory). Szyła... szyla... igiełką migiała, do siebie się uśmiechała.

Najpierw wyskoczył z szarego płótna żółty dziobek, potem czerwony grzebień, potem piórka: czerwone, zielone, szafirowe, pomarańczowe. Oj! We wszystkich kolorach! A na końcu... Na końcu... złote butki, jak to mają kogutki. (Nauczyciel przypina poszczególne elementy kogucika zgodnie ze swoim opisem). I kogutek Złotobutek był gotów!

A potem mama powiedziała do kogutka: – Mój kogutku Złotobutku, wiem cię tu, na gwoździu, pieje głośno: kukuryku! Kukurykaj z całej siły, żeby dzieci ręce myły!

Dzieci wracają ze szkoły, zaglądają do umywalki, a kogutek tam woła:

– Kukuryku! Kukuryku! Myjcie się, Zosiu i Tadziku!

I od tej pory mama już nie potrzebuje mówić nic o myciu rąk przed jedzeniem, bo kogutek o tym przypomina. Czasami... czasami, jeżeli są goście i dzieci nie słyszą, jak kogutek w umywalce pieje, mama uśmiecha się i mówi za niego cichutko: – Kukuryku!

A dzieci już dobrze wiedzą, co to znaczy!

- Rozmowa na temat opowiadania.
- O czym zapominali Zosia i Tadzik przed jedzeniem?
- Kogo mama poprosiła o pomoc? Jak wyglądał kogucik?
- W jaki sposób przypominał dzieciom o myciu rąk?
- Kiedy powinniśmy myć ręce?

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kukuryku!*

Bębenek.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na bębenku. Podczas przerwy w grze zatrzymują się, klaszczą w ręce i rytmizują tekst: *Kukuryku! Kukuryku! Siedź sobie na ręczniku.*

- Wykonywanie pracy plastycznej *Nasze ręczniki.*

Sylwety ręczników, farby, pędzle, papierowe koguciki, klej.

N. proponuje dzieciom, aby pomalowały sylwety ręczników na ulubiony kolor i przykleiły na nich papierowe koguciki, które będą im przypominały o tym, aby myć ręce. Pokazuje, jak należy to zrobić (malować końcówką pędzla, nie naciskać).

- Samodzielne działania dzieci: zamalowywanie powierzchni ręcznika, naklejanie na nim (po wyschnięciu) w dowolnym miejscu kogucika wyciętego przez N. z kolorowego papieru.
- Oglądanie wykonanych prac; zorganizowanie wystawy w kącie dla rodziców.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Lustro.*

Nagranie rytmicznej melodii.

N. wykonuje przy muzyce różne ruchy, dzieci je naśladowują.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Ilustracja ruchowa rymowanki.

*Żeby zdrowym być
– trzeba zdrowo żyć:
jeść warzywa i owoce,
mięso, nabiał, ryż i kaszę,
na powietrzu biegać, skakać,
bywać całe dnie,
no i często śmiać się.*

Dzieci za N.:
stoją wyprostowane,
naśladowują jedzenie,
biegną w miejscu, skaczą,
śmieją się głośno.

- Zabawa ruchowa *Tyle kroków, ile klaśnieć.*

Dzieci stają w rozsypcie. N. głośno klaszcze. Dzieci liczą klaśnięcia, a następnie wykonują tyle kroków, ile było klaśnięć.

III

- Zabawy z wykorzystaniem ręczników.
Dzieci naśladują wycieranie ręcznikiem wymienianych przez N. części ciała, np. *Wycieramy plecy, włosy, stopy...*
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kukuryku!* (przewodnik, cz. 1, s. 119).
- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość *Takie same ręczniki*.
Obrazek z ręcznikami.
Dzieci wyszukują na obrazku takie same ręczniki (ćwiczenia indywidualne).

Listopad, tydzień 2

Dzień 3

Dbamy o zdrowie

Czyścioszki są wśród nas

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Ćwiczenia klasyfikacyjne <i>Kto będzie zdrowy? Kto zachoruje?</i> Ćwiczenia klasyfikacyjne <i>Czapki i szaliki</i> . Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Lustro</i> .	IV 12 IV 12 I 5
II.	Zabawy przy piosence <i>Czysty przedszkolak</i> . Cel: rozpoznawanie wysokości dźwięków. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Lustro</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Ścieżki</i> , zabawa z wykorzystaniem rymowanki.	IV 7 I 5 I 4, I 5
III.	Słuchanie wiersza Iwony Róży Salach <i>Zdrowie</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Między szczeblami drabiny</i> . Zabawy swobodne w wybranych kąciakach.	IV 5 I 5 I 6

Cel główny:

- rozpoznawanie wysokości dźwięków.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- reaguje określonym ruchem na wysokie dźwięki i niskie dźwięki.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Czysty przedszkolak*, wiersz Iwony Róży Salach *Zdrowie*, obrazki przedstawiające to samo miejsce zimą i latem, sylwety dzieci ubranych w stroje pasujące do tych pór roku, komplety czapek i szalików, mydło.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia klasyfikacyjne *Kto będzie zdrowy? Kto zachoruje?*
Obrazki przedstawiające scenerie zimową i letnią, sylwety dzieci ubranych na zimę, na lato.
N. odsłania dwa obrazki przedstawiające to samo miejsce (np. rzekę obok lasu) zimą i latem.

Przy obrazku przedstawiającym miejsce latem przypina sylwetę dziecka ubranego w kożuch, rękawiczki, szalik i czapkę, a przy obrazku przedstawiającym to miejsce zimą – sylwetę dziecka w stroju kąpielowym, kapeluszu i okularach przeciwsłonecznych. Dzieci mówią, czy przedstawione postacie ubrały się odpowiednio do pory roku i warunków pogodowych, jakie konsekwencje mogą im z tego powodu grozić. N. umieszcza sylwetki dzieci w odpowiednich miejscach.

- Ćwiczenia klasyfikacyjne *Czapki i szaliki*.

Czapki, szaliki.

N. rozkłada pomieszane czapki i szaliki. Dzieci oglądają je i starają się dopasować czapkę do odpowiedniego szalika.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Lustro* (przewodnik, cz. 1, s. 119).

II

Zabawy przy piosence *Czysty przedszkolak*.

- Zabawa rozluźniająca *Strzepujemy wodę*.

Dzieci stoją w rozsypanie, w lekkim rozkroku, ręce mają opuszczone wzdłuż ciała. Stopniowo strząsają wodę z jednej ręki (dłoni, przedramienia, ramienia), z drugiej ręki, z obu równocześnie, z tułowia, następnie strzepują wodę z jednej nogi i z drugiej.

- Słuchanie piosenki *Czysty przedszkolak* (przewodnik, cz. 1, s. 116).
- Rozmowa na temat piosenki.

– Jak wygląda czysty przedszkolak?

– Czy wy jesteście czystymi przedszkolakami?

- Zabawa przy piosence (według Bożeny Formy).

Dzieci są ustawione w rozsypanie, twarzami do N.

I. *Mam czystą buzię,
jestem uczesany,
na koszulce nie mam
żadnej tłustej plamy.*

Dzieci (za N):
naśladują mycie twarzy,
naśladują czesanie,
wskazują plamy na bluzce,

II. *Czyste paznokcie,
bluzeczka wyprana,
umyte dokładnie
łokcie i kolana.*

wyciągają ręce przed siebie,
przenoszą ręce na biodra,
dotykają łokci i kolan,

III. *Nie niszczę ubrania,
o swój wygląd dbam,
zawsze przed jedzeniem
ręce myję sam.*

maszerują w miejscu,
naśladują mycie rąk.

- Zabawa rozwijająca umiejętność rozpoznawania melodii piosenki *Myjemy się*.

Nagranie melodii piosenki.

Dzieci spacerują po sali. Kiedy usłyszą melodię piosenki, naśladują mycie swoich ciał.

- Zabawa rozwijająca umiejętność rozpoznawania wysokich dźwięków i niskich dźwięków *Idzie stonoga*.

Melodia piosenki *Czysty przedszkolak*, nagrana w wiolinie i w basie.

Podczas melodii piosenki granej w wiolinie dzieci spacerują swobodnie po sali. Przy akompaniamencie granym w basie tworzą stonogę (ustawiają się w rzędzie za N., trzymają swoich poprzedników w pasie lub za ramiona i poruszają się, przestępując z nogi na nogę).

- Zabawa *Gdzie jest mydło?*

Mydło, nagranie melodii piosenki.

Dzieci siedzą w kole. Jedno chętne dziecko odchodzi na bok. W tym czasie N. wręcza jednemu dziecku z koła mydło (w papierku). Wybrane dziecko wraca, chodzi po kole i obserwuje, gdzie znajduje się mydło. Zabawie towarzyszy melodia piosenki.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Lustro* (przewodnik, cz. 1, s. 119).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Ścieżki*.
Dzieci wydeptują ścieżki wśród liści. Poruszają się małymi krokami, stawiając stopy blisko siebie.
- Zabawa z wykorzystaniem rymowanki (według Małgorzaty Markowskiej).

*Ręce dwie,
nogi dwie
do roboty pałą się.
Biegnę szybko,
podskakuję
w górze wietrzyk
naśladuję.*

Dzieci za N.:
wykonują dwa klaśnięcia,
wykonują dwa tupnięcia,
pocierają dłonie o siebie,
biegną w miejscu,
wykonują dwa podskoki,
podnoszą ramiona w górę,
poruszają nimi na boki.

- Słuchanie wiersza Iwony Róży Salach *Zdrowie*.

*Wszystkie dzieci chcą być zdrowe
wiosną, latem czy jesienią
i dlatego o tej porze
witaminy sobie cenią.
Tomek zjada liść sałaty,
jabłko chrupie mała Ania,
a rzodkiewki i ogórki
na surówkę potnie Hania.
Grześ surówkę palcem trąca,
wcale miska go nie nęci.
„Zjadaj, Grzesiu, będziesz zdrowy,
trzeba tylko trochę chęci.
Zjedz surówkę, to urośniesz”
– ale Grzesio robi miny
i nie wierzy, że w tej misce
siedzą same witaminy.*

- Czy Grześ ma rację, nie wierząc, że w surówce są witaminy?

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Między szczeblami drabiny* (przewodnik, cz. 1, s. 116).
- Zabawy dowolne w wybranych kącikach.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa dydaktyczna <i>Tworzymy komplety</i> . Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Lustro</i> . Rytmizowanie tekstu <i>Zdrowe zęby mamy, bo o nie dbamy</i> .	IV 12 I 5 IV 2
II. Spotkanie ze stomatologiem – rozmowa z zaproszonym gościem na temat dbania o higienę jamy ustnej. Cel: zapoznanie z pracą stomatologa. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Szczotkujemy zęby</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Taniec kropel</i> , spacer w pobliżu przedszkola – uświadamianie dzieciom korzyści zdrowotnych wynikających z częstego przebywania na świeżym powietrzu.	IV 5, IV 20 I 5 I 4, I 5
III. Zabawa dydaktyczna <i>Zdrowy ząb i chory ząb</i> . Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Szczotkujemy zęby</i> . Ćwiczenia rozwijające inwencję twórczą oraz sprawność manualną <i>Kolorowy kubeczek do mycia zębów</i> .	IV 12 I 5 IV 8

Cel główny:

- zapoznanie z pracą stomatologa.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wie, na czym polega praca stomatologa.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: sylwety: przyborów służących do mycia zębów (w trzech kolorach), zdrowego (uśmiechniętego) zęba i chorego (smutnego) zęba, obrazki: *W gabinecie stomatologicznym*, zdrowych produktów i niezdrowych produktów, kartki z rysunkami kubków do mycia zębów, elementy zdobnicze wycięte z kolorowego papieru, klej, bębenek, rekwizyty potrzebne stomatologowi do pracy, przybory dzieci do mycia zębów.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Tworzymy komplety*.
Trzy komplety przyborów do mycia zębów.
 N. rozkłada przed dziećmi trzy komplety (kubek, szczoteczka do mycia zębów, pasta) przyborów służących do mycia zębów, różniące się kolorem. Dzieci wyjaśniają, do czego służą te przybory. Tworzą komplety, dopasowując przedmioty w określonym kolorze. Liczą komplety oraz elementy, z których się składają. Nazywają kolory.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Lustro* (przewodnik, cz. 1, s. 119).

- Rytmizowanie tekstu *Zdrowe zęby mamy, bo o nie dbamy*. Dzieci wypowiadają tekst za N., cicho i głośno. Masują językiem górne zęby i dolne zęby, kłapią zębami, pokazują je w szerokim uśmiechu.

II

Spotkanie ze stomatologiem – rozmowa z zaproszonym gościem na temat dbania o higienę jamy ustnej.

- Rozmowa na temat obrazka.
Obrazek przedstawiający gabinet stomatologiczny.
Dzieci oglądają obrazek *W gabinecie stomatologicznym*. Wypowiadają się na temat swoich przeżyć związanych z wizytą u dentysty. Próbuje odgadnąć, kim będzie zaproszony do przedszkola gość.
- Spotkanie ze stomatologiem.
- Powitanie zaproszonego gościa.
- Rozmowa na temat konieczności dbania o zęby.
- Pokaz wybranych rekwizytów, potrzebnych mu do pracy.
- Demonstrowanie prawidłowego szczotkowania zębów; wyjaśnianie, dlaczego należy korzystać tylko z własnej szczoteczki.
- Przegląd stanu uzębienia u chętnych dzieci.
- Wręczanie naklejek *Wzorowy pacjent* – zachęcanie do wizyt u stomatologa.
- Wspólne mycie zębów. Zaproponowanie dzieciom mycia zębów po posiłkach w przedszkolu. Przyniesienie przez dzieci podpisanych przyborów – rozpoznawanie ich.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Szczotkujemy zęby*.

Bębenek.

Dzieci poruszają się swobodnie po sali. Słyszac uderzenie w bębenek, zatrzymują się i naśladują mycie zębów. Dwa uderzenia w bębenek są sygnałem do ponownego poruszania się.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Taniec kropel*.
Tamburyn.
Dzieci są kroplami deszczu, które spadają na ziemię. Spadanie kropli jest związane z natężeniem gry na tamburynie. Mocne, głośnie dźwięki – krople szybko spadają na ziemię (dzieci wykonują przysiad, podnoszą się i znowu wykonują przysiad...); słabe, ciche dźwięki – krople powoli, miękko spadają (dzieci wykonują przysiad).
- Spacer w pobliżu przedszkola – uświadamianie dzieciom korzyści zdrowotnych wynikających z częstego przebywania na świeżym powietrzu.

III

- Zabawa dydaktyczna *Zdrowy ząb i chory ząb*.
Sylwety zębów – zdrowego i chorego – wycięte z gazet, zdjęcia zdrowych produktów i niezdrowych produktów.
N. układa przed dziećmi sylwety: zdrowego zęba – uśmiechniętego – i smutnego – chorego, oraz obrazki wycięte z kolorowych czasopism (przedstawiające zdrowe produkty i niezdrowe produkty). Dzieci oglądają obrazki i zastanawiają się, które z przedstawionych na nich produktów są dobre dla naszych zębów, a które – nie. Układają obrazki pod sylwetą odpowiedniego zęba, np. *owoce, warzywa, nabiał, przybory do mycia zębów* – pod sylwetą zdrowego zęba, *słodycze* – pod sylwetą chorego zęba.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Szczotkujemy zęby* (przewodnik, cz. 1, s. 124).
- Ćwiczenie rozwijające inwencję twórczą oraz sprawność manualną *Kolorowy kubeczek do mycia zębów*.

Rysunki kubeczków do mycia zębów, klej, elementy z kolorowego papieru (wycięte przez N.)
Chętne dzieci ozdabiają rysunki kubeczka do mycia zębów elementami wyciętymi przez N. z kolorowego papieru, według własnych pomysłów.

Listopad, tydzień 2

Dzień 5

Dbamy o zdrowie

Bańki mydlane

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawa twórcza <i>Mój kolorowy ręcznik</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi <i>Między szczeblami drabiny</i> .	IV 1, IV 8 I 5
II. Zabawy bańkami mydlanymi. Cel: porównywanie masy przedmiotów. Zabawa przy muzyce <i>Taniec baniek mydlanych</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Krasnoludki i wielkoludy</i> , zabawa ruchowa <i>Uciekaj, berek</i> .	IV 11, IV 13 IV 7 I 4, I 5
III. Przelewanie wody z jednej miski do drugiej za pomocą kubka po jogurcie; głośne liczenie (z nauczycielem) przelanych kubków wody. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Myjemy się</i> . Rytmiczne dzielenie (na sylaby) nazw różnych przyborów służących do mycia.	IV 15 I 5 IV 2

Cel główny:

- porównywanie masy przedmiotów.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wskazuje lekkie przedmioty i ciężkie przedmioty.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: ścinki materiałów, szarfy (skakanki), dzwonki, płyn do baniek mydlanych, słomka, kubki po jogurtach, ciężkie przedmioty, lekkie przedmioty, dwie miski, kartka formatu A4, kolorowe wełniane nitki, nagranie spokojnej muzyki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa twórcza *Mój kolorowy ręcznik*.
Kartki, ścinki materiałów, kawałki wełny.
Każde dziecko dostaje czystą kartkę formatu A4. Wybiera sobie kilka ścinków materiałów oraz kilka kolorowych, wełnianych nitek.
Na kartce układa dowolne, wymyślone przez siebie, kompozycje, tworząc różnobarwny ręcznik.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi *Między szczeblami drabiny* (przewodnik, cz. 1, s. 116).

II

Zabawy bańkami mydlanymi.

- Słuchanie wiersza ilustrowanego muzyką (dzwonkami).
Dzwonki, płyn do baniek mydlanych, słomiana lub drewniana rurka.

Puszczam bańki mydlane wysoko do góry.

(N. puszcza bańki mydlane, potem gra na dzwonek).

Tańczą i kołysz się w powietrzu aż pod chmury.

(Gra na dzwonek).

Mieni się wszystkimi kolorami tęczy.

(Gra na dzwonek).

A my teraz do nich radośnie machamy.

(Gra na dzwonek).

- N. puszcza bańki mydlane wysoko do góry. Wszyscy przyglądają się im i rozmawiają na ich temat (są lekkie, przezroczyste, pękają, błyszczą, powoli opadają w dół).
- Zabawa na odprężenie.
Płyn do baniek mydlanych, słomiana lub drewniana rurka.
N. puszcza bańki mydlane do góry, dzieci próbują schwytać bańki całym ciałem (na ręce, na głowę, na palec itp).
- Ćwiczenia oddechowe.
Płyn do baniek mydlanych, słomiana lub drewniana rurka.
N. puszcza bańki mydlane, dzieci próbują delikatnie dmuchać tak, aby nie spadły na ziemię.
- Podział przedmiotów według jednej cechy.
Lekkie przedmioty i ciężkie przedmioty.
N. rozkłada na dywanie kilka lekkich przedmiotów (piórko, kartka papieru) i kilka ciężkich (kamień, duże jabłko). Dzieci oglądają je, biorą do rąk. Następnie po jednej stronie układają ciężkie przedmioty, a po drugiej – lekkie.
- Zabawa przy muzyce *Taniec baniek mydlanych*.
Nagranie spokojnej melodii.
Przy dźwiękach cichej, spokojnej muzyki dzieci, które są bańkami mydlanymi, lekko się kołyszają, biegają na palcach, opadają w dół, znów unoszą się do góry, obracają się wokół własnej osi i opadają na podłogę (muzyka milknie).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Krasnoludki i wielkoludy*.
Tamburyn, bębenek.
Dzieci chodzą na palcach, jak krasnoludki, przy dźwiękach tamburynu. Gdy usłyszą dźwięki bębna – chodzą jak wielkoludy, mocno uderzając stopami o podłogę.
- Zabawa ruchowa *Uciekaj, berek*.
Szarfa.
Jedno chętne dziecko, oznaczone szarfą, jest berkiem. Ma za zadanie złapać jak najwięcej dzieci. Kogo dotknie, ten wykonuje przysiad. Zabawę powtarzamy, zmieniając berka.

III

- Przelewanie wody z jednej miski do drugiej za pomocą kubka po jogurcie. Głośne liczenie przez N. przelanych kubków wody.
Miski, woda, kubki po jogurtach.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Myjemy się*.
Dzieci naśladowują mycie wymienionych przez N. części ciała.
- Rytmiczne (wraz z N.) dzielenie (na sylaby) podanych przez N. nazw różnych przyborów służących do mycia (mydło, pasta...).

Listopad, tydzień 3

Dzień 1

Domowi ulubieńcy

Mały kot

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Rysowanie ulubionego zwierzątka kredkami świecowymi na kartkach w kształcie koła. Ćwiczenia artykulacyjne w formie zabawy inscenizowanej <i>Kocie mru-czanki</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Kotek i myszki</i> .	IV 8 IV 2 I 5
II.	Nauka wiersza Iwony Róży Salach <i>Idzie kotek</i> . Cel: rozwijanie mowy i pamięci. Zabawa ruchowa ćwicząca duże grupy mięśniowe <i>Przebudzenie kotka</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Kot jest – kota nie ma</i> , zabawa bieżna <i>Myszki i kotek</i> .	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia graficzne <i>Kolorowy kotek</i> . Ilustracja ruchowa wiersza Iwony Róży Salach <i>Idzie kotek</i> . Zabawy dowolne w kącikach zainteresowań.	IV 8 I 5, IV 5 I 6

Cel główny:

- rozwijanie mowy i pamięci.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- recytuje wiersz.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersze: Teresy Fiutowskiej *Kocie mru-czanki*, Iwony Róży Salach *Idzie kotek*, kłębki wełny, elementy z kolorowego papieru tworzące sylwetę kotka, klej, kredki świecowe, kartki w kształcie koła, wiaderka, miski, opaska i sylweta kota, bębenek.

Przebieg dnia

I

- Rysowanie ulubionego zwierzątka kredkami świecowymi na kartkach w kształcie koła.
Kartki w kształcie koła, kredki świecowe.
- Ćwiczenia artykulacyjne w formie zabawy inscenizacyjnej *Kocie mru-czanki* (według Teresy Fiutowskiej).
Usprawnianie mięśni warg poprzez wymawianie głoski *m* oraz wydawanie niskich dźwięków i wysokich dźwięków bez otwierania ust.

*Koty mruczanki mruczą
i wszystkich mruczankę uczą.
Mruczy mruczankę mama,
kiedy jest w domu sama.
Mruczy mruczankę tata,
kiedy prowadzi fiata.*

*Mruczą mruczanki dzieci,
gdy nocą księżyc świeci.
Mruczy pluszowy miś,
gdy do przedszkola chce iść.
A koty mruczą stale,
nie nudzi im się to wcale!*

Przed rozpoczęciem ćwiczeń, po wysłuchaniu wiersza, dzieci robią próbę mruczenia: mama mruczy cienko, tata – grubo, dzieci – średnio, miś – grubo. Wybrane dzieci, które są kotami, mruczą mruczanki, siedząc z boku. Kiedy N. mówi o mamie – milkną. Słyszą tylko mruczenie jednej dziewczynki – mamy. Potem mruczy chłopiec, któremu przydzielono rolę taty. Następnie mruczą pozostałe dzieci, udając, że śpią. Potem – dziecko wybrane na misia. Na koniec mruczą koty.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kotek i myszki*. N. jest kotkiem. Stoi odwrócony do dzieci tyłem. Dzieci są myszkami. Po cichutku zbliżają się do niego. Kiedy kotek się odwróci, myszki zastygają w bezruchu.

II

Nauka wiersza Iwony Róży Salach *Idzie kotek*.

- Zabawy kłębkami wełny *Kocie zabawy*.

Małe kłębki wełny, wiaderko.

Dzieci dostają małe kłębki wełny. Turlają je po dywanie, podrzucają i łapią, celują nimi do wiaderka lub miski, nawijają wełnę na kłębek.

- Słuchanie wiersza.

*Idzie, idzie kotek mały,
doszedł do przedszkola.
Ola go znalazła w szatni
i przyniosła do nas.*

*Kotku mały, kotku szary,
możesz z nami zostać.
Jeść dostaniesz, pić dostaniesz,
krzywda cię nie spotka.*

- Omawianie wyglądu kotka oraz sposobu, w jaki będą się nim opiekowały dzieci w przedszkolu.
- Nauka wiersza fragmentami, metodą ze słuchu.
- Recytacja – zespołowa i indywidualna – przez chętne dzieci.
- Ilustracja ruchowa wiersza.

Opaska z obrazkiem kotka.

Dzieci tworzą wraz z N. koło. Recytują wiersz. W środku spaceruje dziecko, które jest kotkiem (zaznaczone opaską). Przy słowach: *Ola go znalazła... do nas* podchodzi do niego wybrana dziewczynka, głaszcze go i prowadzi za jedną rękę – kotek idzie w przysiadzie. Na słowa: *Kotku mały, kotku szary* – dzieci z koła wskazują na kotka. *Możesz z nami zostać* – kłaniają się przed nim. *Jeść dostaniesz, pić dostaniesz* – dzieci tworzą z wyciągniętych do przodu dłoni miseczkę i pokazują ją kotkowi. *Krzywda cię nie spotka* – machają przed sobą palcem wskazującym w geście przeczenia.

- Zabawa ruchowa ćwicząca duże grupy mięśniowe *Przebudzenie kotka*.

Bębenek.

Dzieci są kotkami. Śpią na dywanie. Na uderzenie w bębenek powoli wstają, prostują się, przeciągają i wykonują koci grzbiet. Potem idą parę kroków na czworakach. Na dwa uderzenia w bębenek – ponownie zasypiają.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Kot jest – kota nie ma*. Dzieci są myszkami. Na hasło *Kota nie ma!* – cichutko biegają na palcach po wyznaczonym miejscu w ogrodzie przedszkolnym. Na hasło *Kot jest!* – myszki chowają się (dzieci przysiadają, obejmują rękami kolana, a głowy opuszczają nisko).
- Zabawa bieżna *Myszki i kotek*.

Woreczki.

N. wyznacza spiżarnię, w której umieszcza smakołyki (woreczki). Naprzeciwko spiżarni znajduje się myśia nora, a z boku, w połowie drogi między spiżarnią a myśią norą – dom kotka. Kiedy kotek śpi, myszki cichutko biegną do spiżarni po smakołyki i wracają do norki. Gdy kotek budzi się, miauczy, strasząc w ten sposób myszki, które uciekają do nory.

III

- Ćwiczenia graficzne *Kolorowy kotek*.
Elementy kotka (wycięte z kolorowego papieru przez N.), klej, kartki.
Dzieci układają kotka z elementów wyciętych przez N. z kolorowego papieru. Nakleją go na kartce.
- Ilustracja ruchowa wiersza Iwony Róży Salach *Idzie kotek* (przewodnik, cz. 1, s. 128).
- Zabawy dowolne w kącikach zainteresowań.

Listopad, tydzień 3

Dzień 2

Domowi ulubieńcy

Nasz przyjaciel pies

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa rozwijająca umiejętność szybkiego reagowania <i>Pieski – na koc, pieski – z koca</i> .	I 5
	Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Kotek i myszki</i> .	I 5
	Słuchanie piosenki <i>Przyjaciel</i> .	IV 7
II.	Zabawy przy piosence <i>Przyjaciel</i> . Cel: rozpoznawanie wysokości dźwięków (nauka refrenu).	IV 7
	Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ze śpiewem <i>Uciekaj, myszko, do dziury</i> , zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Kotki na spacerze</i> .	I 4, I 5
III.	Słuchanie opowiadania Anny Świrszczyńskiej <i>Pimpuś</i> .	IV 5
	Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pieski i kości</i> .	I 5
	Zabawa plastyczna <i>Buda dla pieska</i> (wyprawka).	IV 8
	Zabawy dowolne w kącikach zainteresowań.	I 6

Cel główny:

- rozpoznawanie wysokości dźwięków.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- reaguje na piosenkę wykonywaną w wysokim rejestrze lub w niskim rejestrze.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,

- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: piosenka *Przyjaciel*, opowiadanie Anny Świrszczyńskiej *Pimpus*, nagranie głosów zwierząt domowych, obrazki przedstawiające zwierzęta, emblematy dużych psów i małych psów, kolorowe krążki, koc, tamburyn, dwustronna taśma klejąca, pluszowe maskotki psów, tablica demonstracyjna nr 28, wyprawka, karta 19.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca umiejętność szybkiego reagowania *Pieski – na koc, pieski – z koca*.

Koc.

Dzieci są pieskami. N. rozkłada na dywanie koc. Umawia się z dziećmi, że kiedy zawoła: *Każdy piesek wskakuje na koc* – wszystkie dzieci wskoczą na koc. Kiedy zawoła: *Każdy piesek zeskakuje z koca* – wszystkie dzieci zeskoczą z niego.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kotek i myszki* (przewodnik, cz. 1, s. 128).
- Słuchanie piosenki *Przyjaciel* (sł. i muz. Bożena Forma).

Mam ma - ła - go pie - ska, w mym po - ko - ju mie - szka.

Kie - dy kła - dę się do łóż - ka, śpie - wam mu do u - szka.

Przy - ja - cie - la mam i nie je - stem sam.

I. *Mam małego pieska,
w mym pokoju mieszka.
Kiedy kładę się do łóżka,
śpiewam mu do uszka.*

III. *Na rodzinny spacer
drogą, polem, lasem
pieska zawsze zabieramy.
Dobrze, że cię mamy.*

Ref.: *Przyjaciela mam
i nie jestem sam.*

Ref.: *Przyjaciela...*

II. *Z mamą dbam o niego,
jest moim kolegą.
Piesku, cieszę się ogromnie,
że trafiłeś do mnie.*

Ref.: *Przyjaciela...*

N. może mówić między zwrotkami, naśladując głos psa:

- po pierwszej zwrotce:
Hau, hau, sprawdź, czy w misce jest świeża woda. Wiesz, że często chce mi się pić.
- po drugiej zwrotce:
Hau, hau, hau – idziemy na spacer. Nieważne, jaka jest pogoda.

- po trzeciej zwrotce:
Hau, hau, podrap mnie za uszkiem. Bardzo to lubię, wiesz o tym – hau, hau, hau.
- po trzeciej zwrotce (inna wersja):
Hau, hau, hau, dziękuję, że troszczycie się o mnie. Jestem bardzo zadowolony, że mieszkam razem z wami.

II

Zabawy przy piosence *Przyjaciel*.

- Zabawa gramatyczna *Co robi pies?*
Dzieci podają jak najwięcej słów oznaczających czynności wykonywane przez psa, np.: siedzi, śpi, waruje, merda ogonem, prosi.
- Ćwiczenia słuchowe *Jakie zwierzę przyszło do przedszkola?*
Obrazki zwierząt: psa, kota, papugi, nagranie odgłosów psa, kota, papugi.
Każde dziecko otrzymuje obrazki przedstawiające zwierzęta: psa, kota, papugę. Dzieci rozpoznają i nazywają zwierzęta. Następnie słuchają nagranych głosów zwierząt domowych, rozpoznają te zwierzęta (kot, pies, papuga). Wskazują odpowiednie obrazki.
- Słuchanie piosenki *Przyjaciel* (przewodnik, cz. 1, s. 130).
- Rozmowa na temat piosenki.
 - Kim jest przyjaciel dziecka?
 - Jak dziecko dba o pieska?
- Nauka refrenu fragmentami, metodą ze słuchu.
- Zabawa przy piosence (według Bożeny Formy).

Pluszowe pieski maskotki.

Dzieci przynoszą do przedszkola pluszowe pieski maskotki.

Ustawienie: dzieci stoją na obwodzie koła, przechodzą do siadu skrzyżnego. Przed każdym dzieckiem leży na dywanie pluszowy piesek.

<p>I. <i>Mam małego pieska,
w mym pokoju mieszka.
Kiedy kładę się do łóżka,
śpiewam mu do uszka.</i></p> | <p>Dzieci (za N.):
wskazują na pieska,
podnoszą pieska z dywanu,
przytulają pieska,</p> |
|--|---|

<p>Ref.: <i>Przyjaciela mam i nie jestem sam.</i></p>	<p>wyciągają ręce z pieskiem przed siebie,</p>
---	--

<p>II. <i>Z mamą dbam o niego,
jest moim kolegą.
Piesku, cieszę się ogromnie,
że trafiłeś do mnie.</i></p>	umieszczają pieska przed sobą, głaszczą go,

<p>Ref.: <i>Przyjaciela...</i></p> <p>III. <i>Na rodzinny spacer drogą, polem, lasem pieska zawsze zabieramy. Dobrze, że cię mamy.</i></p>	<p>wyciągają ręce z pieskiem przed siebie,</p> <p>wstają, maszerują po kole, a pieski zostają na dywanie,</p> <p>maszerują, wskazują na pieski,</p>
--	---

<p>Ref.: <i>Przyjaciela...</i></p>	<p>odwracają się do środka koła, miarowo klaszczą.</p>
------------------------------------	--

- Zabawa muzyczna *Zamieniamy się w pieski.*
Nagranie melodii piosenki *Przyjaciel*.
Dzieci spacerują po sali. Kiedy usłyszą melodię piosenki, zamieniają się w pieski i idą dalej na czworakach. Brak melodii piosenki jest sygnałem do przyjęcia pozycji wyjściowej.

- Zabawa rozwijająca umiejętność określania wysokości dźwięków *Duże psy i małe psy*.
Emblematy małych psów i dużych psów.
N. dzieli dzieci na dwie grupy: małe psy i duże psy (przykleja im do ubrań emblematy dwustronną taśmą). Duże psy reagują na piosenkę wykonywaną w niskim rejestrze, a małe – w wysokim. Psy poruszają się i szczekają odpowiednio grubym głosem lub cienkim głosem.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ze śpiewem *Uciekaj, myszko, do dziury* (melodia popularna, przewodnik, cz. 1, s. 140). Dzieci z N. ustawiają się w kole, trzymając się za ręce. Jedno dziecko zostaje wybrane na kota, drugie na myszkę. Pozostałe dzieci chodzą w kole, trzymając się za ręce. Dziecko, które jest kotem, i dziecko będące myszką wybiegają otworami między rękami dzieci. Kot stara się złapać myszkę, która przed nim ucieka. Gdy to nastąpi, N. wybiera do zabawy inne chętne dzieci.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kotki na spacerze*.

Tamburyn.

Dzieci są kotkami. Spacerują po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego. Rozlegające się szczekanie (N.) jest znakiem, że zbliża się pies. Kotki zastygają w bezruchu. Dźwięk tamburynu jest sygnałem, że mogą spacerować dalej.

III

- Słuchanie opowiadania Anny Świrszczyńskiej *Pimpuś*.

T Tablica demonstracyjna nr 28.

Pies Marka nazywa się Pimpuś. Ten Pimpuś ma brązową łatkę. Zgadnijcie, gdzie.

- Na grzbiecie?
- Nie.
- Na brzuszku?
- Nie.
- Na ogonku?
- Nie.
- No to gdzie?
- Na nosie.

Pytają się Pimpusia kwiatki:

- Po co ci ta łatka na nosie?
- Żeby było ładniej.

Więc kwiatki dziwią się i szepczą jeden do drugiego:

- Ach, ach! Nasz Pimpuś to dopiero elegant!

Pytają się Pimpusia białe chmurki, co płyną po niebie i zawsze się spieszą:

- Po co ci łatka na nosie? A Pimpuś robi mądrą minę.
- Żeby w nosek było cieplej.

Więc chmurki zdziwiły się jeszcze bardziej i, odpłynąwszy daleko, opowiadały wszystkim:

- Widzieliście takiego psa, co nosi łatkę na nosie, żeby mu było cieplej?

Chodzi Pimpuś dumny jak paw. Przyszedł do kuchni. W kuchni mama robi kluski. Pełno mąki na stolnicy. Pimpuś musi zobaczyć, co to. Wsadził nos w mąkę, powąchał. I wybiegł na dwór.

A tu wszyscy w krzyk:

- On już nie ma łatki na nosie!

Idzie Pimpuś do lusterka. Patrzy – cały nosek biały.

- Zgubiłem swoją śliczną łatkę. Gdzie jej szukać? Na podwórku – nie ma! Na ulicy – nie ma!

Usiadł pies i płacze. Łzy mu ciekną – kap, kap! Po kosmatej mordeczce, po nosku. Otarł je łapą. A tu wszyscy w krzyk:

– Pimpus znowu ma łatkę na nosie!

Fiu, jak się ten Pimpus cieszy!! Chwytał własny ogon i kręcił się w kółko. Wybiegł Marek, właściciel Pimpusia. Wziął go na ręce i zaczął się śmiać!

– Pimpusiu, jesteś strasznie głupim psem, ale cię Kocham.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pieski i kości*.

Kolorowe krążki, tamburyn.

N. rozkłada na dywanie kolorowe krążki – miseczki z kostkami. Dzieci są pieskami. Spacerują pomiędzy miseczkami przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze podchodzą do miseczek i naśladują obgryzanie kości przez pieski.

- Zabawa plastyczna *Buda dla pieska*.

Wyprawka, karta 19, klej, kartki.

Dzieci wypychają elementy budy i układają jej sylwetę. Potem przyklejają ją na kartkach.

- Zabawy swobodne w wybranych kąciach.

Listopad, tydzień 3

Dzień 3

Domowi ulubieńcy

Ile jest kotków?

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Szczenięta i kocięta</i> . Rozwiązywanie rymowanych zagadek związanych z kotem. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Kotki bawią się piłeczkami</i> .	IV 2 IV 5 I 5
II.	<i>Kotki, koteczki</i> – ćwiczenia liczbowe. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Kotki bawią się piłeczkami</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Zrób tak</i> , zabawa <i>Budźmy nasze ciała</i> .	IV 15 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Pieski</i> . Słuchanie wiersza Marcina Przewoźniaka <i>Futrzana sierotka</i> . Ćwiczenia pantomiczne – naśladowanie ruchów drżącego, małego pieska.	I 5, IV 7 IV 5 IV 1

Cel główny:

- rozwijanie umiejętności liczenia.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- liczy do trzech.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersze: Marii Terlikowskiej *Mruczanka kołysanka*, Marcina Przewoźniaka *Futrzana sierotka*, piłeczki, sylwety kotków, ilustracja do wiersza, kartki, klej, kredki, grzechotka, kołatka.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Szczenięta i kocięta*.
N. mówi: *Wyobraźcie sobie, że wszyscy jesteśmy na wiejskim podwórku, gdzie znajdują się szczenięta i kocięta. Najpierw musimy wszystkim tym zwierzętom, małym kotkom i małym pieskom, nadać głosy. Szczenięta nie potrafią jeszcze dobrze szczekać, ale umieją już warczeć. Pozwólcie mi usłyszeć warczenie małego, miłutkiego pieska. (Dzieci naśladują warczenie). Tak, właśnie taki głos może wydawać szczeniaczek: rrrrrr. A teraz pozwólcie mi usłyszeć głos małych kociąt. Pamiętajcie, że są małe, delikatne, mięciutkie kociątko, których głos jest tak miękki jak ich sierść. (Dzieci naśladują miauczenie małych kotków). Tak, to jest piękny głos kotka: miau. Teraz ustawcie się w pewnej odległości od siebie. Podejdę do każdego z was i szepnę mu do ucha, jakim ma być zwierzęciem, gdy za chwilę będziemy się bawić. Zapamiętajcie dobrze, jakim jesteście zwierzątkiem. Za chwilę będziecie wydawać dźwięki, które pasują do tego zwierzęcia. Poszukacie innych dzieci, które mówią tak samo jak wy. Pieski połączą się z innymi szczeniaczkami, kotki – z innymi kotkami. Także te zwierzątka, które już się odnalazły, nie przestaną wydawać z siebie głosu. Pomoże to innym dzieciom znaleźć swoją grupę.*
- Rozwiązywanie rymowanych zagadek.

*Ten mały, biały kłębuszek
to jest mój kotek...* (Puszek)

*Czasem sypia pod moją kołderką,
ma białe, puszyste, miękkie...* (futerko)

*Siedzi na fotelu, nie chodzi daleko,
najlepiej lubi białe, smaczne...* (mleko)

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Kotki bawią się piłeczkami*.
Małe piłki.

Dzieci w przysiadzie podpartym, przed każdym z nich leży piłeczka. Popychają piłeczki przed sobą i idą za nimi na czworakach – naśladują zabawę małych kotków. Na sygnał wszystkie siadają i podnoszą piłeczki w górę, by pokazać, że żadna z nich nie zginęła.

II

Kotki, koteczki – ćwiczenia liczbowe.

- Słuchanie wiersza Marii Terlikowskiej *Mruczanka kołysanka*.

*Lubisz kołysać swego braciszka?
Albo siostrzyczkę? Małą, tyciutką...
Gdy nie chce usnąć
– cicho jak myszka,
zamrucz mruczankę.
Prostą i krótką.*

*Mru, mru... Cichutko...
Mru, mru... O, właśnie!
I zaraz dzidzius spokojnie zaśnie.
Mru, mru, miau, miau, miau...
Zaraz dzidzius będzie spał.*

*Miau, miau, miau, mru, mru, mru...
Oczka zmrz do snu...
Mru, mru, mru, hi, hi, hi...
Były sobie kotki trzy...
Jeden chrapie na kanapie,
na dywanie drugi chrapie...
Trzeci zwinął się w kłębuszek
i maleństwu wlaż na brzuszek!
Mru, mru, miau, miau, miau,
zaraz dzidzius będzie spał.
Mru, mru, hi, hi, jak te kotki trzy.*

- Próby inscenizowania wiersza.

- Dzieci naśladowują kołysanie małego dziecka (w ramionach), odpowiednio mrucząc mu lub miaucząc.
- Chrapią jak kotki (ten na kanapie, ten na dywanie).
- Rozmowa na temat wiersza.
- Dlaczego kołyszymy małe dziecko?
- Ile było kotków?
- Co robiły dwa kotki?
- Co robił trzeci kotek?
- Przeliczanie kotków na ilustracji (do wiersza).

Ilustracja do wiersza.

- Wybieranie trzech sylwet kotków (każde dziecko indywidualnie).
- **Sylwety kotków, kartki, klej, kredki.**
- Określanie wyglądu swoich kotków (białe lub czarne).
- Próby używania liczebników porządkowych (N. pomaga, zadając pytania), np. dziecko mówi, że ten kotek jest biały, a tamte dwa – czarne. N. pyta: *Który kotek: pierwszy, drugi czy trzeci, jest czarny (biały)?*
- Przyklejanie sylwet kotków na kartkach. Dorysowywanie miseczek (tylko samo co kotków).
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Kotki bawią się piłeczkami* (przewodnik, cz. 1, s. 134).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Zrób tak*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego, przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze przyjmują pozycję, jaką podał N., np. przysiad, skłon boczny, stanie na jednej nodze (próby)...

- Zabawa *Budzimy nasze ciała*.

Dzieci opukują części ciała, których nazwy podał N., np. kolana, nos, plecy...

III

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Pieski*.

Kołatka, grzechotka.

Dzieci są pieskami. Przy dźwiękach kołatki biegają po sali, a przy dźwiękach grzechotki – udają, że zasypiają.

- Słuchanie wiersza Marcina Przewoźniaka *Futrzana sierotka*.

Mokre futro, w oku łezka.

Kto małego weźmie pieska?

Kto przygarnie dziś zwierzaka,
gdy na dworze zamieć taka?

„Zimno, głodno, mokro, źle,
czemu nikt nie weźmie mnie?

Otulając się ogonem,

marznę tutaj, pod twym domem.

Mały pies, co z chłodu drży...

Pomóż mi...”

- Rozmowa na temat wiersza.
- Wyjaśnienie zaznaczenia słowa *zamieć*.
- Jak wyglądał piesek?
- Na co czekał?
- Ćwiczenia pantomimiczne.
- Naśladowanie ruchów drżącego, małego pieska.

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I. Zabawy piesków – naśladowanie czynności wymienianych przez N. Lepienie z plasteliny miseczek i kostek dla piesków. Nauka prostej wyliczanki o pieskach. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Pieski</i> .	IV 2 IV 8 IV 5 I 5
II. <i>Papierowe dalmatyńczyki</i> – ozdabianie sylwet psów czarnymi łatkami. Cel: rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pieski</i> – <i>na spacer, pieski – do budy</i> , spacer w pobliżu przedszkola – oglądanie mijanych drzew i krzewów, przyglądanie się nielicznym ptakom.	IV 8 I 4, I 5
III. Ćwiczenia logopedyczne <i>Zabawy kotków</i> . Szukanie kotka maskotki. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Pieski</i> .	IV 2 IV 2 I 5

Cel główny:

- rozwijanie sprawności manualnej.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- przykleja łatki na rysunku psa dalmatyńczyka.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: klej, białe sylwetki dalmatyńczyków (dla każdego dziecka), plastelina, kołatka, grzechotka, zdjęcia przedstawiające dalmatyńczyki, papierowe, czarne łatki, tablica demonstracyjna nr 27.

Przebieg dnia**I**

- • Zabawy piesków.
 Dzieci są pieskami. Naśladują czynności wymieniane przez N.:
 - *pieski jedzą* – dzieci pochylone, na czworakach, głośno mlaskają,
 - *pieski szczekają* – głośno, a potem cicho szczekają,
 - *pieski śpią* – zwinięte w kłębek, lekko pochrapują,
 - *pieski są zmęczone bieganiem* – wysuwają języki na brody, pieski są zziębnięte,
 - *pieski biegają za swoimi ogonkami* – kręcą się w kółko na czworakach.
- Lepienie z plasteliny miseczek i kostek dla piesków.
Plastelina, tacki.
- Nauka prostej wyliczanki.
A, a, a, pieski dwa,
e, e, e, bawią się,
i, i, i, trzeci śpi.
- • Zabawa muzyczno-ruchowa *Pieski* (przewodnik, cz. 1, s. 135).

II

Papierowe dalmatyńczyki – ozdabianie sylwet psów czarnymi łatkami.

- Ćwiczenia drobnych ruchów rąk.
- Robienie piąstek jedną ręką, potem drugą, następnie – obiema.
- Ruszanie palcami.
- *Witanie się palców* – dotykanie się palców obu dłoni (kciuka z kciukiem, wskazującego ze wskazującym itd.).

- T** • Tablica demonstracyjna nr 27. Oglądanie zdjęć psów różnych ras. Wskazanie przez N. dalmatyńczyka.
- Opowiadanie przez N. bajki (skrótowa wersja) na podstawie Walta Disneya *101 dalmatyńczyków*.
- Oglądanie zdjęć przedstawiających dalmatyńczyki.

Zdjęcia przedstawiające dalmatyńczyki.

Dzieci próbują powiedzieć, jak wygląda dalmatyńczyk (opisać go).

- Wykonywanie prac.

Białe sylwety psów, papierowe, czarne łatki.

N. pokazuje przygotowane przez niego papierowe, czarne łatki oraz białe sylwety psów. Zadaniem dzieci jest przyklejanie łatek na sylwetach oraz dorysowywanie oczu.

- Wykonywanie prac przez dzieci.
- Umieszczenie prac na wystawie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pieski – na spacer, pieski – do budy*.

Kolorowe krążki.

Każde dziecko dostaje kolorowy krążek – budę. Siada na nim. Na hasło *Pieski – na spacer*, pieski poruszają się pomiędzy leżącymi na ziemi krążkami. Na hasło *Pieski – do budy*, pieski siadają na swoich krążkach.

- Spacer w pobliżu przedszkola – oglądanie mijanych drzew i krzewów, przyglądanie się nielicznym ptakom.

III

- Ćwiczenia logopedyczne *Zabawy kotków*.

- *Pobudka.*

Dzieci kładą się na podłodze (skulone), a następnie, na sygnał N., budzą się: przeciągają, rozprostowują kończyny, robią kocie grzbiety, wstają.

- *Śniadanie.*

Dzieci są kotkami. Siadają i zabierają się do jedzenia: udają, że piją mleko z miseczki (ruch języka do przodu i do tyłu), a potem oblizują się (wykonują okrężne ruchy językiem po wargach w prawą i w lewą stronę, przy otwartych ustach).

- *Kocia muzyka.*

Najedzone i zadowolone kotki przeciągle miauczą i mruczą: *miau... miau... mmmm...*

- *Zabawy kotków.*

Połowa dzieci z grupy pozostaje, siedząc w kręgu, a druga połowa, udając kotki, spaceruje na czworakach w środku okręgu. Dzieci, które siedzą, śpiewają z N.: *Wlazł kotek...* Potem następuje zmiana ról.

- *Układanie się do snu.*
Kotki kładą się i słuchają bajki do snu, np. *O kocie w butach*, czytanej przez N.
- Szukanie kotka maskotki.
N. mówi: *Ojej, popatrzcie! Nie ma kotka! Gdzie on się podział?* (N. schował kotka maskotkę, ale tak, żeby był widoczny dla szukających go dzieci). *Chodźmy go poszukać. Pewnie się gdzieś zakradł i wypił komuś mleko. O, jest!* (Dzieci, ewentualnie N., znajdują kotka). *Gdzie ty, kotku, byłeś? Pewnie wypiełeś komuś mleko?* Kotek odpowiada ruchem głowy i miauczeniem, że nie pił mleka. Na to N. recytuje rymowanke, pokazując jednocześnie na wąsy z białą kropką, którą umieścił w czasie chowania kotka.

*Kotek się zaklina,
że nie ruszał mleczka.
A skąd na wąsiku
ta biała kropczka?*

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Pieski* (przewodnik, cz. 1, s. 135).

Listopad, tydzień 3

Dzień 5

Domowi ulubieńcy

Biały kotek i czarny kotek

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej – składanie w całość pociętych obrazków kota lub psa. Segregowanie przedmiotów według koloru – <i>Miseczki dla piesków</i> . Zabawa przy piosence <i>Przyjaciel</i> .	IV 9 IV 12 IV 7
II.	Historyjka obrazkowa <i>Czarny kotek i biały kotek</i> , inspirowana wierszem Heleny Bechlerowej <i>O dwóch kotkach</i> . Cel: rozwijanie mowy i myślenia. Zabawa bieżna <i>Myszki i kotek</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa w kole – <i>Krążąca piłka</i> , spacer po ogrodzie przedszkolnym, prowadzenie obserwacji przyrodniczych.	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Wskazywanie zdjęć zwierząt, których głos naśladuje nauczyciel. Zabawa przy piosence <i>Uciekaj, myszko, do dziury</i> . Zabawa <i>Kotek szuka mamy</i> . Wykonywanie pracy <i>Domowi ulubieńcy</i> (wyprawka).	IV 2 IV 7 IV 2 IV 8

Cel główny:

- rozwijanie mowy i myślenia.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wskazuje obrazki dotyczące określonych treści.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: piosenka *Przyjaciel*, wiersz Heleny Bechlerowej *O dwóch kotkach*, ilustracje do wiersza, pocięte na kilka części obrazki pieska i obrazki kotka, woreczki gimnastyczne, kartonowe miseczki: czerwone, żółte, niebieskie, sylwety psów w kolorach miseczek, opaska do zastonięcia oczu, karta pracy, cz. 1, nr 26, wyprawka, karta 5, kredki, włóczka, klej.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia analizy i syntezy wzrokowej.
Pocięte obrazki kota lub psa.
Składanie w całość pociętych obrazków kota lub psa.
- Segregowanie przedmiotów według koloru – *Miseczki dla piesków.*
Kartonowe miseczki, sylwety psów.
N. rozkłada przed dziećmi pomieszone, kartonowe miseczki w kolorach: czerwonym, żółtym i niebieskim, oraz sylwety psów w tych samych kolorach. Dzieci układają przed każdą sylwetą pieska miseczkę w takim samym kolorze. Liczą je.
- Zabawa przy piosence *Przyjaciel* (przewodnik, cz. 1, s. 130).

II

Historijka obrazkowa *Czarny kotek i biały kotek*, inspirowana wierszem Heleny Bechlerowej *O dwóch kotkach*.

- Oglądanie obrazków.
- Pierwszy obrazek – czarny kot siedzi na płocie i myje się. Obok przechodzi świnka z prosiaczkiem.
- Drugi obrazek – czarny kot schodzi z płotu, widać oddalającą się świnkę z prosiaczkiem i wchodzącego na płotek białego kotka.
- Trzeci obrazek – na płocie siedzi biały kotek, obok przechodzi świnka z prosiaczkiem.
- Ułożenie historyjki.
N. pokazuje pierwszy obrazek i prosi dzieci, aby pokazały następne obrazki (drugi i trzeci).
- Omówienie historyjki przez N. poprzez recytację wiersza Heleny Bechlerowej *O dwóch kotkach*.

*Czarny kotek
wlaź na płotek,
wąsikami ruszył.
Myje łapki i futerko,
ogonek i uszy.*

*Przechodziła świnka z synkiem
i podniosła ryjek:
– Popatrz, synku, jak się pięknie
czarny kotek myje.*

*Umył kotek swe futerko
i opuścił płotek.
Zaraz po nim na to miejsce
wskoczył biały kotek.*

*Powracała świnka z synkiem:
– Widzisz, synku mały.
Długo mył się czarny kotek,
aż zrobił się biały.*

- Wypowiedzi dzieci na temat *Czy czarny kot po umyciu robi się biały?*

- Zabawa bieżna *Myszki i kotek*.

Woreczki gimnastyczne.

N. wyznacza spiżarnię, w której umieszcza smakołyki (rozłożone woreczki gimnastyczne). Naprzeciwko spiżarni znajduje się mysia norka, a z boku – w połowie drogi między spiżarnią a mysią norką – dom kotka. Kiedy kotek śpi, myszki cichutko biegną do spiżarni po smakołyki i wracają do norki. Gdy kotek się budzi, miauczy, strasząc w ten sposób myszki, które uciekają do norki. Po utrwaleniu zabawy kotek może łąpać uciekające myszki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa w kole – *Krzążąca piłka*.

Piłka.

Dzieci stoją w kole z N., blisko siebie. Na sygnał N. podają sobie piłkę z rąk do rąk. Piłka nie może spaść na ziemię. N. powtarza zabawę, podając piłkę w drugą stronę.

- Spacer po ogrodzie przedszkolnym. Prowadzenie obserwacji przyrodniczych.

N. spaceruje z dziećmi po ogrodzie przedszkolnym, wspólnie obserwują przyrodę. N. zwraca uwagę dzieci na zmiany zachodzące w przyrodzie późną jesienią, np. inny kolor liści, ich opadanie, usychanie trawy.

III

- Karta pracy, cz. 1, nr 26.
 - Wskażcie zdjęcia zwierząt, których głos naśladowuje N.
 - Samodzielnie naśladowujcie głosy zwierząt.

- Zabawa przy piosence *Uciekaj, myszko, do dziury* (autor nieznan, muzyka popularna).

Umiarkowanie

U - cie - kaj, my - szko, do dziu - ry, bo cię tu
 zła - pie kot bu - ry. A jak cię zła - pie
 kot bu - ry, to cię za - ciągnie do dziu - ry.

- I. *Uciekaj, myszko, do dziury,
bo cię tu złapie kot bury.
A jak cię złapie kot bury,
to cię zaciągnie do dziury.*
- II. *Ta norka daleko była,
myszka wśród dzieci się skryła.
Kotek nie znalazł myszeczki,
więc zadowolił się mleczkiem.*

- Zabawa *Kotek szuka mamy*.

Opaska na oczy.

Dzieci z N. stoją w kole. Jedno chętne dziecko (z opaską na oczach) stoi w środku koła. Jest kotkiem, który szuka mamy. Drugie dziecko z koła po cichu miauczy. Jest mamą kotka, która go woła. Kotek musi odszukać mamę, kierując się tylko głosem. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie. (N.wybiera mamę dla kotka).

- Wykonywanie pracy *Domowi ulubieńcy*.

Wyprawka, karta 5, kredki, włóczka, klej.

Dzieci kolorują pyszczek kota naabrany kolor. Dokleją wąsy z włóczki.

Listopad, tydzień 4

Dzień 1

Urządzenia w moim domu

Żelazko ma gorące serce

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa integracyjna <i>Pralka</i> . Zabawa ruchowa ze śpiewem <i>Kółko graniaste</i> .	III 2, III 8 I 5, IV 7
II.	Słuchanie wiersza Doroty Gellner <i>Żelazko</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Słonko świeci – deszcz pada</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Lustra</i> , zabawa ruchowa <i>Małe czyścioszki</i> .	IV 5 I 5 I 4, I 5
III.	Dowolny taniec przy piosence <i>Mój dom</i> . Rysowanie swojego domu. Zabawy dowolne w wybranych kąciakach.	IV 7 IV 8 I 6

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wypowiada się na temat żelazka.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Doroty Gellner *Żelazko*, piosenka *Mój dom*, żelazko, deska do prasowania, kosz z bielizną, ubrania, tamburyn, kartki, kredki, tablica demonstracyjna nr 24.

Przebieg dnia

I

- Zabawa integracyjna *Pralka*.

Dzieci ustawiają się ściśle w kole, plecami do jego środka, nogi mają złączone. N. mówi: *Wspujemy proszek* – dzieci naśladowują ruch wssypywania proszku, przekładając jedną (np. prawą) rękę przez (lewe) ramię. *Wlewamy płyn do płukania* – drugą (lewą) rękę przekładają przez (prawe) ramię. *Otwieramy pralkę* – dzieci rozsuwają nogi tak, aby powstał otwór. *Wkładamy pranie* – naśladowują wkładanie prania do pralki. *Zamykamy pralkę* – zsuwają nogi. *Wlewa się woda* – dzieci mówią: *szyszyszyszysz...* *Uruchamia się pranie* – dzieci poruszają rytmicznie biodrami. *Pralka staje* – dzieci naśladowują otwieranie pralki i wyjmowanie prania. Zabawę powtarzamy dwa lub trzy razy.

- Zabawa ruchowa ze śpiewem *Kółko graniaste* (autor i kompozytor nieznani).

*Kółko graniaste
czworokanciaste.*

*Kółko nam się rozerwało,
a my wszyscy bęc!*

II

Słuchanie wiersza Doroty Gellner *Żelazko*.

- Tablica demonstracyjna nr 24.
- Jak nazywają się te urządzenia?
- Pokażcie żelazko. Co trzeba zrobić, żeby żelazko działało?
- Słuchanie wiersza.

*Znajdź utwór
we własnych zasobach*

- Rozmowa na temat wiersza.
- Co robi żelazko?
- Komu lubi pomagać?
- Ćwiczenia ruchowo-naśladowcze *Prasujemy*.
N. mówi: *Pokażcie ruchy, jakie wykonuje mama lub tata podczas prasowania. Co robi najpierw?*
Dzieci pokazują, jak jedno z rodziców porusza żelazkiem podczas prasowania, mówiąc za N. rymowanekę:

*Prasuję, prasuję ubranie,
bo chcę, bo chcę wyglądać ładnie.*

- Zabawa tematyczna *Kącik prasowania*.
Żelazko, deska do prasowania, kosz z bielizną, ubrania.
N. demonstruje prawidłowe wykonywanie czynności związanych z prasowaniem:
- umieszcza koszki z bielizną w pobliżu deski do prasowania i żelazka,
- wyjmuje z koszyka pojedyncze części garderoby i rozkłada je na desce,
- prasuje (przesuwa ciepłe – niegorące, żelazko po powierzchni ubranka),
- składa ubranka,
- odkłada wyprasowane ubranka na uprzednio wyznaczone miejsce.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słonko świeci – deszcz pada* (przewodnik, cz. 1, s. 101).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Lustra*.
Dzieci dobierają się parami. Jedno z dzieci jest lustrem. Drugie się w nim przegląda, wykonując różne gesty, ruchy. Lustro je naśladuje.
- Zabawa ruchowa *Małe czyścioszki*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się swobodnie po wyznaczonym miejscu ogrodu przedszkolnego, przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze N. mówi nazwę czynności związanej z dbałością o czystość wokół dzieci, np.: odkurzanie, ścieranie kurzu, zamiatanie. Dzieci pokazują, jak daną czynność wykonywać.

III

- Dowolny taniec przy piosence *Mój dom* (śl. i muz. Bożena Forma).

Mój dom to du - że o - kna i bar - dzo ja - sne
 ścia - ny, to miej - sce, w któ - rym ra - zem z ro - dzi - ną czas spę - dza - my.

I. *Mój dom to duże okna
i bardzo jasne ściany,
to miejsce, w którym razem
z rodziną czas spędzamy.*

II. *Mój dom to mój pokój,
zabawki, książki, biurko
i drzwi, które prowadzą
przez taras na podwórko.*

III. *Mój dom to moje miejsce,
do niego chętnie wracam,
bo tutaj mam przyjaciół,
rodziców, siostrę, brata.*

- Rysowanie swojego domu.
- Zabawy swobodne w wybranych kąciach.

Listopad, tydzień 4

Dzień 2

Urządzenia w moim domu

To jest odkurzacz

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Prawda czy fałsz?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę.</i>	IV 9 I 5
II.	Słuchanie wiersza Bolesława Kołodziejskiego <i>Odkurzacz</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawy na świeżym powietrzu: obserwowanie nielicznych ptaków siedzących na gałęziach, zabawa z piłką – <i>Kolory</i> .	IV 5 I 4, I 5
III.	Ćwiczenia słuchowe <i>Co wydaje taki dźwięk?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę.</i> Słuchanie piosenki <i>Mój dom</i> .	IV 2 I 5 IV 7

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- wie, do czego służy odkurzac.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Środki dydaktyczne: wiersz Bolesława Kołodziejskiego *Odkurzac*, piosenka *Mój dom*, odkurzac, obrazki przedstawiające wesołe twarze i smutne twarze, bębenek, tamburyn, suszarka do włosów, obrazki przedstawiające urządzenia elektryczne, nagrania odgłosów wydawanych przez domowe urządzenia elektryczne, piłka, wyprawka, karta 4, tablica demonstracyjna nr 24.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Prawda czy fałsz?*

Obrazki: wesołej twarzy i smutnej twarzy.

Dzieci otrzymują od N. obrazki przedstawiające wesołe twarze i smutne twarze. N. wypowiada zdania. Kiedy dzieci uznają, że dane zdanie jest zgodne z prawdą, podnoszą obrazek z uśmiechniętą twarzą. Jeśli uznają, że zdanie nie jest zgodne z prawdą, podnoszą obrazek ze smutną twarzą. (Jeśli zdania są fałszywe, należy wyjaśnić, co w nich jest niezgodnego z prawdą).

Wanna służy do gotowania.

Ręcznikiem wycierasz ręce.

Tapczan służy do spania.

Zupę jadasz widelcem.

W kuchence świeci słońce.

W szafie trzymasz ubrania.

Pralka ma rogi sterczące.

W lodówce są proszki do prania.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę.*

Bębenek, tamburyn.

Dzieci dobierają się parami, starają się zapamiętać, kto z kim stoi. Podniesiona do góry ręka N. jest sygnałem do swobodnego poruszania się dzieci po sali. Uderzenie w bębenek to sygnał do odszukania swojej pary. (Dzieci z pomocą N. próbują maszerować w parach, w rytmie wystukiwanym na tamburynie).

II

Słuchanie wiersza Bolesława Kołodziejskiego *Odkurzac*.

- Zagadki obrazkowe *Co znajduje się na zdjęciu?*

T **Tablica demonstracyjna nr 24, suszarka do włosów.**

- Wyjaśnianie przez N., do czego służą przedmioty przedstawione na zdjęciach i co należy zrobić, aby zaczęły działać – zwracanie uwagi na sznur zakończony wtyczką i gniazdko, do którego dorosły ją włoży.
- Demonstrowanie przez N. działania suszarki do włosów – naśladowanie odgłosu, jaki wydaje. Podkreślanie konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń elektrycznych.

- Rozwiązanie zagadki; odsłonięcie odkurzacza.

To nie wąż, choć syczy wciąż.

Jeździ po dywanie, kurz je na śniadanie,

chętnie nam pomaga posprzątać mieszkanie. (odkurzacz)

- Słuchanie wiersza.

Podczas recytacji N. porusza odkurzaczem.

Szuru szu, szu, szuru szu, szu.

Pan odkurzacz poszedł w ruch.

Jeździ w koło po podłodze,

warczy przy tym bardzo srode.

Szuru szu, szu, szuru szu, szu.

Wjeżdża wszędzie w zakamarki,

czyści też najmniejsze szparki.

Wszystkie brudy migiem wciąga

i dokładnie pokój sprząta.

- Rozmowa na temat wiersza.
- Wypowiedzi dzieci na temat odkurzacza.
- Naśladowanie odgłosów, jakie wydaje.
- Wyjaśnianie, w czym nam pomaga.
- Pokaz działania odkurzacza.

Wspólne sprzątanie dywanu przez chętne dzieci z pomocą N.

- Ćwiczenia graficzne.

Wyprawka, karta 4, farby.

Dzieci malują palcem paski na dywanie, który ma odkurzyć odkurzacz.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Obserwowanie nielicznych ptaków siedzących na gałęziach. Dzieci przyglądają się ptakom. Zastanawiają się, czy podoba im się szara jesień.
- Zabawa z piłką – *Kolory*.

Piłka.

Dzieci ustawiają się w kole. N. rzuca piłkę do wybranego dziecka, wymieniając nazwę dowolnego koloru. Jeśli N. wymieni kolor czarny, dzieci nie łapią piłki. Kto się pomyli, musi w jak najszybszym tempie obieć koło i wrócić na swoje miejsce. Pozostałe dzieci go dopingują.

III

- Ćwiczenia słuchowe *Co wydaje taki dźwięk?*
Obrazki urządzeń elektrycznych, nagrania odgłosów domowych urządzeń elektrycznych.
Dzieci słuchają odgłosów wydawanych przez domowe urządzenia elektryczne, rozpoznają te urządzenia, wskazują odpowiednie obrazki.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę* (przewodnik, cz. 1, s. 144).
- Słuchanie piosenki *Mój dom* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa <i>Tworzymy liczbę mnogą</i> . Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę</i> .	IV 2, IV 12 I 5
II.	Zabawy przy piosence <i>Mój dom</i> . Cel: umuzykalnianie dzieci. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa ćwicząca refleks i spostrzegawczość – <i>Znajdź swoje drzewo</i> , zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Rób to co ja</i> .	IV 7 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa z zastosowaniem chusty animacyjnej <i>Imiona</i> . Zabawa konstrukcyjna <i>Mam klocek</i> . Zabawa ze śpiewem <i>Kółko graniaste</i> . Zabawy dowolne w wybranych kącikach.	III 3 IV 11 IV 7 I 6

Cel główny:

- umuzykalnianie dzieci.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- śpiewa piosenkę.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- obywatelskie.

Środki dydaktyczne: piosenka *Mój dom*, obrazki przedstawiające przedmioty, które znajdują się w domu, chusta animacyjna, klocki, kredki, gwizdek, szarfa.

Przebieg dnia**I**

- Zabawa *Tworzymy liczbę mnogą*.

Obrazki przedstawiające przedmioty znajdujące się w domu.

N. rozkłada przed dziećmi obrazki przedstawiające przedmioty, które znajdują się w domu. Na jednym obrazku z danego rodzaju jest jeden przedmiot, a na drugim – dwa takie same przedmioty. Dzieci wybierają obrazek z jednym przedmiotem, nazywają go i szukają obrazka, na którym są dwa takie same przedmioty. Następnie podają ich nazwy, np.: *łyżka – łyżki, garnek – garnki, czajnik – czajniki, talerz – talerze, szafa – szafy* itd. N. zwraca uwagę na poprawne tworzenie liczby mnogiej.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę* (przewodnik, cz. 1, s. 144).

II**Zabawy przy piosence *Mój dom*.**

- Ćwiczenia ruchowo-graficzne *Dom*.

Dzieci z N. kreślą w powietrzu kształt (prostego) domu, mówiąc za nim:

Dom to miejsce, które znamy.

Dom to miejsce, w którym mieszkamy.

- Słuchanie piosenki *Mój dom* (przewodnik, cz. 1, s. 143).
- Rozmowa na temat piosenki.
- Jak wygląda dom z piosenki?
- Kto mieszka w tym domu?
- Zabawa przy piosence.

Dzieci są ustawione w kole, twarze mają zwrócone do jego środka.

Dzieci (za N.):

I. *Mój dom to duże okna
i bardzo jasne ściany,
to miejsce, w którym razem
z rodziną czas spędzamy.*

miarowo klaszczą,
zataczają rękami duży łuk,
maszerują w miejscu,

II. *Mój dom to mój pokój,
zabawki, książki, biurko
i drzwi, które prowadzą
przez taras na podwórko.*

podają sobie ręce, maszerują po kole,

III. *Mój dom to moje miejsce,
do niego chętnie wracam,
bo tutaj mam przyjaciół,
rodziców, siostrę, brata.*

miarowo klaszczą,

trzymają ręce skrzyżowane na piersiach.

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki fragmentami, metodą ze słuchu. (Dalszych zwrotek dzieci będą się uczyć w kolejnych dniach, w I lub III części dnia).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę* (przewodnik, cz. 1, s. 144).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa ćwicząca refleks i spostrzegawczość – *Znajdź swoje drzewo.*

Gwizdek.

N. wyznacza teren do zabawy. Dzieci biegają w różnych kierunkach. Na sygnał N. – gwizdek – biegną do najbliższego drzewa i stają przy nim, plecami dotykając pnia. Przy jednym drzewie może stanąć troje dzieci.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Rób to co ja.*

Szarfa.

Dzieci ustawiają się za N., jedno za drugim. Podążają za nim, skacząc, biegnąc, maszerując. N. wydaje polecenia słowne, które często zmienia. Dzieci nie mogą wychodzić przed N. Potem dzieci z N. tworzą koło. W środku koła znajduje się dziecko oznaczone szarfą. Wykonuje ono ruchy (podpowiada N.), które dzieci naśladowują.

III

- Zabawa z zastosowaniem chusty animacyjnej *Imiona.*

Chusta animacyjna.

Uczestnicy zabawy siedzą na chuście. Rzucają do siebie piłkę, mówiąc swoje imiona i nazwiska oraz imię osoby, do której rzucają piłkę, np.: *Ania Kowalska do Basi, Basia Sobczak do Tomka.*

- Zabawa konstrukcyjna *Mam klocek* (według wiersza Bożeny Formy).

Dzieci siadają w kole. Każde z nich otrzymuje duży klocek, który kładzie za sobą. N. recytuje wiersz.

*Klocki małe,
klocki duże
mam,*

*plastikowe i drewniane –
dom zbuduję sam.*

Następnie proponuje dzieciom, aby zbudowały wieżę z tych klocków, które mają. Każde dziecko kolejno podchodzi do środka koła, gdzie jest budowana wieża, i dostawia klocek. N. zachęca dzieci, aby podczas stawiania klocków mówiły, jakiego koloru jest klocek, który stawiają. Wieża jest budowana w ten sposób, aby w końcu się przewróciła.

- Rozwiązywanie problemu *Dlaczego wieża się przewróciła? Co zrobiliśmy źle?*
Po swobodnych wypowiedziach dzieci N. udostępnia im dużo klocków i proponuje, aby każde dziecko samo zbudowało wieżę, ale taką, która się nie przewróci. Wykonane budowle zostają umieszczone w kąciku zabaw jako wystawa wykonanych prac.
- Zabawa ruchowa ze śpiewem *Kółko graniaste* (przewodnik, cz. 1, s. 142).
- Zabawy swobodne w wybranych kąciakach.

Listopad, tydzień 4

Dzień 4

Urządzenia w moim domu

Kolorowe ćwiczenia

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa na powitanie <i>Wszyscy są...</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę.</i>	III 8, IV 7 I 5
II.	Ćwiczenia logopedyczne <i>Kolory</i> . Cel: rozwijanie mowy. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Czarodziej</i> , zabawa bieżna <i>Obiegnij i wróć.</i>	IV 2 I 4, I 5
III.	Zabawa dydaktyczno-naśladowcza <i>Raz, dwa, trzy.</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Odszukaj swoją parę.</i> Zabawy dowolne w wybranych kąciakach.	IV 15 I 5 I 6

Cel główny:

- rozwijanie mowy.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- mówi wyraźnie.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: piosenka *Wszyscy są...*, nagranie skocznej muzyki, kosz z kolorowymi klockami, tace w kolorach klocków, kredki, kartki, szarfa, tamburyn.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na powitanie *Wszyscy są...* (autor nieznan, muzyka popularna).

Wszyscy są, witam Was.

Jestem ja, jesteś Ty.

Zacynamy. Już czas!

Raz, dwa, trzy!

Dzieci przy pomocy N. ustawiają się parami na obwodzie koła, twarzami do siebie.

Przebieg zabawy:

- Klaśnięcie w swoje dłonie.
- Klaśnięcie dłońmi w dłonie partnera.
- Klaśnięcie w swoje dłonie.
- Klaśnięcie dłońmi w dłonie partnera.
- Wskazanie oburącz na siebie, wskazanie oburącz na partnera.

Wszys - cy są, wi - tam Was. Za - czy - na - my. Już czas!

Jes - tem ja, jes - teś Ty. Raz, dwa, trzy!

- ✚ • Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę* (przewodnik, cz. 1, s. 144).

II

Ćwiczenia logopedyczne *Kolory*.

Nagranie rytmicznej melodii, kredki, kartki.

- *Powitanie.*
Dzieci biegają po sali na palcach, w rytm muzyki (pokład muzyczny).
- *Wyciszenie.*
Dzieci siadają w kręgu, kołyszają się i wyciszają, powtarzając: *ciii... ciii... ciii...*
- ✚ • *Mieszanie farb.*
Dzieci otwierają buzie i poruszają językami od jednego kącika ust do drugiego. Języki udają pędzelki, które mieszają farby.
- *Wybieranie kolorów.*
Wszyscy głośno przypominają sobie, jakie znają kolory. Następnie każde z dzieci ma za zadanie wybrać sobie, jakim będzie kolorem.
- ✚ • *Przedstawianie się kolorów.*
Dzieci pojedynczo, z pomocą N., przedstawiają się, starając się wypowiedzieć tekst na jednym wydechu, np.: *Jestem kolor żółty, taki jak słońeczko* albo *Jestem kolor zielony, taki jak trawka.*
- *Mieszanie kolorów.*
Dzieci wstają z miejsc i wolno spacerują w dowolnych kierunkach. Na sygnał N. tworzą krąg, trzymając się za ręce i schodząc się jak najciaśniej do środka. Potem rozchodzą się po sali.
- Rysowanie na dowolny temat kredką w wybranym kolorze. (Przed rozpoczęciem pracy dzieci określają kolor swojej wybranej kredki).

✚ Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Czarodziej.*
Szarfa.
N. wyznacza teren i czas zabawy. Wybiera jedno dziecko, które będzie czarodziejem. Zadaniem czarodzieja jest zaczarować jak największą liczbę biegających dzieci. Zaczarowane osoby stają nieruchomo. Po upływie czasu przeznaczanego na zabawę dzieci z N. liczą zaczarowane osoby. Następuje zmiana czarodzieja.
- Zabawa bieżna *Obiegnij i wróć.*

Tamburyn.

N. wyznacza linię startu. Demonstruje kolejne czynności. Dzieci ustawiają się parami na linii startu. Na sygnał N. – tamburyn – dzieci w parach, trzymając się za ręce, kolejno biegną do wyznaczonego przez N. drzewa, obiegną je i wracają na koniec kolejki.

III

- Zabawa dydaktyczno-naśladowcza *Raz, dwa, trzy*.

Kosz z klockami w kolorach: czerwonym, żółtym i niebieskim, tace w tych kolorach, przedmioty z sali.

N. mówi tekst, a dzieci naśladowają czynności, o których jest w nim mowa. Liczą głośno.

	Dzieci wykonują:
<i>Raz, dwa, trzy – klaszczę ja, klaszczesz ty.</i>	trzy klaśnięcia,
<i>Raz, dwa, trzy – tupię ja, tupiesz ty.</i>	trzy tupnięcia,
<i>Raz, dwa, trzy – skaczę ja, skaczesz ty.</i>	trzy podskoki obunóż w miejscu.

Dzieci określają, ile razy wykonywały każde ćwiczenie. (Trzy razy).

N. ustawia przed dziećmi kosz z klockami w kolorach: czerwonym, żółtym i niebieskim. Prosi dzieci, aby wzięły po jednym klocku w każdym kolorze. Dzieci liczą, ile mają wszystkich klocków. Układają czerwone klocki na czerwonej tacy, żółte – na żółtej, a niebieskie – na niebieskiej. Określają, na ilu tacach ułożyły klocki.

Dzieci przynoszą trzy dowolne przedmioty znajdujące się w sali i układają przed sobą. Wspólnie sprawdzają poprawność wykonania zadania.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Odszukaj swoją parę* (przewodnik, cz. 1, s. 144).
- Zabawy swobodne w wybranych kąciakach.

Listopad, tydzień 4

Dzień 5

Urządzenia w moim domu

Sprzątamy salę

Przykładowy zapis w dzienniku i punkty z obszarów podstawy programowej

I.	Zabawa integracyjna <i>Pomóż mi!</i> Zabawa ruchowa <i>Poznaj swój kolor</i> .	I 5, III 2 I 5
II.	Zachęcanie dzieci do utrzymywania porządku wokół siebie – odkurzenie sali. Cel: zachęcanie do utrzymywania porządku wokół siebie. Zabawa ruchowa <i>Poznaj swój kolor</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Najdłuższy skok</i> , zabawa ruchowa <i>Rozgrzewka</i> .	I 7, III 7 I 5 I 4, I 5
III.	Zabawa z wykorzystaniem wierszyka <i>Cicho – głośno</i> . Zabawa <i>Co znajduje się w lodówce</i> . Dowolny taniec przy piosence <i>Mój dom</i> .	IV 5 IV 15 IV 7

Cel główny:

- zachęcanie do utrzymywania porządku.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- odkurza za pomocą odkurzacza.

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Środki dydaktyczne: opowiadanie Marii Kownackiej *O dziadołach z kurzu, co siedzą pod komodą i trzęsą burą brodą*, dywanik, skakanki, kolorowe krążki, klej, pocięty kolorowy papier, opaska do zasłonięcia oczu, kolorowe szarfy, kolorowe chorągiewki, odkurzacze, tamburyn, tablica demonstracyjna nr 25.

Przebieg dnia

I

- Zabawa integracyjna *Pomóż mi!*

Dywanik, opaska na oczy.

Dzieci siedzą w kole na podłodze. W jego środku N. kładzie dywanik. Jedno z dzieci (z zasłoniętymi oczami) próbuje go znaleźć oraz postawić na nim swoją stopę. Dzieci siedzące w kole podpowiadają mu, jak ma iść. Po każdym kroku, który zrobi wyznaczone dziecko, inne dziecko z koła daje mu nową wskazówkę. (Należy zwracać uwagę, aby dziecko nie używało rąk i poruszało się tylko wtedy, gdy dostanie wskazówkę od kogoś z grupy).

- Zabawa ruchowa *Poznaj swój kolor.*

Skakanki, kolorowe krążki, szarfy, chorągiewki.

N. wyznacza dwie równoległe linie (za pomocą skakanek), w odstępie kilku kroków od siebie. Na jednej linii układa kolorowe krążki – w takiej odległości, żeby dzieci nie przeszkadzały sobie w czasie biegu. Na drugiej linii, naprzeciwko miejsc wyznaczonych krążkami, znajdują się dzieci, ustawione w kolejkach (rzędach) według kolorów szarf. N. stoi naprzeciwko dzieci, ale poza linią krążków, trzyma w ręce chorągiewki. Pokazuje chorągiewkę w określonym kolorze, a dzieci z odpowiedniego rzędu biegną kolejno do linii znajdującej się naprzeciwko, okrążają swój krążek i wracają na miejsce.

II

Zachęcanie dzieci do utrzymywania porządku wokół siebie – odkurzenie sali.

- Opowiadanie Marii Kownackiej *O dziadołach z kurzu, co siedzą pod komodą i trzęsą burą brodą.*

Nachyliła się nad tym Joasia.

– A-a-a-pssik! – zakręciło ją w nosie.

To dziadoły-fafoły z kurzu. Zagnieździły się pod komodą, dobrze im tam było. Szczotka o nich nie wiedziała, bo siedziały przy samej ścianie.

Aż tu wpadł kij ladaco. Naszurał, nastukał, dziady powypląsał. Leżą na podłodze, puszą się, brodziskami trzęsą.

– Nie podchodzić, bo w nosie zakręć!

Morus do nich podskakuje i warczy. Mruczek podniósł ogon wysoko, nastroszył się, obchodzi je z daleka, łapkami strzepuje i parska:

– Fu! Fu! Fu!

Zajrzała Joasia pod komodę.

Oj, tam głęboko, przy ścianie, jeszcze dużo takich dziadołów siedzi! Zerwała się Joasia, pobiegła do ścierki.

– Ścierko, ścierko, pod komodą siedzą dziady, ja im sama nie dam rady!

Szastnęła ścierka z kółeczka, spódnicę uniosła, poleciała do szczotki.

– Szczotko, szczotko, pod komodą siedzą dziady, ja im sama nie dam rady!

Szurnęła szczotka z kąta, czupryną zatrzęsała, poleciała do śmietniczki.

– Śmietniczko, śmietniczko, pod komodą siedzą dziady, ja im sama nie dam rady!

N. przerywa opowiadanie w celu rozwijania twórczego myślenia poprzez wymyślenie zakończenia opowiadania.

Zakończenie autorki:

Zerwała się śmietniczka z wieszaka, uszkiem brzęknęła, poleciała do wody.

– Wodo, wodo, pod komodą siedzą dziady, ja im sama nie dam rady!

Dopiero jak ta woda nie pryśnie na ścierkę! Ścierka jak nie hycnie na szczotkę!

Szczotka jak nie skoczy do prawej ręki Joasi! Śmietniczka jak nie furknie do lewej ręki Joasi!

I ruszyły wszystkie razem z dziadami wojować.

- Rytmiczne kreślenie owali oburącz.

Klej, pocięty kolorowy papier.

Dzieci chodzą swobodnie po sali, kreślą rytmicznie, oburącz, za N. w powietrzu mniejsze lub większe owale. N. bawi się z dziećmi, pokazuje ruchy rąk: jednej i drugiej. W trakcie zabawy dzieci biorą klej. Rysują nim na kartkach owale. Następnie przyklejają na powstałych obrazkach pocięty kolorowy papier.

- Porządkowanie sali *Sprzątamy salę.*

Odkurzacz, kolorowe kawałki papieru.

Dzieci obserwują, jak jest odkurzany dywan za pomocą odkurzacza (zbiera kawałki kolorowego papieru rozsypane na podłodze). N. tłumaczy zasady bezpiecznego posługiwania się odkurzaczem pod opieką dorosłych. Chętne dzieci mogą odkurzać.

- Zabawa ruchowa *Poznaj swój kolor* (przewodnik, cz. 1, s. 151).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Najdłuższy skok.*

Tamburyn.

N. wyznacza linię startu. Dzieci ustawiają się na niej w szeregu (pomaga N.), zachowując pewną odległość między sobą. Na sygnał N. – tamburyn – wszystkie dzieci w jednym momencie starają się skoczyć obunóż jak najdalej. Po oddaniu skoku nie ruszają się z miejsca. Wspólnie ustalają, kto skoczył najdalej.

- Zabawa ruchowa *Rozgrzewka.*

Dzieci rozgrzewają się na zimnie. Kreślą w powietrzu, za N., rękami koła – w przód i w tył – na zmianę: jedną ręką, drugą ręką, obiema rękami. Następnie wykonują skłon i starają się dotknąć ręką czubków butów, naprzemiennie – jedną ręką i drugą ręką.

III

- Zabawa z wykorzystaniem wierszyka *Cicho – głośno* (autor nieznany).

*Nasze rączki klaszczą: tapu, tapu,
cicho klaszczą: tapu-tapu, tap,
głośno klaszczą, cicho klaszczą,
właśnie tak, właśnie tak.*

*Nasze nóżki tupią: tupu, tupu,
cicho tupią: tupu-tupu, tup,
głośno tupią, cicho tupią,
właśnie tak, właśnie tak.*

Dzieci klaszczą i tupią tak, jak podpowiada wiersz.

- Zabawa *Co znajduje się w lodówce.*

Tablica demonstracyjna nr 25.

- Dlaczego mamy w domach lodówki?
- Powiedzcie, co znajduje się w lodówce na pierwszej (N. pokazuje), drugiej, trzeciej, na ostatniej półce. (Dzieci wymieniają produkty umieszczone na kolejnych półkach).

- Dowolny taniec przy piosence *Mój dom* (przewodnik, cz. 1, s. 143).

ISBN 978-83-8108-747-6

9 788381 087476

indeks 881907

